اولین روزنامه تخصصی معدن و صنایع معدنی ایران

روزگار معدن

www.rouzegaremadan.ir

دوشنبه ● ۷ خرداد ۱۴۰۳ ● ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ ● ۲۷ مه ۲۰۲۴ ● سال هفتم ● شماره ۱۳۱۲ ● ۸صفحه ● قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

ضرورت افزایش اکتشافات صنعت مس

حسین مدرس‌خیابانی، مدیر عامل شرکت ملی صنایع مس ایران گفت: سرمایه‌گذاری حلقه مفقوده توسعه کشور است و پیشرفت کشور جز با جذب سرمایه‌ها اتفاق نمی‌افتد؛ در واقع اگرچه رشد تولید از طریق بهره‌وری حاصل می‌شود، اما جهش تولید نیازمند سرمایه‌گذاری است.

۴

معادن کشور، مردمی شدند

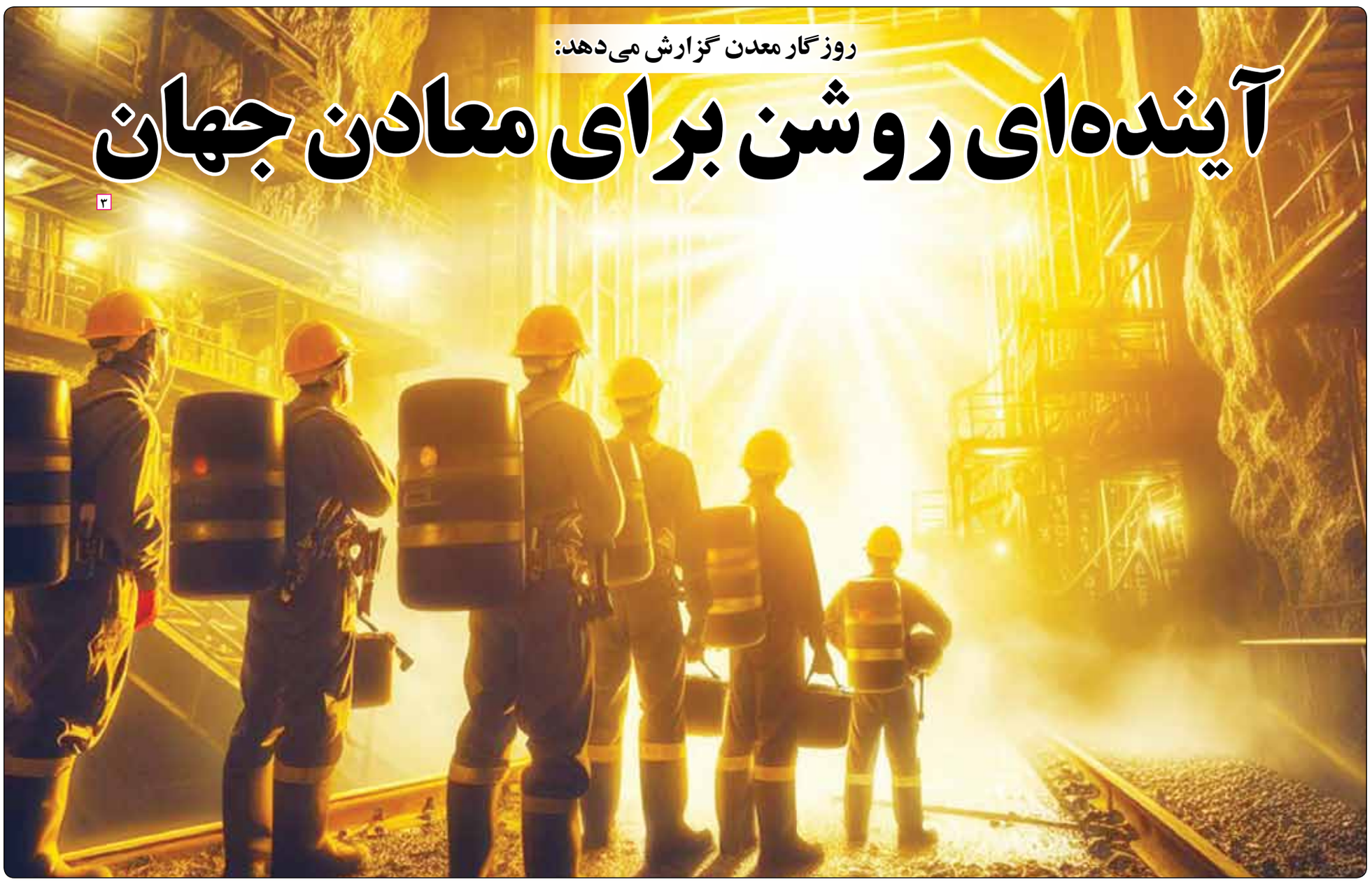
معاون وزیر صمت ضمن اشاره به احیای حداقل ۱۵۰۰ معدن در دوره ریاست جمهوریِ شهید رئیسی، تسریع در تولید و اکتشاف در بخش معدن را با توجه به نیروی خوب انسانی و رفع تعارضات بین دستگاهی و همچنین مردمی شدن معادن در راستای تحقق شعار جهش تولید با مشارکت مردم را از اقدامات مهم و ارزشمند شهید رئیسی در دولت سیزدهم دانست.

۲

روزگار معدن گزارش می‌دهد:

آینده‌ای روشن برای معادن جهان

۳

طرح: مهدی کاوه ای AI

یادداشت‌ها

گنجینه‌ای پنهان ۲

گره گشای مشکلات معدن ۳

دلایل کم‌بهره‌وری مصرف انرژی ۴

مالیات چالش اصلی صنعت ریخته گری ۶

بندهای مثبت و تاثیر گذار «قانون تامین مالی وزیر ساخت‌ها» ۸

تیترهای روز

تولید رانتی در غیاب بهره‌وری ۴

سهم ایران از میدان گازی آرش ۷

سال بد بورس ۸

دوستداران شرکت دوستداران ایرانیان سرمایه‌گذاری

نوبت اول

آگهی حق تقدم خرید سهام در خصوص مرحله دوم افزایش سرمایه

شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش (سهامی عام)

ثبت شده به شماره ۱۳۸۴۲ و شناسه ملی ۱۴۰۰۸۳۵۷۶۹۰ به مجمع عمومی فوق‌العاده صاحبان سهام

بدینوسیله به اطلاع کلیه سهامداران محترم شرکت **دوستداران آینده‌ساز کیش (سهامی‌عام)** می‌رساند در اجرای مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۵ و تفویض اختیار عملی نمودن افزایش سرمایه به هیئت‌مدیره، نظر به اینکه مقرر است سرمایه شرکت در مرحله دوم از مبلغ ۳۴۳,۶۰۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال منقسم به ۳۴۳,۶۰۸,۸۰۰ سهم هزار ریالی عادی با نام به مبلغ ۲,۰۶۱,۶۵۲,۸۰۰,۰۰۰ ریال منقسم به ۲,۰۶۱,۶۵۲,۸۰۰ سهم هزار ریالی عادی بانام به شرح ذیل از تاریخ ۱۴۰۳/۰۳/۱۰ تا پایان روز ۱۴۰۳/۰۵/۱۰ افزایش و تمدید گردد.

۱- سرمایه فعلی شرکت ۳۴۳,۶۰۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال ۲- مبلغ افزایش سرمایه مبلغ ۱,۷۱۸,۰۴۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال ۳- ارزش هر سهم هزار ریال ۴- تعداد سهم عرضه شده ۱,۷۱۸,۰۴۴,۰۰۰ سهم ۵- نوع سهام عادی با نام ۶- محل افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده سهامداران یا آورده نقدی یا تواما ۷- موضوع افزایش سرمایه اصلاح ساختار مالی شرکت ۸- با توجه به مصوبه هیئت‌مدیره مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۳ هر سهامدار نسبت به هریک سهم خود، حق‌تقدم خرید تا ۵ سهم را خواهد داشت. ۹- در اجرای مواد ۱۶۶-۱۶۹-۱۷۰ قانون تجارت، سهامدارانی که مایل به افزایش سرمایه خود از محل مطالبات حال شده می باشند مراتب را به شرکت اعلام نمایند.

۱۰- چنانچه سهامداران مطالبات نداشته باشند یا مطالبات آنها تکاپوی حق‌تقدم آنها را ننماید تمام یا بقیه وجه را به حساب جاری ۰۱۱۲۷۷۸۷۸۹۰۰۷ و شماره شبا IR۵۵۰۱۷۰۰۰۰۰۰۰۱۱۲۷۷۸۷۸۹۰۰۷ نزد بانک ملی به نام شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش واریز نمایند و رسید بانکی مربوطه را در ساعات اداری در روزهای هفته از ساعت ۹ الی ۱۷ بعدازظهر به دفتر مرکزی کیش - برج صدف - طبقه ۶ - واحد۶۰۲ به واحد مالی تسلیم نماید و رسید دریافت نمایند. ۱۱- بدیهی است چنانچه بعضی از سهامداران از حق‌تقدم خود ظرف مهلت قانونی استفاده ننمایند هیئت‌مدیره مجاز خواهد بود حق‌تقدم‌های استفاده نشده را به هر نحو که مصلحت بداند با هر قید و شرط که صلاح می‌داند به سایرین عرضه نماید و افزایش سرمایه را عملی نماید و نسبت به اصلاح ماده(۵) اساسنامه مبادرت ورزد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۳/۰۳/۰۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲ **هیئت‌مدیره شرکت دوستداران آینده‌ساز کیش (سهامی عام)**

KNZ شرکت کاوندنهان زمین

نوبت اول

آگهی مزایده فروش

شرکت کاوند نهان زمین در نظر دارد **«۴۲۵۰ تن زغالسنگ واقع در دپو مجتمع فولاد راور»** (با اوصاف و مشخصات فنی مندرج در اسناد) را به صورت تحویل درب انبار کارخانه به آدرس کرمان جاده کرمان به راور - ۲۵ کیلومتر مانده به راور از طریق مزایده به فروش برساند. بدینوسیله به اطلاع متقاضیان واجد شرایط میرساند برای دریافت، تکمیل و استرداد اسناد مزایده ازتاریخ انتشار آگهی تا پایان ساعت کاری روز **یکشنبه** مورخ **۱۴۰۳/۰۳/۲۰** به نشانی اینترنتی www.zaminco.com (بخش اخبار) مراجعه نموده و یا برای کسب اطلاعات بیشتر از طریق شماره تلفن **۲۶۳۷۰۱۰۰ - ۰۲۱** داخلی **۳۰۰** با دبیرخانه شرکت کاوند نهان زمین تماس حاصل نمایند.

شرکت‌کنندگان محترم امکان بازدید از محصول در دپو شرکت کاوند نهان زمین واقع در مجتمع فولاد راور را دارند.

لازم به ذکر است شرکت کاوند نهان زمین در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات شرکت‌کنندگان در مزایده مختار خواهد بود و شرکت در مزایده هیچ حقی برای شرکت‌کنندگان ایجاد نخواهد کرد.

ضمناً هزینه درج آگهی بر عهده برنده مزایده است.

معاونت بازرگانی شرکت کاوند نهان زمین

وزارت راه و شهرسازی

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

نوبت دوم

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۳/۰۳

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران در نظر دارد پروژه ذیل را ازطریق برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله‌ای با ارزیابی کیفی از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت واگذارنماید.

ردیف	موضوع	شماره مناقصه در سامانه ستاد	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار (ریال)	برآورد اولیه (ریال)
۱	عملیات اجرایی آماده‌سازی اراضی ۱۵ هکتاری سایت دشت ناصر فیروزکوه (عملیات خاکی و جدول‌گذاری)	۲۰۰۳۰۰۳۰۲۹۰۰۰۰۰۳	۶,۶۲۳,۴۸۰,۵۹۴	۱۳۲,۴۶۹,۶۱۱,۸۷۳

تمامی مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. همچنین ارسال فیزیکی پاکت الف مطابق برنامه زمانی زیر به آدرس مناقصه گزار الزامی است. (نوع تضمین یکی از تضامین معتبر در آئین نامه تضمین به شماره ۱۲۳۴۰۲ مورخ ۹۴/۹/۲۲ می‌باشد.)

آخرین مهلت زمانی ثبت‌نام و دریافت اسناد: از تاریخ درج آگهی تا ساعت **۱۰:۰۰** مورخ: **۱۴۰۳/۰۳/۱۳**

آخرین مهلت زمانی ارسال پیشنهاد در سامانه ستاد و تحویل فیزیکی پاکت الف به دبیرخانه مناقصه‌گزار: ساعت **۱۰:۰۰** مورخ: **۱۴۰۳/۰۳/۲۷**

زمان بازگشایی پاکات ارزیابی کیفی: راس ساعت **۱۱:۰۰** روز **یکشنبه** مورخ **۱۴۰۳/۰۳/۲۷**

آدرس مناقصه‌گزار: تهران، خیابان سپهبد قرنی، خیابان کلانتری، پلاک ۸۰، ساختمان شماره ۱ اداره کل راه و شهرسازی استان تهران. **تلفن تماس: ۸۸۹۲۱۵۰۵** داخلی **۲۲۰۷**

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۳/۰۳/۰۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۳/۰۳/۰۷ **اداره کل راه و شهر سازی استان تهران**

روزگار معدن
دوشنبه
• ۷ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۷ مه ۲۰۲۴
• سال هفتم • شماره ۱۳۱۲

یادداشت

گنجینه‌ای پنهان

زین‌العابدین مرادی
کارشناس صنعتی

بازیافت فرایندی دانش‌محور است که امکان بازچرخانی و استفاده مجدد از محصولات مصرف شده و «By-product» را فراهم می‌کند؛ همچنین این فرایند تاثیرات مثبت گسترده‌ای در زمینه‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی دارد.

به همین دلیل در ایران، قانونی در این خصوص با عنوان مدیریت پسماند برای فرآوری و بازیافت مواد وضع شده است و تمام ارگان‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی نیز مکلف به حمایت از واحدهای بازیافت هستند.

البته برخلاف اقدامات مناسب کشور در خصوص قانون‌گذاری، تا به امروز عملکرد قابل‌توجهی در زمینه اجرای آن‌ها نداشتیم؛ متاسفانه سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی که باید حامی صنعت بازیافت باشند، با اقدامات نادرست خود مانع از توسعه این صنعت در کشور شده‌اند که همین مسئله بزرگ‌ترین چالش فعالان صنعت بازیافت به شمار می‌آید.

سازمان حفاظت محیط زیست، ادارات استانی این سازمان و دفتر مدیریت پسماند از جمله نهادهایی هستند که نه تنها در راستای اعتلای این صنعت گامی برنمی‌دارند بلکه در برخی از موارد سد راه آن شده‌اند.

با راه‌اندازی سامانه جامع مدیریت پسماند در کشور، تمام واحدهای تولیدی مکلف هستند هرگونه نقل‌وانتقال پسماند را از طریق این سامانه انجام دهند؛ راه‌اندازی سامانه جامع مدیریت پسماند، قدم مثبتی در راستای توسعه صنعت بازیافت محسوب می‌شود اما در حال حاضر این سامانه به بستری برای ایجاد و توزیع رانت تبدیل شده است.

سازوکار سامانه مدیریت جامع پسماند بدین صورت است که شرکت تولیدکننده پسماند درخواست انتقال آن را به شرکتی که امکان بازیافت و فرآوری دارد، در این سامانه ثبت می‌کند؛ پس از تایید کارشناس اداره کل محیط زیست مبدا تولید پسماندها، انتقال مواد به شرکت مقصد صورت می‌گیرد اما به نظر می‌رسد این افراد به صورت سلیقه‌ای تصمیمات لازم را اتخاذ می‌کنند.

به عنوان مثال شاهد بودیم که برای انتقال پسماند مشابه از دو استان مختلف به مجموعه، کارشناس اداره کل محیط زیست یکی از استان‌ها بدون دلیل قانع‌کننده با انتقال مواد مخالفت کرد.

پس از پیگیری و بررسی مکرر متوجه شدیم که تنها یک شرکت امکان استفاده از این پسماندها را دارد و شرکت تولیدکننده به ناچار باید مواد بازیافتی را با قیمت پایین‌تر در اختیار آن شرکت منتخب قرار دهد.

با توجه به اینکه از سال ۲۰۳۰، صنایع خودروسازی در جهان به سمت تولید انبوه خودروهای الکتریکی و توقف تولید خودروهایی با سوخت فسیلی حرکت خواهند کرد، پیش‌بینی می‌شود میزان مصرف مس به طور چشمگیری افزایش یابد. به همین دلیل بازیافت این فلز ارزشمند، می‌تواند مزایا و ارزش‌آفرینی چشمگیری را برای کشور به همراه داشته باشد. خوشبختانه دانش و تکنولوژی بازیافت مس در ایران وجود دارد و این فلز به روش‌های مختلفی مجددا به چرخه تولید باز می‌گردد.

البته علی‌رغم مزیت‌های فراوان بازیافت، در ذهن برخی از افراد تفکر درستی نسبت به این صنعت شکل نگرفته است و پسماندهایی که امکان بازچرخانی و استفاده مجدد دارند را به عنوان زباله لحاظ می‌کنند.

در حالی که فرایند بازیافت فلزات، آلایندگی و هزینه کمتری نسبت به استخراج و فرآوری مواد معدنی دارد.

به عنوان مثال ماده معدنی مورد استفاده در واحدهای ذوب استان زنجان برای تولید شمش روی، ۱۰ درصد فلز محتوی دارد که با راندمان ۹۰ درصدی، ۹ درصد فلز روی استحصال شده و ۹۱ درصد پسماند باقی می‌ماند.

علاوه‌براین، واحدهای بازیافت همانند واحدهای فرآوری، تک محصولی نیستند و فلزات مختلفی را در فرایند بازیافت پسماندها، استحصال و جداسازی می‌کنند.

به همین دلیل اگر مسیر صنعت بازیافت در کشور هموار شود، فعالیت‌های معدنی باید تا زمانی که دانش تولید محصولات های‌تک و با ارزش افزوده بالاتر در داخل وجود ندارد، کاهش یابد و ذخایر ارزشمند معدنی صرفا برای تولید و صادرات محصولات خام و نیمه‌خام مورد استفاده قرار نگیرند. همچنین با توجه به مزایای اقتصادی صنعت بازیافت، واردات پسماند نیز باید با قیمت‌های مناسب به منظور رفع نیاز واحدهای بازیافت از کشورهایی که تکنولوژی و منابع لازم را در اختیار ندارند، افزایش یابد.

لازم به ذکر است که فرهنگ بازیافت مواد در کشورهای اسکاندیناوی نهادینه شده است و در کشور چین نیز ارزش‌آفرینی زیادی از طریق بازیافت پسماندها و زباله‌های شهری ایجاد می‌شود.

برای اینکه شاهد رشد صنعت بازیافت در کشور باشیم، باید دیدگاه خود را نسبت به واحدهای تولیدی که صرفا فعالیت‌های اقتصادی و یا صنعتی انجام می‌دهند، تغییر دهیم و شاهد فعالیت این واحدها در تمام زمینه‌های زیست‌محیطی، اقتصادی، تولیدی و فرهنگ‌سازی باشیم؛ البته زمانی این مهم محقق می‌شود که دستگاه‌های اجرایی نیز مانع از حرکت تولیدکنندگان در مسیر پیشرفت نشوند.

به عنوان مثال فرایند واردات پسماندهایی که درصد فلز زیادی دارند به دلیل بروکراسی‌های دفتر مدیریت پسماند، ۶ تا ۱۲ ماه به طول می‌انجامد؛ بی‌شک فروشندگان خارجی به دلیل نوسان قیمت‌ها، منتظر صادر شدن این تاییدیه نمی‌مانند.

علاوه بر اقدامات دستگاه‌های اجرایی، تحریم‌هایی که علیه کشور اعمال شده نیز مانع بعدی مسیر واردات به شمار می‌آید. طبق قوانین وضع شده کشورهای عضو کنوانسیون بازل، کشور صادرکننده باید ایمیلی در خصوص تایید صادرات پسماند به کشور واردکننده ارسال کند اما به دلیل عدم تمایل طرف‌های خارجی برای انجام این کار، واحدهای بازیافت داخلی عملا امکان واردات ندارند.

آغاز عملیات اورهال واحد های ایزوماکس، گوگرد سازی، مشعل شماره ۲ وبویلر E در هلدینگ پترو پالایش اصفهان

مدیر نگهداری و تعمیرات هلدینگ پترو پالایش اصفهان درگفتگو با خبرنگار واحد رسانه روابط عمومی و بین الملل هلدینگ پترو پالایش، اصفهان درباره عملیات اورهال واحد های ایزوماکس، گوگرد سازی، مشعل شماره ۲ وبویلر E در پالایشگاه اصفهان گفت: بستن این واحد ها از ۶خرداد ماه شروع خواهد شد.

به گزارش خبرنگار واحد رسانه روابط عمومی وبین الملل هلدینگ پتروپالایش اصفهان، مهندس علیرضا قزوینی زاده،با اشاره به اینکه اصلی ترین واحدی که در بحث تعمیرات اساسی مورد نظر است بخش ایزوماکس است افزود:طبق برنامه ریزی انجام شده و دستور مدیر عامل محترم هلدینگ تعمیرات اساسی دراین واحد ۲۲روز تعمیراتی پیش بینی شده است.

وی با اشاره به اینکه برای انجام این تعمیرات ۱۲۰۰نفر نیروی مستقیم و ۱۰۰۰نفر نیروی جذب اورهال از طریق پیمانکار جدب ومشغول به کارمیشوند تاکید کرد:عملیات اورهال دراین واحد ها بدون هیچ گونه وقفه درکارهای روزانه پالایشگاه انجام میشود.

مهندس قزوینی زاده، با اشاره به اینکه در واحد آیزوماکس قرار است عملیات مهمی انجام شود افزود:دربستر ۴ راکتور ۶۳۰ واحد آیزوماکس تعمیرات اساسی انجام خواهد شد بدون اینکه بسترهای ۱-۲-۳این راکتور باز شود واین مسئله فعالیت مهمی خواهد بود.وی ادامه داد:براساس بازرسی های انجام شده انجام عملیات تعمیرات اساسی در واحد های کاتالیستی هر سه سال یکبار انجام میشود گفت:آخرین تعمیرات اساسی دراین واحدها در سال ۱۴۰۰انجام شده است.مهندس قزوینی زاده بیان داشت:عملیات اورهال و تعمیرات اساسی در راستای جلوگیری از اتفاقات ناخواسته و حوادث غیر قابل پیش بینی درواحدها انجام میشود که بعدازانجام این تعمیرات تا ۳سال آینده دیگر نیازی به اورهال نمودن این واحد ها نیست و این واحدها بدون وقفه می توانند به کارخود ادامه دهند.وی تصریح کرد:امسال تعمیرات اساسی برنامه ریزی شده در انتهای تابستان برای کل مجتمع بنزین سازی و تقطیر ۳در نیمه دوم شهریورماه انجام خواهد شد.مدیر نگهداری و تعمیرات هلدینگ پترو پالایش اصفهان افزود:به غیر از عملیات تعمیرات اساسی واحدها ما در طول سال تعمیر تجهیزات در بخش کمپرسورها و بویلرها و... را بدون بستن واحد ها انجام می دهیم و خوشبختانه همه این عملیات ها با موفقیت به پایان رسیده است.

معاون وزیر صمت اعلام کرد:

معادن کشور، مردمی شدند

گروه خبر

معاون وزیر صمت ضمن اشاره به احیای حداقل ۱۵۰۰ معدن در دوره ریاست جمهوریِ شهید رئیسی، تسریع در تولید و اکتشاف در بخش معدن را با توجه به نیروی خوب انسانی و رفع تعارضات بین دستگاهی و همچنین مردمی شدن معادن در راستای تحقق شعار جهش تولید با مشارکت مردم را از اقدامات مهم و ارزشمند شهید رئیسی در دولت سیزدهم دانست.

رضا محتشمی‌پور با حضور در ویژه برنامه شهیدجمهور شبکه خبر، به تشریح اقدامات رئیس جمهور شهید در بخش معدن پرداخت. گفتنی است که سید ابراهیم رئیسی، همواره به بخش معدن اهتمام ویژه‌ای داشته و در سفرهای استانی خود، علاوه بر افتتاح طرح‌های معدنی، همیشه توجه ویژه‌ای به کارگران این بخش و مشکلات کاری و معیشتی آن‌ها نیز داشت و در این زمینه پای درد و دل آن‌ها می‌نشست.

پیرامون همین دغدغه شهید جمهور، محتشمی‌پور خاطرنشان کرد: رئیس جمهور شهیدمان، نه تنها در بخش معدن، بلکه در هر بخشی که وارد می‌شدند، توجه ویژه‌ای به نیروی کار و نیروی انسانی داشتند و این موضوع، دغدغه‌وار سفرهای ایشان مطرح بود. زمانی‌که به موضوعات صنعتی یا معدنی یا بعضاً خارج از این حوزه‌ها ورود می‌کردند، همین دغدغه‌مندی دیده می‌شد؛ کما اینکه در رقابت‌های انتخاباتی هم بخاطر داریم که توجه به نیروی انسانی، نقطه قوت ایشان بود.

▣ توجه به نیروی انسانی، کارگران، نیازها و مشکلات

معاون معدنی وزارت صمت، ادامه داد: در بحث معدن نیز جدا از این نبود. در هر بازدیدی که از استان‌ها داشتند، معمولاً یک برنامه معدنی را هم داشتیم؛ حتماً از معادن بازدید می‌کردند و در اغلب برنامه‌ها موضوعات معدنی یا صنایع معدنی، مطرح بود. یکی از مهم‌ترین ویژگی که مردم می‌دیدند در بازدیدها؛ توجه ایشان به نیروی انسانی و کارگران و نیازها و مشکلات آن‌ها بود؛ طبیعتاً در طرف مقابل هم کارگران بخش معدن گوش شنوای خوبی را برای بیان مسائل خود می‌دیدند، طرح مسأله می‌کردند و همیشه هم این موارد در پایان سفرها به ما به عنوان یک مطالبه جهت پیگیری، منعکس می‌شد. برای پیگیری. البته شاید کمتر در رسانه‌ها این موضوعات مطرح می‌شد.

وی تأکید کرد: موضوع دومی که بنده در رئیس جمهور شهیدمان می‌دیدم؛ توجه و پیگیری ایشان به تعارضات بین دستگاهی بود. تقریباً هر باری که به یک مناسبتی خدمت ایشان می‌رسیدیم و بحث معدن پیش می‌آمد، ضمن این که پیگیری می‌کردند کار تا چه حدی جلو رفته است یا بسیار از ما سؤال می‌کردند مسأله شما با فلان دستگاه حل شد؟ این موضوع را چه کردید؟ فلان موضوع را چه کار می‌کنید؟ این پیگیری آیت‌الله رئیسی، بسیار رهگشا بود. تجربه‌ای که در حوزه معدن طی این سه سال داشتیم، در بحث رفع تعارضات بین دستگاهی و گره‌هایی که بین دستگاه‌های مختلف در بخش معدن بود، پیش از این، اصلاً به یاد نمی‌آید.

▣ رشد میزان اکتشاف در بین دستگاه‌ها

این مقام مسئول در وزارت صمت، ضمن اشاره به اینکه روزی که اولین آمار از وضعیت تأیید درخواست‌های اکتشاف، دریافت شد، روند رو به کاهش مشاهده می‌شد، گفت: به مرور اما میزان پاسخ مثبت به میزان اکتشاف در بین دستگاه‌ها به یک درصد رسیده بود؛ به‌تدریج کم و به یک درصد رسیده بود. آخرین نوبت که در سال جاری، آمار گرفتم، مشاهده شد که این روند، رشد خود را اغاز کرده و به پنج درصد رسیده که عدد قابل توجهی نسبت به گذشته بود.محتشمی‌پور عنوان کرد: جلسات متعددی را با دستگاه‌های مختلف داشتیم و فضا کاملاً فضای متفاوتی شده بود. بعضی از دستگاه‌هایی که معمولاً تعارضات بسیاری با معدن داشتند، مسائل رفع شد؛ به گونه‌ای که امروز و به راحتی می‌نشینیم مسائل خود را بیان می‌کنیم، توافق می‌کنیم و بحث‌های کارشناسی جدی با یکدیگر داریم و هیچ‌کس از موضع کارشناسی خود پایین نمی‌آید، اما دیگر وارد تعارض، درگیری و اتلاف وقت نمی‌شویم. معاونت معدنی وزارت صمت ضمن اشاره به اینکه رئیس جمهور شهید، در جلسه شورای عالی محیط زیست، مجدد از وی در رابطه با همین حل تعارضات سوال کرده‌اند، گفت: بنده نیز توضیح دادم که مواردی را در جلساتی که به صورت فیمابین و دوطرفه داریم، مطرح می‌شود و خوشبختانه دیگر با تعارضی مواجه نیستیم. این ویژگی هم در کنار موضوع توجه ویژه ایشان به کارگران؛ دو موضوعی بود که ما در بخش معدن در دولت سیزدهم شاهد بودیم.

▣ سرعت دادن به فعال کردن معادن در دوران رئیسی

محتشمی‌پور در رابطه با اولویت‌بندی شهید رئیسی در حوزه معادن، اظهار کرد: مطالبه اول ایشان؛ سرعت دادن به فعالیت معادن بود؛ بیشترین موردی که ایشان از ما سؤال می‌کردند، در رابطه با همین سرعت دادن بود. تعارض بین دستگاهی نیز بخشی از همین مسأله بود؛ چراکه بیشترین مانع برای فعالیت در معادن؛ تعارضات بین دستگاهی است. دستگاه‌های مختلف دولتی که بعضاً به خاطر اختلاف نظرها، سال‌ها کار معادن متوقف شده بود. در آن فرصت‌های کمی که خدمت ایشان در این دوران رسیدیم، اولین مطالبه از ما؛ بحث سرعت دادن به فعال کردن معادن بود.

وی افزود: در کنار این موضوع و شاید موضوع دوم؛ بحث مردمی کردن معادن بود؛ بدین صورت که ما چقدر می‌توانیم مردم را در بخش معدن حاضر ببینیم؟ راهبردی که نیز در این بخش دنبال می‌شد نیز از مسیر واگذاری سهام معادن و هم از مسیر فعال کردن معادن کوچک بود که در آن‌ها سهم فعالیت‌های مردمی افزایش پیدا می‌کرد. شاید این دو عنصر؛ مهمترین عناصر بود.

این مقام مسئول در وزارت صمت، در پاسخ به اتفاقاتی که مشخصاً در حوزه معیشت کارگران، توجه به امورات معیشتی آن‌ها طی این سه سال، گفت: به طور ویژه یا جدا در بخش معدن، طبیعتاً ما برنامه ویژه‌ای نداشتیم؛ چراکه برنامه‌ها در سطح ملی انجام می‌شد. پیگیری‌هایی که ایشان در بحث افزایش پرداختی‌های کارگران در سطح عمومی داشتند، از جمله بخش معدن؛ بخشی از این بود و شامل معادن هم می‌شد.

▣ کاهش شاخص تورم تولیدکننده و رشد مثبت بخش معدن

این مقام معدنی، پیرامون مشکلات ماشین‌آلات، توضیح داد: طی دوره‌های گذشته، محدودیت‌هایی بدون وجهی برای واردات ماشین‌آلات سنگین معدنی وضع شده بود که البته شعار حمایت از تولید داخل برای ماشین‌آلات داخلی را دنبال می‌کرد؛ اتفاقی که طی این سال‌ها افتاد، این بود که در وهله اول، کل آن موانع رفع شد و امروز واردات ماشین‌آلات معدنی با موانع غیرتعرفه‌ای و مجوز خاص مواجه نیست: البته این مهم در مورد ماشین‌آلات کار کرده صدق نمی‌کند؛ چراکه در این حوزه بایستی تناسبی میان ظرفیت معدن و آن ماشین‌آلات وجود داشته باشد و اما ماشین‌آلات نو، اساساً دیگر محدودیتی وجود ندارد. این در حالی است که بنا به گزارش‌های موجود، تولید ماشین‌آلات داخلی هم طی سال‌های اخیر، رشد چندبرابری پیدا کرده است.وی تصریح کرد: بنابراین از یک سو، تولید افزایش پیدا کرده و از سمت دیگر نیاز وارداتی تأمین می‌شود. این اتفاق سبب شد که شاخص تورم تولیدکننده در بخش معدن که در ابتدای این دولت، بالاتر از میانگین کل و صنعت بود به پایین‌ترین حد خود برسد. یکسال پس از شروع کار دولت سیزدهم، همه شاخص‌های تولیدکننده در سایر بخش‌ها پایین‌تر قرار گرفت. از سوی دیگر، از پیش از سال ۱۴۰۰ بخش معدن وارد رشد منفی شده بود که بنا به گزارش‌ها و آمار موجود، روند برگشت و شاخص‌های مثبت را در بخش معدن در این دوره شاهد بودیم و به‌تدریج این عدد افزایش پیدا کرد.

محتشمی‌پور ابراز امیدواری کرد که این روند ادامه پیدا کند. البته اعداد هنوز آنچه که مطلوب است، نیست و رئیس جمهور مغتنممان نیز معتقد بودند که این آمار هنوز اقناع کننده نیست؛ نمی‌گویم الان آمار و ارقام ما اقناع کننده یا آنچه که مطلوب است به دست آمده، اما روندها، روندهای متفاوتی شد و بخش معدن از همان سال ۱۴۰۱ وارد رشد مثبت شد و تا امروز هم ادامه دارد؛ امید است که بتوانیم آن را به سرعت مناسب برسانیم.

این مقام معدنی، ضمن اشاره به فعال شدن سالانه ۵۰۰ معدن در کشور، گفت: ما چند گروه فعال‌سازی معادن داشتیم. یک گروه معادنی بودند که تولیدکننده داشتند اما غیرفعال بودند و تولید نداشت؛ بنابریان به طور تقریبی، سالی ۵۰۰ معدن در این سه سال به جرگه معادن فعال پیوست این عدد در سال‌های گذشته (بر اساس آماری که در همان سامانه‌ها بود) حدودا ۱۰۰ تا ۱۵۰ معدن در سال بوده که وارد چرخه تولید می‌شدند. البته اتفاقی به طور طبیعی می‌افتاد این بود که باز در مقابل تعدادی از این معادن ممکن بود از چرخه تولید خارج شوند که این موضوع، موضوع امروز ما است که اجازه ندهیم که مجدد معدنی به رکود بازگردد. همچنین سال گذشته قریب به ۱۲ هزار مزایده محدوده‌هایی را داشتیم که فاقد بهره بردار بودند یا محدوده‌های اکتشافی بودند که مکتشف نداشتند. طبق مزایده‌های صورت گرفته، تعداد زیادی از این‌ها برنده و متقاضی داشت و این محدوده را در اختیار گرفت. علاوه بر آن تقریبا سالانه حدود ۱۰۰۰ برنده مزایده داشتیم که آن‌ها نیز معادن را در اختیار می‌گرفتند و فعال می‌کردند.

معاون معدنی وزارت صمت ضمن اشاره به فرمایشات آیت‌الله رئیسی، گفتند: آماری که در بیان رئیس جمهور شهیدمان بوده، مربوط به سال گذشته است که تقریبا حدود ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ معدن جدید داشتیم که بخشی از آن، معادنی بودند که در حالت رکود قرار داشتند و فعال شدند. بخشی از آن‌ها هم معادنی بودند که به مزایده گذاشته شد و صاحبان جدید خود را شناسایی کرده بودند. البته در مقابل، تعدادی معادن هم وجود داشت که طی این سال‌ها در دست افراد مختلف باقی مانده بود و فعالیت نداشت؛ طبیعتا آنجا هم وظیفه قانونی ما ایجاب می‌کرد که این معادن را از این افراد گرفته و به صاحبان جدید واگذار کنیم. تعداد پرونده‌های سلب صلاحیت ما هم با همین نسبت افزایش پیدا کرد. در زمستان ۱۴۰۰، متوجه شدیم که تقریبا حدود ۴۰۰۰ محدوده اکتشافی داریم که این‌ها پروانه‌ها منقضی شده در سال‌های گذشته، مختلف داشته و این‌ها بایستی تعیین تکلیف می‌شد؛ بنابریان پیگیری جدی صورت گرفت و این محدوده‌ها ساماندهی شد.وی افزود: امروز به جرات می‌توان گفت که اکنون محدوده‌های اکتشافی که از سال‌های گذشته به دلایل عمدتا حقوقی باقی مانده‌اند، در حدود چند صد محدوده رسیده و سایر پروانه‌ها که امکان تعیین تکلیف آن بوده، تعیین تکلیف شده و از آن وضعیت درآمده است. علاوه بر آن، معادن محدوده‌هایی که به صورت معدن در اختیار افراد بوده و این‌ها غیر فعال بوده، مورد به مورد بر اساس زیرساخت اطلاعاتی که طی یکی دو ساله ایجاد شد، شناسایی و پیگیری شد. زمانیکه از استان‌ها مطالبه شد، بخشی از این‌ها متاسفانه فرار تولید داشتند که این‌ها نیز شناسایی و با آن‌ها برخورد شد و هنوز هم این روند ادامه دارد.

▣ احیای معادن کوچک

محتشمی‌پور تاکید کرد: رسیدن به هدف مردمی کردن بخش معدن، در مرحله اول، از مسیر فعال کردن معادن کوچک تامین می‌شود؛ باید توجه ویژه به معادن کوچک داشت؛ چراکه فعالیت معادن کوچک به معنای فعالیت بنگاه‌های کوچک و اشتغال خرد در مناطق عمدتاً با زیرساخت‌های ضعیف‌تر است؛ از همین روی، موضوع احیای معادن کوچک یا فعال‌سازی محدوده‌های مزایده‌ای کوچک، جزو اولویت‌های جدی دولت سیزدهم بوده است. سعی جدی ما این بوده که معادن کوچک را فعال کنیم تا بیشترین اشتغال و بیشترین توزیع ثروت را از این محل در بخش معدن برای کشور شاهد باشیم.

وی ادامه داد: در محور موازی نیز در بخشی از حوزه معدن بایستی معادن بزرگی را فعال کنیم که این معادن، بایستی ارزش اقتصادی بالایی را به اقتصاد ملی تزریق کنند. در این معادن شاید دیگر آن ظرفیت کارهای کوچک وجود نداشته باشد و این جا نیاز به بنگاه‌های بزرگ و تجمیع کلان سرمایه‌ها داریم. این موضوع از مسیر دوم یعنی بازار سرمایه باید دنبال شود.

این مقام مسئول یادآور شد: سال گذشته اولین مورد از این را شاهد بودیم. معدن بزرگ جانجا با تجهیز سرمایه از بازار سرمایه، کار خود را آغاز کرد و این معدن که بیش از ۲۰ سال از تاریخ شناسایی اولیه آن می‌گذشت، بالاخره عملیات تکمیلی اکتشافی‌اش بطور جدی آغاز شد و اکنون فعالیت آن به طور جدی توسعه پیدا می‌کند.

▣ تاکید رئیس جمهور شهید بر جلوگیری از خام‌فروشی

با توجه به اینکه یکی از اولویت‌ها و تاکیدات دولت سیزدهم در حوزه معدن، موضوع جلوگیری از خام‌فروشی مواد معدنی بوده است، معاون معدنی وزارت صمت در این زمینه اظهار کرد: جلوگیری از خام‌فروشی دغدغه‌ای است که شهید رئیسی هم مدنظرشان بود و همین را در کلام رهبری هم چندین بار شنیده‌ایم؛ ما به هیچ عنوان خام فروشی بخش معدن را نباید داشته باشیم؛ بخش معدن باید بتواند در اقتصاد ملی نقش موتور محرکه و پیشران خود را از طریق تامین منابع معدنی مورد نیاز داشته باشد. ایران پایین‌ترین میزان صادرات مواد معدنی را در بین اغلب کشورهایی که در بخش معدن شناخته می‌شوند دارد. آمار صادرات مواد معدنی ما در حد یک الی دو درصد است؛ این یعنی کمتر از دو درصد مواد معدنی کشور، به صورت خام صادر شده است. عمده این مواد هم موادی بودند که ارزش فرآوری ویژه‌ای نداشتند. به طور مثال بزرگترین رقم صادراتی ما در سال‌های گذشته، سنگ گچ بوده است، البته سال گذشته، اتفاقی افتاد که به واسطه توقف یک سیاست در بخش صنایع معدنی باعث شد که از یک سمت به دلیل عدم تامین انرژی زنجیره فولاد، تولید با توقف‌هایی مواجه شود؛ بنابریان مواداولیه این بخش صادر شد، از طرف دیگر دستورالعمل‌هایی که صادر شده بود با آراء قضایی متوقف شد این مسئله باعث شد که آن عدد صادرات در بخش معدن مقداری به سمت زنجیره فولاد رفت اما این یک اتفاق موقت بود. عمدتا صادرات ما محدود بود به سنگ گچ در بخش معدن و همچنین سنگ آهن هماتیت با عیار پایین که ارزش استفاده در زنجیره فولاد را نداشت؛ در حال حاضر نیز تقریبا همین است. درصد بسیار پایینی را صادرات داریم که این عدد در حدود یک تا دو درصد است.این معاون وزیر صمت خاطرنشان کرد: اما یک اتفاقی طی سال‌های اخیر در کشور رخ می‌دهد که امیدواریم سرعت پیدا کرده و برای خودمان جزو اولویت‌ها قرار داده‌ایم، بحث فرآوری مواد معدنی است تا امروز عمدتا در صنایع انرژی‌بر بوده است. زمانی‌که می‌گوییم واحدهای فرآوری معدنی، عمدتا به صنایعی همچون فولاد، آلومینیوم، مس یا سرب و روی می‌رسیم. تقریبا همه مواد معدنی در این بخش را در داخل فرآوری می‌کنیم و در بخشی حتی وارد کننده هم هستیم.

▣ هدف‌گذاری تسریع در فرآیند اکتشاف معادن

محتشمی‌پور ادامه داد: مواد به صورت خام وارد می‌شود و در کشور فرآوری می‌شود. آنچه که رفته‌رفته در حال سرعت گرفتن در کشور است این است که ما از فرآوری‌های مبتنی بر فلزات پایه و صنایع انرژی‌بر به سراغ فرآوری‌های فلزات حیاتی و راهبردی در حال حرکت هستیم. سال گذشته تقریبا آماده راه‌اندازی بودیم که البته این افتتاح به سال جاری افتاد. فرآوری تیتانیوم را در کشور در دستور کار داشتیم که تقریبا کار آن به اتمام رسید و افتتاح امسال صورت گرفت. این فرآوری تیتانیوم تا مرحله تولید محصول نیز پیش رفته و امیدواریم که امسال شاهد راه‌اندازی این واحد صنعتی باشیم و افزایش تولید را در بخش‌های مختلف شاهد باشیم.معاون معدنی وزارت صمت با بیان اینکه موضوعات جدیدی برای امسال در حال پیگیری است، گفت: در واقع اتفاقی که در حال رخ دادن است، گذر فرآوری از فلزات پایه و صنایع انرژی‌بر به سمت فلزات حیاتی و راهبردی و با تکنولوژی و فناوری ایرانی است که امسال این خط دنبال خواهد شد تا در سال‌های آینده خبرهای خوبی در این بخش برای کشور داشته باشیم.

وی ضمن اشاره به برنامه توسعه هفتم و پیش‌بینی رشد ۱۳ درصدی در حوزه معدن، پیرامون تلاش‌های دولت سیزدهم برای رسیدن به این رشد ۱۳ درصدی، تصریح کرد: در وهله اول بایستی بتوانیم سرعت فعالیت را در بخش معدن بالاتر ببریم و معادن غیرفعال را سریع‌تر وارد چرخه فعالیت کنیم.

▣ آزادسازی ۳۷۰ هزار کیلومتر مربع پهنه اکتشافی در سال گذشته

وی در رابطه با موانع پیش‌رو اظهار کرد: بخشی از موانع، مربوط به همان تعارضات بین دستگاهی است که این‌ها باید رفع شوند؛ از طرف دیگر بحث سرعت دادن به فرآیند اکتشاف مطرح است که موضوع این روزهای ما است؛ از سرعتی که در کشور در بخش اکتشاف و تولید داده‌های اکتشافی شاهد هستیم، در حال حاضر چندان راضی نیستیم و متاسفانه مقداری کم توجهی شده است؛ برخی از دستگاه‌های حاکمیتی که در این بخش مسئولیت داشتند، در فرآیند خصوصی‌سازی بازوهای اجرایی خود را از دست داده و این سرعت آن‌ها را کند کرده است. تعارضات بین دستگاهی هم به آن اضافه شده این مسئله واقعا کشور را در بخش اکتشاف، با مشکل مواجه کرده است. البته سرعت امروز ما در بخش اکتشاف بیشتر از گذشته هست اما هنوز هم نیاز به توسعه دارد. محتشمی پور خاطرنشان کرد: به طور مثال در بخش اکتشافات حاکمیتی، سال گذشته تقریبا تمام محدوده‌هایی که به عنوان پهنه‌های اکتشافی به بخش حاکمیتی واگذار شده بود را تعیین تکلیف کردیم. حدود ۳۷۰ هزار کیلومتر مربع پهنه‌ها آزاد شد که به معنی اتمام کار آن است و الباقی هم می‌توان قول داد که در نیمه اول امسال آزادسازی صورت گیرد و دیگر پهنه‌های حاکمیتی را تعیین تکلیف کنیم. از دل این مطالعات پهنه‌ها، قریب به ۶۵۰ تا محدوده پرپتانسیل و با قابلیت و ذخایر برآوردی اولیه با ذخایر بالا در کشور شناسایی شده است که لازم است مجوزهای لازم برای عملیات تفصیلی و اکتشافات تکمیلی آن صادر شود. بعد از آن، خواهیم توانست ظرف یک بازه زمانی پنج-شش ساله شاهد این باشیم که شناسایی این ذخایر تکمیل شود و شاهد موجی جدید از محدوده‌های با ظرفیت بالا در کشور باشیم. البته حجم عملیات اکتشافی در بخش خصوصی، بسیار بیشتر از این است.معاون معدنی وزارت صمت در پایان در رابطه با ادامه مسیری که رئیس جمهور شهید برای حمایت از حوزه معدن و کارگران معدنی، در این دولت و وزارت صمت، تصریح کرد: قطعا وظیفه ما در مقابل خلوصی که طی دوره سه ساله خدمت در حضور آیت الله رئیسی تجربه کردیم، این مسیر را ادامه دهیم. امید است که نگاه و خلوص ایشان بتواند ما را کمک کرده تا در خدمتگزاری خود، جدیت لازم و توفیق لازم را داشته باشیم.

روزگار معدن
دوشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۷ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۲

روزگار معدن گزارش می‌دهد:

آینده‌ای روشن برای معادن جهان

شهریار خادمی

از آنجا که دیجیتالی شدن و پایداری در صنعت این روزها مورد توجه بسیاری واقع شده است، شرکت Normet بعنوان شرکتی از کارشناسان جهانی در زمینه تجهیزات و خدمات معدن به حساب می‌آید؛ اد سانتاماریا سال گذشته به عنوان مدیرعامل شرکت نورمت انتخاب شد وی پیش از این نیز در معدن «سندویک» به عنوان مدیر بخش خدمات و رئیس ابزارهای سنگ و استخراج معادن زیرزمینی در استرالیا مشغول به کار بود. مجله فناوری معدن با سانتاماریا در مورد آینده معادن و استخراج معادن گفت‌وگویی انجام داده است و ما در «روزگار معدن» به ترجمه اختصاصی این مصاحبه پرداخته‌ایم که در زیر میخوانید:

◉ مهمترین پیشرفت‌هایی که تاکنون در صنعت معدن دیده‌اید چیست؟

اخیراً پیشرفت‌های شگرفی در ایمنی افراد در داخل و بیرون معادن رخ داده است همانند استفاده از فناوری‌های جدید که موجب افزایش امنیت می‌شود، همچنین بهره‌وری و کارآیی به ویژه در زمینه اتوماسیون و دیجیتالی شدن وجود داشته است.فناوری‌های دیجیتالی نه تنها در دستیابی به عملکرد بهتر تجهیزات ما را کمک می‌کنند بلکه در برنامه‌های کاربردی و اجرایی نیز کمک زیادی می‌کنند. برنامه هایی از قبیل مدیریت ترافیک، ردیابی پرسنل، جلوگیری از برخورد و تصادفات احتمالی، آگاهی از امنیت مردم و بهینه‌سازی حرکت افراد در داخل و اطراف تجهیزات در یک منطقه احتراق و همچنین کمک به اپراتور در استفاده بیشتر و بهتر از تجهیزات نیز کمک شایسته‌ای می‌کند. فناوری به اپراتور کمک می‌کند تا از برنامه استفاده کند و با آن برنامه کار کند، خواه این برنامه برای پاشیدن کنسانتره باشد یا شارژ کردن باتری و غیره

◉ چطور صنعت معدن میتواند به پایداری بیشتری دست یابد و پایدارتر شود؟

می‌بایست بجای استفاده از دیزل و کاهش مصرف دیزل در زیر زمین از فناوری قطار برقی و باتری بیشتر استفاده کرد، اگرچه هنوز باید انرژی لازم برای استفاده از وسایل نقلیه برقی یا شارژ وسایل باتری را فراهم کنیم اما داریم تلاش می‌کنیم که افراد در معرض خطر آلاینده‌ها قرار نگیرند. برخی از مواردی که شرکت نورمت به آن می‌پردازد، و من با شرکت‌های قبلی نیز مورد بررسی قرار داده ام، این است که ما داریم تلاش میکنیم زمان و انرژی برای انجام یک فرآیند خاص کاهش یابد.با استفاده از بتن پاشی، می‌توانیم استفاده از مواد شیمیایی و بازگشت ارتجاعی یا ری باند را بهینه‌سازی کنیم، به این معنا که مقدار مصرف بتن کنترل شده است زیرا به همه ناحیه‌ها پاشیده نمی‌شود. کاهش در ریباند یا بازگشت باعث افزایش سرعت فرآیند و کاهش مصرف بتن است که خود باعث صرفه جویی در هزینه و کاهش تولید دی اکسید کربن است، همینطور که کاهش مصرف مواد شیمیایی هم مزایای مالی و هم کاهش نیاز به مواد شیمیایی را بدنبال خواهد داشت.ما می‌توانیم در مورد میزان آب مصرفی در طول فرآیند معدن کارهای بسیار زیادی انجام دهیم، می‌توانیم از فن آوری‌های جدید استفاده کنیم تا میزان آب مورد نیاز در فرآیند معدن را به میزان قابل توجهی کاهش دهیم البته موارد زیادی وجود دارد که ما می‌توانیم انها را در این صنعت وارد کنیم و از انها بهره‌ها بریم، برای مثال با بازیافت موادی که می‌تواند دوباره مورد استفاده قرار گیرد یا اینکه چطور انواع مختلفی از مواد اولیه را بازیابی کنیم تا بتوانیم از آنها استفاده مجدد کنیم، به جای آنکه آنها را دور بیندازیم.

◉ برای صنعت معدن چه چالش هایی را می‌بینید؟

من تعدادی چالش در کشورهای توسعه نیافته یا دور افتاده می‌بینم که درحال‌حاضر که می‌خواهیم در این کشورها پروژه‌ای را عملی و اجرا کنیم به این چالش‌ها بر میخوریم. من فکر می‌کنم باید یک تعادلی بین استفاده سنگین از صنایع معدنی و سرمایه‌گذاری سنگین برای توسعه یک معدن باشد.

اگر به کنفرانس ایندابا در کیپتاون نگاه بیندازید صحبت‌های زیادی از سوی مدیرعامل شرکت‌های معادن گوناگون در مورد مسئولیت‌های اجتماعی تجارت و آگاهی شرکت‌ها برای تعامل دولت و ملت و جامعه برای دست یافتن به تعادل و زمینه مشترک بین اینها برای شروع کار می‌شنوید. برای مثال پروژه‌های اخیر در تانزانیا، زامبیا و اندونزی نگاه کنید جایی است که درگیری‌های حقوقی بین دولت‌ها و شرکت‌های معدن رخ داده است، درگیری هایی که در مورد مجوزهای استخراج معادن و مجوزهای جدید است.فراتر از هرگونه چالش، من آینده‌ای روشن را برای معدن می‌بینم، آینده‌ای که فناوری‌های جدیدی را در بر می‌گیرد و نیز فرصتی را برای بسیاری از قاره‌های دیگر برای نیروی کار متنوع تر فراهم می‌کند.

◉ پیشنهادهای کلیدی شرکت نورمت که پاسخگوی نیازهای این روندهای جدید است، چیست؟

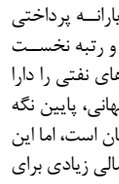
اول از همه، بهره‌وری کامل از وسایل نقلیه باتری، موضوعی است که برای ما امر مهمی است. من می‌خواهم که نخستین معدن بزرگ باشیم که از فناوری باتری استفاده می‌کند اما ما همچنین در حال بررسی انواع مواد مورد استفاده در محصولات خود هستیم و دوباره به دنبال استفاده مسئولانه تری از موادخام هستیم. ما همچنین در حال سرمایه‌گذاری هستیم تا بتوانیم تعدادی از فناوریهای دیجیتالی جدید را به بازار عرضه کنیم که امنیت مردم را ارتقا بخشد، از فناوری هایی مانند واقعیت مجازی برای اتصال آنها از سایت‌های دور افتاده به مرکز یا شبیه‌سازی هایی برای یک محیط آموزشی یا کمک به تشخیص مشکلات فنی استفاده می‌کنیم. ما با استفاده از تکنولوژی می‌توانیم استفاده از نیروی انسانی را کاهش دهیم تا کمتر کسی را مجبور شویم به مناطق دور افتاده بفرستیم، همچنین باید با افراد روی موضوعات مهمی کار کنیم، نه تنها در مورد ایمنی، بلکه آگاهی اجتماعی را هم باید برای آنها شرح و آموزش دهیم. من در همین چند ماهی که در شرکت نورمت فعالیت می‌کنم بسیار تحت تاثیر قرار گرفته ام چون شاهد این بوده ام که افرادی همزمان در شرکت کار می‌کنند و فعالیت دارند و هم در زمان شخصی فعالیتهایی انجام م یدهند که به نفع جامعه معدن هم باشد که با این کار بتوانند تفاوتی در برخی صنایع و معادن که ما فعالیت میکنیم به‌وجود بیاورند.

◉ نورمت به دنبال چه چیزی است تا در آینده به آن توجه کند؟

ما همیشه باید اطمینان حاصل کنیم که یک سبد رقابتی داریم که پاسخگوی تمام نیازهای مشتریان باشد. ما داریم در زمان و هزینه برای شارژ خودکار و پاشش خودکار بتن سرمایه‌گذاری می‌کنیم و در حال ارائه راه‌حل‌های قابل اعتماد و مقرون به صرفه نیز هستیم.Normet شرکتی است با تاریخ و میراث پر افتخار و شهرت قوی ومن باتمام تلاشم روی خوشنام تر شدن و محبوبتر شدن نورمت کار می‌کنم که تعداد بیشتری از مردم و کشورها در مورد Normet ببینند و بشنوند و از لحاظ جغرافیایی نیز در دنیا گسترده تر شوند. ما باید خودمان بازاریابی کنیم و واقعاً به مردم بیشتر آموزش دهیم که ما چه شرکتی هستیم و برخی از کارهای هیجان انگیز که داریم انجام می‌دهیم را برای آنها شرح دهیم.

یادداشت

گره گشای مشکلات معدن

محمد مسن آبادی
کارشناس و فعال معدن

انرژی شاهرگ حیاتی زنجیره تولید است و در هر بخش از این زنجیره نقش یکی یا تعدادی از حامل‌ها بیشتر است. توسعه صنعتی ـ اقتصادی در کشورهای در حال توسعه نیاز مضاعفی به دسترسی بیشتر به حامل‌های انرژی، به وجود آورده است.علاوه بر این، ارتقای استانداردهای زندگی در جوامع در حال توسعه، در دهه‌های اخیر افزایش تقاضای حامل‌های انرژی در راستای دسترسی به امکانات و رفاه بیشتر را به‌دنبال داشته است. برای دانستن اینکه کمبود انرژی چه آسیبی به بخش تولید وارد می‌کند، در ابتدا باید اهداف کشورمان در راستای تولید و اولویت‌های بخش صنعت را بشناسیم. به‌عبارت‌دیگر، بدانیم آیا هدف اصلی از توسعه صنایع و بخش تولید ایجاد اشتغال است، افزایش سطح کیفی امکانات و رفاه مردم است یا تکیه بر تولید داخلی و حمایت از آن یا...؟متاسفانه مدیریت کلان کشور پاسخی دقیقی برای بسیاری پرسش‌های فوق ندارد، بنابراین همواره به تصمیمات آنی متوسل می‌شود که نقشی مسکن موقتی دارد. در حالی که تا اهداف کلان مشخص نباشد، نمی‌توان آسیب‌های اصلی را شناخت و نحوه رفع آن را متناسب با هدف، شناسایی کرد.

براساس گزارش آژانس بین‌المللی انرژی در سال ۲۰۲۰، در میان ۲۵ کشور ایران بالاترین میزان یارانه پرداختی به انرژی مصرفی را به خود اختصاص داده و رتبه نخست پرداخت یارانه انرژی به گاز، برق و فرآورده‌های نفتی را دارا است. هدف از یارانه انرژی، براساس تعریف جهانی، پایین نگه داشتن قیمت‌ها برای حمایت از مصرف‌کنندگان است، اما این یارانه‌ها هزینه بالایی دارد و دولت باید منابع مالی زیادی برای تامین آن صرف کند. در سال‌های قبل که مهمان سفره نفت بودیم، آثار و نتایج این شیوه نمود نداشت، اما امروز تاثیر آن کاملا ملموس است.باتوجه به موارد فوق، می‌توان چنین گفت که آسیب کمبودها به‌طورمستقیم و غیرمستقیم سبب ایجاد نقص در زنجیره تولید، جلوگیری از برنامه‌های توسعه‌ای، کاهش قابل‌توجه محصولات و نیازهای اساسی کشور، رشد نرخ بیکاری، تورم، کاهش قدرت خرید و... می‌شود.

بعضی معتقدند که بخش صنعت نسبت به بخش خانگی اولویت دارد، بنابراین باید بخش بزرگی از بار کمبود انرژی برعهده بخش خانگی باشد که با افزایش بهای حامل‌های انرژی می‌توان محدودیت‌هایی را اعمال کرد. اما همان‌طور که اشاره شد، به‌نظر من، ابتدا باید اهداف مشخص شود و به این ترتیب، اولویت‌ها به خودی خود مشخص شوند. به‌طورکلی، هدف از فعالیت‌های صنعتی و تولیدی، افزایش رفاه است. بنابراین، شرایط را باید به‌گونه‌ای مدیریت کرد که تعادل برای دستیابی هر ۲ بخش به منابع انرژی در شرایط برابر و هزینه عادلانه رعایت شود. تولید تجهیزات لازم برای دستیابی به انرژی‌های پاک، نیازمند دانش کافی در این زمینه و سرمایه‌گذاری متناسب است، اما متاسفانه تاکنون این اقدامات اولیه انجام نگرفته است. علاوه بر این، قدم گذاشتن در چنین مسیری نیازمند مطالعاتی مفصل است که این بخش هم در کشور ما با ضعف و نقصان روبه‌رو بوده است.

کلیه مشکلات موجود مانند فرسودگی ماشین‌آلات، واردات دستگاه‌ها و تجهیزات بی‌کیفیت، دوره بلند تعمیر و نگهداری، به‌دلیل کمبود قطعات و گرانی آنها، واردات اجناس تقلبی توسط دلالان تحریم، تولیدات بسیار بی‌کیفیت داخلی، کمبود نیروی کار ماهر، تمایل متخصصان زبده به مهاجرت و گرانی واردات تجهیزات تولید انرژی‌های تجدیدپذیر و...، فقط و فقط با رفع تحریم‌ها و جابه‌جایی مدیران انتصابی با مدیران متخصص کاهش خواهد یافت.به‌عبارت بهتر، تمام مسیرها برای برون‌رفت از وضعیت فعلی، رفع تحریم‌ها و واگذاری مدیریت به مدیران متخصص است.

رکوردشکنی دکتر اله یاری شهردار پرتلاش رباط کریم در اجرایی کردن پروژه‌های متعدد و توسعه محور شهری

۵۴ پروژه عمرانی از سوی شهرداری رباط کریم به ارزش ۸۸۰ میلیارد تومان در ماه‌های آتی افتتاح خواهد شد.

حمایت قانونی از بخش خصوصی در اجرای پروژه‌های توسعه‌ای شهر، سیاست راهبردی شهرداری رباط کریم در جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

کلنگ بازار میوه و تره‌بار رباط کریم بر زمین خورد

مراسم آیین کلنگ‌زنی میدان میوه و تره‌بار حافظ با حضور حجت‌الاسلام ترابی امام جمعه، دکتر احمدی فرماندار، دکتر اله یاری شهردار، رئیس و اعضای شورای اسلامی شهر و جمعی از مردم شریف رباط کریم برگزار شد.

پروژه ۵۰۰ میلیارد ریالی توسط بخش خصوصی ساخته می‌شود

دکتر اله یاری در حاشیه این مراسم بر جذب و حمایت از بخش خصوصی در تعریف و اجرای پروژه‌های عمرانی تاکید کرد.

شهردار رباط کریم ضمن تاکید بر لزوم حضور سرمایه‌گذاران در عمران و توسعه شهری گفت: احداث بازار میوه و تره بار از مطالبات مردمی بود که سالهای گذشته مورد کم توجهی قرار گرفته بود

وی با اعلام حمایت قانونی شهرداری از بخش خصوصی در اجرای پروژه‌های توسعه‌ای افزود: حضور بخش خصوصی علاوه بر ایجاد رقابت، موجب بهبود کیفیت نیز می‌شود بنا بر این شهرداری از حضور بخش خصوصی در پیشرفت شهر استقبال و هر کمک قانونی لازم را در این خصوص به عمل خواهد آورد.

لازم به ذکر است بازار میوه و تره‌بار رباط کریم در حاشیه کمربندی شمالی شهر، در زمینی به متراژ ۵۰۰۰ مترمربع و به شکلی سنتی در ۳۲حجره احداث خواهد شد.

تداوم نظارت میدانی شهردار رباط کریم بر پروژه‌های عمرانی و زیرساخت‌های خدماتی

تلاش مدیریت شهری بر ارتقای کیفیت خدمات و جهش سرانه‌ها در سال ۱۴۰۳

دکتر اله‌یاری شهردار رباط‌کریم امروز به همراه جمعی از معاونین و مدیران شهرداری از مجموعه گلخانه شهرداری، پروژه پارک ترافیک و پایانه حمل‌ونقل عمومی و پروژه آسفالت مکانیزه معابر سطح شهر بازدید کرد. شهردار رباط‌کریم در آین بازدید ضمن بررسی مستقیم وضعیت تولید محصولات در واحد گلخانه‌ای در راستای کاهش هزینه‌های مربوطه و پیشرفت فیزیکی پروژه‌های عمرانی، دستورات لازم در راستای تسریع در روند امور را صادر کرد. دکتر اله‌یاری در حاشیه این بازدید با اشاره به اهمیت پیشبرد تمامی فعالیت‌ها مطابق برنامه‌ریزی قبلی و تلاش برای رسیدن به نقاط هدف‌گذاری شده به صورت کوتاه مدت و میان مدت، گفت: مدیریت شهری رباط‌کریم در سال جاری به صورت جدی ارتقای کیفیت ارائه خدمات به شهروندان در بخش‌های مختلف به‌ویژه جهش سرانه‌ها با رویکرد توزیع عادلانه امکانات را مدنظر دارد.

بازدید دکتر اله‌یاری شهردار رباط کریم از محله کیکاور

اجرای پروژه زیست‌محیطی فاضلاب زیرزمینی منطقه کیکاور در دستور کار شهرداری

دکتر اله‌یاری شهردار رباط‌کریم امروز به همراه بهارلو رئیس شورای اسلامی شهر و جمعی از مدیران شهرداری از منطقه کیکاوربازدید بعمل آوردند. دکتر اله‌یاری شهردار رباط‌کریم در حاشیه این بازدید با اشاره به اینکه شهرداری همواره خود را موظف به اجابت و اقدام عملی نسبت به مطالبات شهروندان می‌داند، گفت: به دلیل عدم وجود سیستم فاضلاب شهری در این منطقه و مشکلات زیست‌محیطی ناشی از تجمع فاضلاب و روان‌آب‌ها، پروژه هدایت آبهای سطحی در دستور کار قرار گرفته تا با هدایت فاضلاب‌ها به نقطه موردنظر و ساماندهی محیط، این مشکل رفع شود. سیستم سپتیک فاضلاب زیرزمینی در مناطق بدون دسترسی به فاضلاب شهری مورد استفاده قرار می‌گیرد و ساختار آن با ترکیبی از طبیعت و فناوری روز فاضلاب را تصفیه می‌کند و از بروز مشکلات زیست‌محیطی و رهاسازی فاضلاب جلوگیری می‌کند.

▣ اجرای عملیات احداث پایانه اتوبوسرانی شهرک شهید آبشناسان

شهردار رباط کریم گفت: به منظور خدمات‌رسانی بهتر به شهروندان منطقه، عملیات اجرایی زیرسازی و تسطیح بستر پایانه شهید آبشناسان در دست اجراست و هم اکنون نیز عملیات پی‌کنی فونداسیون ساختمان اداری آن آغاز شده است. دکتر حمیدرضا اله یاری با اشاره به اجرای عملیات خاکبرداری، زیرسازی و تسطیح پایانه شهرک شهید آبشناسان و ایجاد دسترسی های لازم جهت سهولت تردد شهروندان منطقه، گفت: طی بازدیدهای به عمل آمده و بر اساس درخواست‌های شهروندان در خصوص بهسازی و بازسازی پایانه مذکور، کارشناسی‌های لازم انجام شده و این عملیات پس از سال‌ها در دستور کار معاونت فنی و عمرانی شهرداری قرار گرفت.

بازدید مسئولان مدیریت شهری رباط کریم از محله شیریندر

احداث پیاده‌راه جدید، زمین فوتبال چمن مصنوعی و ایجاد شبکه روشنایی جدید برای معابر

دکتر اله‌یاری شهردار رباط‌کریم امروز به همراه مهندس جعفری عضو شورای اسلامی و معاونین شهرداری از محله شیریندر بازدید کردند.

مدیران شهری با حضور در این خیابان ضمن بررسی مسائل و مشکلات این خیابان، تصمیماتی را در خصوص تعریف و اجرای پروژه‌های ساماندهی معابر به ویژه پیاده‌روسازی و ارتقا سیما و منظر شهری ازجمله رنگ‌آمیزی دیواره‌های عمومی،روشنایی پارک و بهسازی زمین‌های چمن مصنوعی گرفتند.

این بازدید در پاسخ به مطالبات شهروندان بود که به‌صورت مستقیم و بی‌واسطه مسائل و مشکلات عمومی را مورد بررسی قرار دهند.

خبر خوش دکتر اله‌یاری برای اهالی پرندک و آلارد:

ساخت دو پارک محله‌ای در الارد و پرندک

دکتر اله‌یاری شهردار رباط‌کریم امروز به همراه رئیس و اعضای شورای اسلامی شهر، جمعی از معاونین و مدیران شهرداری از ناحیه آلارد و پرندک بازدید کردند. دکتر اله‌یاری در حاشیه این بازدید با اشاره به اهمیت پیشبرد تمامی فعالیت‌ها مطابق برنامه‌ریزی قبلی و تلاش برای رسیدن به نقاط هدف‌گذاری شده به صورت کوتاه‌مدت و میان‌مدت، گفت: مدیریت شهری رباط‌کریم در سال‌جاری به صورت جدی ارتقای کیفیت ارائه خدمات به شهروندان در بخش‌های مختلف به‌ویژه جهش سرانه را دارد در همین راستا ساخت دو پارک مجهز را در این محلات در دستور کار قرار گرفتند و به زودی شاهد ساخت پارک‌ها می‌باشیم.

روزگار معدن
دوشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۷ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۲

یادداشت

دلایل کم‌بهره‌وری مصرف انرژی

آنوش رحام
فعال صنعت فولاد

پایین بودن نرخ حامل‌های انرژی در کنار تحریم‌ها و عدم‌دسترسی به فناوری از مهم‌ترین دلایل نادیده گرفتن بهره‌وری انرژی در کشور است. از آنجا که در سال‌های اخیر شاهد ناترازی مصرف برق و گاز در کشور بوده‌ایم و توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های انرژی در کشور، زمینه محدودیت هرچه بیشتر عملکرد صنایع را فراهم کرده؛ بهینه‌سازی مصرف انرژی موردتوجه صنعتگران قرار گرفته، اما اصلاح شرایط پیش‌رو نیازمند همکاری و تعامل مشترک میان تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران است.بهره‌وری مصرف در صنایع در ابعاد مختلفی موردتوجه قرار دارد. باتوجه به چالش‌های کشور در تامین انرژی طی سال‌های اخیر و پیش‌بینی تداوم آن در سال‌های آتی، بهره‌وری مصرف انرژی در ایران موردتوجه است. میانگین مصرف انرژی در زنجیره فولاد متناسب با روش تولید و همچنین محصول تولیدشده در آن زنجیره متفاوت است. با این وجود در حالت کلی می‌توان این‌طور ادعا کرد که بخشی از ظرفیت‌های فولادی کشور برپایه تکنولوژی‌های قدیمی بنا شده‌اند. این تکنولوژی‌ها از یک‌سو مصرف انرژی بالایی دارند و از سوی دیگر نیز، به آلایندگی قابل‌توجه هوا منتهی می‌شوند، بنابراین استفاده از این تکنولوژی‌ها برای تولید در بسیاری از کشورهای دنیا محدود شده است.ایران از منابع غنی انرژی برخوردار است؛ اما ملزم به مصرف این منابع نیستیم؛ بلکه باید به آنها به‌چشم منابع بین‌نسلی نگاه شود. با این وجود در طول دهه‌های اخیر همواره سیگنال فراوانی انرژی از سوی سیاست‌گذاران به صنایع داده شده است. در چنین شرایطی، کاهش مصرف انرژی یا بهره‌وری مصرف آن، هیچ‌گاه اولویت صنایع نبوده است.اقتصاد کشور ما وابسته به نفت است. در هر دوره‌ای که بهای نفت در بازارهای جهانی رو به رشد می‌رود و به‌دنبال آن، درآمدهای نفتی کشور نیز بیشتر می‌شود؛ میزان سوبسید پرداختی دولت به انرژی صنایع افزایش می‌یابد. این سوبسید عموما با هدف توسعه صنایع در اختیار آنها قرار داده می‌شود، اما نحوه مدیریت آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ هرچند در عمل توجه کافی به آن نمی‌شود.با نظر به تداوم عرضه انرژی ارزان برای صنایع در طول دهه‌های گذشته، بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی موردتوجه صنعتگران نبوده است. همین موضوع نیز به اتلاف شدید منابع انرژی در کشور تبدیل شده و همچنان ادامه دارد. البته با تغییر نرخ انرژی در چند سال اخیر، بسیاری از صنعتگران نسبت به مصرف انرژی حساس شده‌اند و از راهکارهایی برای بهره‌وری هرچه بیشتر در این بخش گام برمی‌دارند.از آنجا که کشور در سال‌های اخیر با چالش‌های جدی در روند تامین انرژی روبه‌رو شده، این مشکلات بیش از قبل نمود یافته و ضربات جدی را به صنایع کشور تحمیل کرده است، بدین‌ترتیب بهره‌وری مصرف انرژی موردتوجه سیاست‌گذاران و مصرف‌کنندگان قرار گرفته است. در چنین فضایی، دولت تحت‌تاثیر محدودیت‌های موجود و کمبود کسری بودجه و همچنین کمبود منابع انرژی، ناچار به اصلاح قیمت‌ها شده است.روند تخصیص انرژی به صنایع در سایر کشورها متفاوت است؛ نرخ سوخت اعم از برق یا گاز به‌مراتب با بهای بالاتری نسبت به ایران در اختیار مصرف‌کنندگان اعم از صنایع قرار می‌گیرد. علاوه بر این، به سوخت به‌چشم سرمایه بین‌نسلی نگاه می‌شود؛ به‌همین‌دلیل نیز صنایع به‌شدت در مصرف انرژی محتاط هستند، اما در کشور ما حفظ منابع برای آینده جزو اولویت‌های اصلی صنایع نبوده و در چنین شرایطی، بهره‌وری مصرف انرژی از اهمیت ویژه‌ای برای سیاست‌گذار و مصرف‌کننده برخوردار نیست.متاسفانه عمده سوبسید انرژی در ایران به صنایعی تعلق می‌گیرد که از یک‌سو، مصرف انرژی بالاتری دارند و از سوی دیگر نیز، ارزش‌افزوده بیشتری هم تولید نمی‌کنند، بنابراین رفع این موضوع نیازمند تدوین برنامه‌ای جامع در دولت‌ها برای اصلاح شرایط کنونی است، اما اگر یارانه انرژی به حلقه‌های انتهایی یا تولیدکنندگان محصولات با ارزش‌افزوده بالاتر اختصاص یابد، از یک‌سو امکانی برای مدیریت مصرف انرژی فراهم می‌شود و از سوی دیگر نیز، تولید محصولات نهایی با ارزش بالاتر، توسعه خواهد یافت. یعنی گامی مثبت در راستای بهبود شرایط اقتصادی و رشد اشتغالزایی کشور برداشته خواهد شد یا به‌بیان دیگر، این اقدام علاوه بر آنکه محرکی برای صنایع با هدف بهره‌وری هرچه بیشتر در مصرف انرژی است؛ همزمان تکمیل زنجیره تولید را تقویت می‌کند. در نتیجه در آینده می‌توانیم منتظر آثار مثبت آن در اقتصاد کشور نیز باشیم.
در ادامه باید خاطرنشان کرد؛ جذب سرمایه به اقتصاد ما با چالش‌های متعددی روبه‌رو است. همزمان تحریم و محدودیت در تعاملات بین‌المللی نیز مانع جذب سرمایه به کشور می‌شود. در چنین شرایطی، بسیاری از صنعتگران امکانی برای ورود تجهیزات و تکنولوژی‌های نوین را به کشور ندارند و در واقع در چنین بستری، مصرف انرژی جزو نخستین اولویت‌های تولید نیست.

یک تاجر پیش‌بینی کرد؛

افزایش قیمت مس به ۴۰ هزار دلار در تن

یکی از مدیران سرمایه‌گذاری پیش بینی کرده است که قیمت مس به عنوان یک کامودیتی پر تقاضا و تاثیرگذار در مسیر گذار به انرژی سبز، طی سال‌های آینده به ۴۰ هزار دلار در تن خواهد رسید.
مس در سال جاری تقریبا ۲۰ درصد افزایش قیمت داشته و به رکورد ۱۱ هزار دلار در هر تن طی هفته گذشته رسید.
پی‌یر اندوراند تاجر سابق گلدمن ساکس که بنیان‌گذار اندوراند کپیتال در این باره گفت: من بر این باورم که افزایش قیمت مس حتی تا ۴۰ هزار دلار در هر تن طی چهار سال آینده امکان پذیر است و اگرچه معتقدم که برای همیشه در سطح ۴۰ هزار دلاری باقی نمی‌ماند اما برای مدتی تا متعادل شدن عرضه جهش قیمت‌ها پیش روی ماست.
قیمت‌های بی سابقه مس در بحبوحه افزایش تقاضا برای مواد معدنی حیاتی مورد نیاز در انتقال انرژی سبز رخ می‌دهد.
در یک تحلیل صعودی دیگر، جف کوری مدیر اجرایی سابق گلدمن ساکس و اخیرا مدیر ارشد استراتژی راه انرژی در مصاحبه‌ای به بلومبرگ اعلام کرد که مس «بالاترین معامله ناگزیری است که تابحال دیده‌ام.»
همزمان برخی دیگر از تحلیل‌ها و پیش‌بینی‌ها افزایش قیمت مس را تا سطح ۱۵ هزار دلار در هر تن برآورد می‌کنند.پیش‌بینی می‌شود تقاضا برای مس به تنهایی در بخش حمل و نقل تا سال ۲۰۵۰ در مقایسه با سال ۲۰۲۲، حدود ۱۱.۱ برابر افزایش یابد؛ برای مثال وسایل نقلیه الکتریکی می‌توانند بیش از یک مایل سیم کشی مسی داشته باشند.علاوه بر این، پیش‌بینی می‌شود که تقاضا برای مس مورد نیاز برای گسترش شبکه جهانی برق تا سال ۲۰۵۰ در مقایسه با سال ۲۰۲۲، حدود ۴.۸ برابر افزایش یابد. پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ شکاف عرضه مس به حدود ۱۰ میلیون تن برسد.

تولید رانتی در غیاب بهره‌وری

مرضیه احقاقی

مفهوم بهره‌وری در سده‌های اخیر وارد ادبیات جهان شد. براساس تعاریف متعارف، بهره‌وری را می‌توان استفاده کارآمد از عوامل تولید (کار، سرمایه، انرژی و...) برای تولید کالاها و خدمات معنی کرد. بهره‌وری سرمایه به‌منزله آن است که در ازای هر واحد سرمایه ثابت، چه میزان ارزش‌افزوده ایجاد می‌شود. اگر انرژی را به‌عنوان یکی از منابع تولید در نظر بگیریم، در این صورت مفهوم بهره‌وری انرژی موردتوجه قرار خواهد گرفت. بهره‌وری انرژی با نظر به محدودیت‌های پیش‌روی تامین انرژی صنایع در سال‌های اخیر موردتوجه بیشتری قرار گرفته است. در همین‌حال باید تاکید کرد که رشد بهره‌وری کل عوامل تولید، زمینه کاهش هزینه‌ها و افزایش قدرت رقابت تولیدکننده‌ها در بازار را فراهم می‌کند. در واقع رشد بهره‌وری کل عوامل تولید، سبب کاهش سطوح قیمت‌ها می‌شود. کاهش سطوح مخالف قیمت‌ها، زمینه کاهش هزینه‌های متوسط تولید کالا و خدمات در بازار و افزایش میزان سودآوری واحدهای تولیدی را نیز فراهم می‌کند. پیامد چنین تحولی در افزایش توان رقابتی محصولات یک صنعت، نمایان می‌شود. در همین حال به امکانی برای توسعه تولید و استفاده از حداکثر ظرفیت‌های تولیدی می‌انجامد، اما با نگاهی کلی به عملکرد صنایع کشور می‌توان این‌طور ادعا کرد که واحدهای موردبحث از بهره‌وری پایینی برخوردار هستند و تنها با اتکا به انواع رانت و حمایت‌های دولت به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

بهره‌ور نیستیم

غلامرضا خلیقی، فعال صنعت فولاد اظهار کرد: بهره‌وری به‌طورکلی نسبت میزان محصول یا درآمد به‌دست‌آمده به‌ازای میزان نهاده مصرف‌شده برای آن است. در صورت افزایش بهره‌وری در تولید یک محصول می‌توان مقدار تولید بیشتری داشت، بدون اینکه میزان مصرف نهاده را افزایش داد. این فعال صنعت فولاد افزود: بهره‌وری در حوزه‌های مختلفی موردتوجه قرار می‌گیرد که از جمله آنها می‌توان به بهره‌وری مصرف انرژی، مواد اولیه تولید، منابع انسانی و... اشاره کرد.
خلیقی بااشاره به موضع بهره‌وری مصرف انرژی در صنایع گفت: بسیاری از صنایع در کشور ما با ارائه سیگنال فراوانی انرژی احداث شده و توسعه یافته‌اند. در چنین فضایی، بهره‌وری مصرف انرژی آن‌طور که باید، موردتوجه قرار ندارد. بی‌توجهی به بهره‌وری مصرف انرژی از دلایل مختلفی نشأت می‌گیرد. ارزانی انرژی یکی از مهم‌ترین دلایلی است که در طول دهه‌های اخیر و در بخش‌های مختلف، سبب کم‌توجهی به بهره‌وری مصرف انرژی شده است. در واقع مصرف بالای انرژی، آن‌طور که باید برای مصرف‌کنندگان آن، هزینه به‌دنبال ندارد.
وی افزود: البته در حال حاضر و باتوجه به کاستی‌های حاکم بر این بخش، رشد بهای انرژی به‌تنهایی محرک صنایع برای حرکت به‌سمت بهره‌وری مصرف انرژی نخواهد بود، چراکه حرکت صنایع در مسیر ارتقای بهره‌وری انرژی، نیازمند نوسازی تجهیزات و خطوط تولید است. این مهم نیز با تامین منابع مالی لازم ممکن می‌شود، اما باید پذیرفت که در حال حاضر بسیاری از صنایع با مشکلات مالی جدی در روند فعالیت خود دست‌به‌گریبان هستند که روند تولید آنها را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد.
خلیقی بااشاره به چالش‌های ارزی که عملکرد صنایع را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد، افزود: واقعی نبودن بهای ارز از دیگر دلایلی است که بر بار مشکلات تولید می‌افزاید و مسیر بهره‌وری را بیش‌ازپیش دشوار می‌کند. علاوه‌براین، در شرایطی که دولت اقدام به قیمت‌گذاری محصولات تولیدشده در صنایع می‌کند، سودآوری تولید تحت‌تاثیر سیاست‌های دولت قرار می‌گیرد و در نتیجه تحقق اهداف بهره‌وری ممکن نخواهد بود.
این فعال صنعت فولاد تاکید کرد: ارتقای بهره‌وری نیازمند واردات تجهیزات نوین، بازسازی و نوسازی صنایع و خطوط تولید است، اما واردات و نوسازی خطوط تولید به توان مالی صنایع بستگی دارد و به این سادگی‌ها ممکن نخواهد بود. نبود منابع مالی، امکان بهبود شرایط و ارتقای بهره‌وری را برای صنایع دشوار می‌کند.
خلیقی در ادامه از نبود فضای رقابتی میان صنایع به‌عنوان دیگر دلایل بی‌توجهی به بهره‌وری نام برد و افزود: به‌عنوان‌مثال خودروسازان کشور در نبود فضای رقابت و باتوجه به انحصاری که بر فضای تولید سایه انداخته است، بی‌توجه به بهره‌وری فعالیت می‌کنند. در چنین وضعیتی، تنها دریافت رانت و امتیازات دولتی، ادامه تولید را برای صنایع ممکن می‌کند.
وی گفت: البته اصلاح این شرایط نیازمند تامین منابع مالی است و بدون دسترسی به سرمایه لازم، امکان ارتقای بهره‌وری وجود ندارد.
خلیقی گفت: در حال حاضر برخی صنایع با ظرفیت پایین فعالیت می‌کنند و به تولید مشغول هستند؛ در چنین فضایی این سوال مطرح می‌شود که صنایع موردبحث چطور سرپا مانده‌اند؟
وی افزود: تولید با ظرفیت پایین یکی از دلایل اصلی افت قابل‌توجه بهره‌وری تولید است. به‌اعتقاد من، این واحدها با بهره‌مندی از انواع رانت و امتیازات دولتی، سرپا مانده‌اند. چنانچه این رانت از میان رود، بسیاری از این صنایع امکان تداوم تولید را نخواهند داشت.
این فعال صنعت فولاد بااشاره به روند فعالیت واحد تحت‌مدیریت خود گفت: ما در سال‌های اخیر برای کاهش مصرف انرژی (برق، آب و گاز) سرمایه‌گذاری کرده‌ایم تا میزان مصرف انرژی‌مان به نرم‌های جهانی نزدیک شود؛ اما هنوز هم با میانگین مصرف انرژی در صنایع بین‌المللی فاصله قابل‌توجهی داریم، بنابراین تداوم تولید برای ما با سرمایه‌گذاری بیشتر برای بهینه‌سازی و نوسازی تجهیزات ممکن است؛ در غیر این صورت به مرحله زیان وارد خواهیم شد.

توسعه با اتکا به بهره‌وری

سعید برزگر، کارشناس صنعتی اظهار کرد: بهره‌وری و بهینه‌سازی از مفاهیم موردتوجه در علم اقتصاد و مدیریت هستند. با تکیه بر مفاهیم یادشده، می‌توان برای استفاده موثر از منابع و امکانات برنامه‌ریزی کرد. باتوجه به شاخصه‌های تولید و مصرف، بهره‌وری در صنایع از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. تکیه بر شاخصه‌های ارتقای بهره‌وری، زمینه افزایش رقابت‌پذیری را میان صنایع فراهم می‌کند و در همین حال، سودآوری بنگاه‌ها را افزایش می‌دهد، بدین ترتیب می‌توان زمینه حضور موفق یک محصول را در بازار رقابت جهانی فراهم کرد. این مهم از یک‌سو به رشد درآمدهای ارزی کور منتهی می‌شود و از سوی دیگر، محرک تولید هرچه بیشتر است.
وی افزود: توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که بهره‌وری یا بهینه‌سازی مصرف در حوزه‌های مختلفی همچون بهره‌مندی از توان و مهارت نیروی انسانی، مصرف انرژی، استفاده از فناوری‌های پیشرفته، بومی‌سازی و داخلی‌سازی قطعات، تجهیزات مدرن، مدیریت منابع مالی، منابع انسانی و... موضوعیت می‌یابد.
در ادامه این کارشناس اقتصادی خاطرنشان کرد: زنجیره فولاد از اهمیت و اثرگذاری ویژه‌ای در روند رشد اقتصادی کشور برخوردار است؛ فعالان صنعت فولاد در طول سال‌های گذشته تلاش کرده‌اند تا همپای توسعه به شاخص‌هایی همچون بهره‌وری و بهینه‌سازی تولید نیز توجه ویژه داشته باشند. بر همین اساس نیز، در حال حاضر می‌توانیم ادعا کنیم که بهره‌وری در صنعت فولاد ایران در مقایسه با سایر صنایع بالاست. یکی از دلایل اصلی این موضوع را باید به حضور کارشناسان و مهندسان توانمند و باتجربه در صنعت فولاد نسبت داد؛ شاید این تعداد نیروی انسانی ماهر در سایر صنایع حضور ندارند.
وی افزود: البته همچنان از استانداردهای جهانی فاصله داریم. کمااینکه از مقایسه میزان بهره‌وری در صنعت فولاد ایران با سایر کشورها درمی‌یابیم که صنعت فولاد ایران در مقایسه با سایر کشورهایی که در این صنعت از جایگاه و رتبه‌ای برخوردار هستند، از بهره‌وری چندان بالایی برخوردار نیست.
برزگر گفت: البته این موضوع به‌منزله رد یا زیرسوال بردن کیفیت محصولات فولادی کشور نیست؛ بلکه ضعف یادشده موجب می‌شود بهای تمام‌شده در صنعت فولاد ما به‌مراتب بیشتر از کشورهایی با صنایع فولاد پیشرفته باشد. در چنین شرایطی، رقابت قیمتی فولاد دشوار می‌شود. چنانچه بهره‌وری افزایش یابد، بهای تمام‌شده تولید کاهش خواهد یافت. در چنین فضایی، سودآوری بیشتر می‌شود؛ بنابراین می‌توان رقابت آسان‌تر در بازار بین‌المللی داشت و زمینه را برای رشد فروش فراهم کرد.
وی افزود: ضعف‌های فناورانه و نبود تکنولوژی‌های نوین از دیگر دلایل کاهش بهره‌وری در صنعت فولاد کشور هستند. مهم‌ترین ضعف ما، نبود ماشین‌آلات روز جهان است. تحریم و نبود تعاملات سازنده در سطح بین‌المللی و همچنین سرمایه ناکافی مانع ورود تکنولوژی‌ها نوین به کشور شده و همین موضوع نیز بهره‌وری تولید را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است.
این کارشناس صنعت فولاد گفت: در ادامه وجود ظرفیت‌های خالی در یک خط تولید به‌منزله افزایش هزینه‌های سازمان‌ها و کاهش بهره‌وری است. بااین‌وجود همواره ظرفیت تولید در صنایع کشور از ظرفیت اسمی به‌مراتب پایین‌تر است. بخش عمده‌ای از سرمایه‌گذاری در صنایع ثابت است؛ بنابراین افزایش تولید، سهم بسزایی در بهای تمام‌شده محصولات دارد که به کاهش هزینه‌ها منجر می‌شود، اما چنانچه یک واحد تولیدی با ظرفیت اسمی خود تولید کند، بهای تمام‌شده محصولات آن کاهش می‌یابد، زیرا هزینه‌های ثابت سرشکن می‌شود. در چنین شرایطی، امکان رقابت با کشورهای خارجی برای ما فراهم می‌شود.
وی در ادامه گفت: از جذب نیروی انسانی غیرمتخصص می‌توان به‌عنوان دیگر علت افت بهره‌وری در صنایع نام برد. بسیاری از این کارکنان غیرمتخصص از طریق مصاحبه و آزمون استخدام نمی‌شوند، بلکه عوامل سیاسی و اجتماعی در جذب آنها دخیل هستند. در چنین شرایطی، ممکن است برخی از این افراد مشخصات یا ویژگی‌های لازم برای کسب آن موقعیت شغلی را نداشته باشند، بنابراین اصلاح شرایط و سیاست‌گذاری‌های حاکم بر این بخش اهمیت می‌یابد.

کلام آخر

در دنیای کنونی منظور از بهره‌وری، استفاده صحیح از امکانات برای رسیدن به نتیجه‌ای بهتر و مطلوب‌تر است. این نگرش در واحدهای تولیدی، زمینه‌ساز بقا و عامل اصلی رقابت در عرصه بازارهای داخلی و جهانی است. بهره‌وری در صنعت پدیده‌ای است که در مقایسه معنی پیدا می‌کند. بهینه‌سازی مصرف در صنایع از منظرهای متفاوتی همچون زمان، امکانات، سرمایه، انرژی، فرصت‌ها و نیروی انسانی موردتوجه قرار دارد. بهینه‌سازی مصرف انرژی در صنایع کشور طی سال‌های اخیر و باتوجه به روند روزافزون رشد بهای انرژی در دنیا و همچنین ناترازی تولید و مصرف منابع انرژی مختلف اعم از برق و گاز در کشور موردتوجه قرار گرفته است. به‌اعتقاد فعالان صنعتی و اقتصادی، نرخ پایین انرژی زمینه بی‌توجهی به بهره‌وری مصرف این منابع را در کشور فراهم کرده، بنابراین رشد نرخ انرژی در دستور کار دولت قرار گرفته است و زمینه ارتقای سطح بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی را توسط صنایع فراهم می‌کند، هرچند این روند رو به رشد قیمتی باید با تغییر خطوط تولید واحدهای صنعتی همراه باشد. یعنی دولت نیز وظیفه دارد، مسیر بهینه‌سازی مصرف انرژی را هموار کند.

ضرورت افزایش اکتشافات صنعت مس

توجه به اکتشافات مس با توجه به قرارگیری ایران روی کمربند مواد معدنی و از طرفی شکل‌گیری زنجیره مس و توجه بیش از پیش به صادرات، با استفاده از فناوری‌های روز دنیا که می‌تواند سهم بخش معدن از تولید ناخالص داخلی را تا ۵ برابر افزایش دهد، نقل محافل فعالان این صنعت است.در سومین روز همایش و نمایشگاه کرمان آیدکس۲۰۲۴ پنلی با عنوان «صنعت مس و توسعه زنجیره» با حضور جمعی از مسوولان و فعالان این صنعت برگزار شد. به بیان کارشناسان، ایران با وجود داشتن ۶درصد از ذخایر معدنی جهان، ۰.۱درصد از تولیدات جهانی را به خود اختصاص داده است.در ابتدای این مراسم حسین مدرس‌خیابانی، مدیر عامل شرکت ملی صنایع مس ایران گفت: سرمایه‌گذاری حلقه مفقوده توسعه کشور است و پیشرفت کشور جز با جذب سرمایه‌ها اتفاق نمی‌افتد؛ در واقع اگرچه رشد تولید از طریق بهره‌وری حاصل می‌شود، اما جهش تولید نیازمند سرمایه‌گذاری است.او افزود: در شرایطی شاهد عدم حضور شورای عالی سرمایه‌گذاری هستیم که شوراهایی با عناوین مختلف در کشور فعالیت می‌کنند که از جهت اهمیت، هم‌پایه سرمایه‌گذاری نیستند. با این وجود، شکل‌گیری این شورا می‌تواند با حضور توأمان بخش خصوصی و نهادهای مسوول باشد.مدرس‌خیابانی با اشاره به اینکه کشور ما تنوع ذخایر بالایی دارد اما در تولید و صادرات به مراتب از رده‌های پایین‌تری در سطح جهانی برخوردار است، بیان کرد: امروز صحبت از تولید یک‌میلیون کاتد مس به میان آمده درحالی‌که باید علاوه بر در نظر گرفتن الزامات، بخش‌های مردمی و ظرفیت‌های بخش تعاونی هم به‌کار گرفته شوند.او افزود: اکتشاف و استحصال مس را نباید با فولاد مقایسه کنیم؛ چرا که عیار فولاد در بسیاری موارد بالای ۵۰درصد است؛ درحالی‌که عیار مس در اغلب موارد کمتر از نیم‌درصد است که تقریبا ناچیز است و باید به ۹۹درصد رسانده شود.مدیر عامل شرکت ملی مس، با اشاره به افزایش حقوق دولتی معادن بیان کرد: صادرات شرکت ملی مس از یک‌میلیارد و ۶۰۰میلیون دلار در سال گذشته، در سال۱۴۰۳، تاکنون به ۴۰۰میلیون دلار رسیده است. صادرات این محصول باید به‌عنوان یک اولویت دنبال شود او با بیان اینکه برای دستیابی به یک‌میلیون تن کاتد نیازمند ۱۵میلیارد دلار سرمایه‌گذاری هستیم، گفت: با وجود تلاش‌هایی که در حوزه صنعت مس وجود دارد، برخی پروژه‌ها تا ۱۰سال ادامه می‌یابد.خیابانی با اعلام چند خبر خوش گفت: دو پروژه کنسانتره به ظرفیت ۲۴۰هزار تن، در پاییز به بهره‌برداری می‌رسد. به‌رغم اینکه در سال گذشته، میزان تولید مفتول ۳۵هزار تن بوده و هدف‌گذاری شده است تا تولید مفتول در سال جاری به ۱۳۰هزار تن برسد.او افزود: از دیگر سو، نیروگاه خورشیدی ۳۰۰مگاواتی در مرحله بهره‌برداری است. تامین آب این کارخانه از طریق احداث خط ۲انتقال آب خلیج‌فارس و پساب‌ها و سایر منابع آبی صورت می‌گیرد. همچنین احداث سه نیروگاه ۱۰۰مگاواتی خورشیدی در سرچشمه، شهر بابک و سونگون برنامه‌ریزی شده است.او با بیان اینکه شرکت ملی مس برای ارائه طرح‌های نوآورانه و تولید تجهیزات آماده می‌شود، گفت: در حال حاضر، اقداماتی مانند فیلتراسیون در حال انجام است و در تلاش هستیم تا ماشین‌آلات شرکت را تامین کنیم. او با انتقاد از نگاه نادرست به مصرف آب توسط صنایع ملی مس بیان کرد: به‌طور کلی میزان مصرف آب توسط صنایع در استان کرمان، ۷ رصد است و شرکت صنایع ملی مس نیز ۳ تا ۴درصد از مصرف آب استان را به خود اختصاص می‌دهد.

چشم‌انداز بخش معدن

در ادامه مراسم بهرام شکوری، رئیس انجمن مس ایران بیان کرد: ایران با ۵۵میلیون تن مس محتوی، ۶درصد از ذخایر جهان را در اختیار دارد. به‌طور کلی می‌توان گفت، ۱۲معدن مس در سطح جهانی داریم.وی درباره قیمت مس گفت: قیمت مس از ۷۵۰۰ دلار پایین‌تر نخواهد آمد؛ اما رسیدن به قله ۱۵هزار دلار امکان‌پذیر است. از دیگرسو، سهم تولید ناخالص داخلی کشور از بخش معدن یک‌درصد است که با توجه به پتانسیل‌ها این میزان می‌تواند تا ۵برابر افزایش یابد.شکوری با اشاره به اینکه میزان منابع معدنی استرالیا به ۴.۵برابر کشور ما می‌رسد، گفت: این کشور ۱۸برابر ایران حفاری داشته است. به بیان او، مجموع حفاری‌های ایران به ۴۰۰هزار متر می‌رسد. او افزود: بودجه اکتشافات در سال۲۰۲۲ به ۲.۷۹ میلیارد دلار رسیده که از سال۲۰۱۴ بی‌سابقه بوده است.
رئیس انجمن مس ایران بیان کرد: هدف‌گذاری یک میلیون تن کاتد مس، نیازمند افزایش سه‌برابری کنسانتره و رسیدن میزان اکتشافات به ۹۵۰میلیون متر مربع معدن‌کاری است. در صورت تحقق این موضوع، شرکت‌های کوچک و متوسط که در زنجیره مس قرار دارند، از نظر اقتصادی تغییرات مشهودی را تجربه خواهند کرد.

ایران؛ غنی از معادن بکر

در ادامه این پنل، حمید آل‌طه، استاد دانشگاه بریتیش‌کلمبیا گفت: با وجود آنکه ایران روی کمربند متالوژی آلپ – هیمالیا قرار دارد، اکتشافات در داخل کشور ضعیف است؛ زیرا ذخایر سطحی در اغلب مناطق به پایان رسیده است و باید اکتشافات عمقی انجام شود.به اعتقاد او، نیازمند هوش مصنوعی در اکتشافات هستیم، او در این‌باره بیان کرد: در کشورهای توسعه‌یافته شرکت‌ها با حساسیت بالایی فعالیت می‌کنند؛ چراکه اشتباه در تعیین نقاط اکتشافی، منجر به افت قیمتی سهام شرکت‌ها می‌شود. به عقیده او یکی از روش‌های حفاری روز دنیا، فوت پرینت و اعداد را از حالت کیفی به کمی‌تغییر می‌دهد یا در کشور استرالیا بر اساس اثرات مواد معدنی بر گیاهان و درختان توسط سفره‌های آب زیرزمینی، آثار مواد معدنی در درختان پدیدار می‌شود.استاد دانشگاه بریتیش کلمبیا با بیان اینکه در کانادا از شرکت‌های کوچک، برای اکتشاف مشوق‌های مالیاتی و اطلاعات به روز، استفاده می‌کنند، گفت: در کشور ما معادن بکر زیادی وجود دارد که می‌تواند فرصت‌های بزرگی پیش پای فعالان این حوزه قرار دهد.

سهم ۶ درصدی ایران از ذخایر معدنی

اسلامیان، عضو هیات رئیسه انجمن مس ایران گفت: زنجیره مس ایران مغفول مانده است و در بسیاری از تولیدات صنعت مس مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. او افزود: اگر قرن بیستم را برهه سلطه نفت و گاز بدانیم، قرن بیست‌ویکم قرن اکتشافات معدنی است و ما نیز باید از پتانسیل‌ها به بهترین شکل استفاده کنیم.اسلامیان با اشاره به صعودی بودن مصرف مس در جهان بیان کرد: با توجه به تجدیدپذیر بودن مس و افزایش تقاضا، شکاف بین میزان عرضه و تقاضا ایجاد شده است. به باور او با وجود سهم ۶درصدی ایران از ذخایر معدنی جهان، میزان تولید کشور ۰.۱درصد جهان است.
عضو هیات رئیسه انجمن مس ایران افزود: بالاترین میزان صادرات در زنجیره مس، مربوط به کنسانتره مس است؛ درحالی‌که کمترین ارزآوری مالی را دارد.

شرکت‌های کوچک مشارکت داده شوند

سخنران پایانی این پنل محمدمهدی فداکار، استاندار کرمان گفت: صنعت مس ظرفیت بالایی برای ایجاد اشتغال و ارزآوری دارد. همچنین چشم‌انداز تولید و صادرات یک میلیون تن کاتد نیز می‌تواند در دستور کار مسوولان شرکت ملی مس قرار گیرد.
فداکار عنوان کرد: قطعا اکتشافات برخی معادن کوچک برای شرکت ملی مس، صرفه اقتصادی ندارد و توصیه می‌شود اکتشافات این معادن به شرکت‌های کوچک و متوسط واگذار شود و شرکت ملی مس، بخشی از سود شرکت‌های کوچک‌تر را دریافت کند.در حاشیه این پنل، آیین تفاهم‌نامه سرمایه‌گذاری مشترک شهرداری کرمان و شرکت ملی مس برای احداث مجتمع نمایشگاهی و کارگاهی مس امضا شد.

روی موج خبر

رشد ۵۶ درصدی داخلی‌سازی تجهیزات بخش معدن و صنایع معدنی

مشاور رئیس هیئت عامل ایمیدرو در امور بومی‌سازی و ساخت داخل گفت: با بومی‌سازی تجهیزات و قطعات بخش معدن و صنایع معدنی با راهبری ایمیدرو طی سال ۱۴۰۲، صرفه‌جویی ارزی ۸۳۸ میلیون دلاری حاصل شد.
حسن یونسیان بیان کرد: این عملکرد، ۱۴۴ میلیون دلار (۲۰ درصد) بیشتر از برنامه هدف‌گذاری شده و ۵۶ درصد بیش از میزان صرفه‌جویی ارزی سال ۱۴۰۱ (۵۳۶ میلیون دلار) است.
وی با بیان اینکه این میزان صرفه‌جویی ارزی محقق شده متمرکز بر سیاست توسعه‌ای ایمیدرو مبنی بر داخلی‌سازی تجهیزات در بخش معدن و صنایع معدنی است، عنوان کرد: در این برنامه‌ریزی ۱۹ شرکت حوزه معدن و صنایع معدنی مشارکت داشته‌اند.
مشاور رئیس هیئت عامل ایمیدرو در امور بومی‌سازی و ساخت داخل خاطرنشان کرد: ایمیدرو سالانه هدف‌گذاری کمی برای صرفه‌جویی ارزی از طریق بومی‌سازی در بخش تجهیزات، ماشین‌آلات، قطعات یدکی، مواد اولیه و همچنین طرح‌های توسعه‌ای کرده است و با ابلاغ آن به شرکت‌های زیرمجموعه و تابعه، برنامه‌ها و پروژه‌های مرتبط با آن را پایش می‌کند.

روزگار معدن
دوشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۷ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۲

اوج‌گیری قیمت محصولات فولادی در بازار جهانی

قیمت سنگ‌آهن در پی اقدامات جدید چین برای بهبود بخش املاک و مستغلات در مسیر صعودی قرار گرفته، به طوری که به بالاترین نرخ دوماه اخیر رسیده است و با توجه به چشم‌انداز مطلوب برای محصولات فولادی پیش‌بینی می‌شود که روند صعودی محصولات زنجیره فولاد ادامه داشته باشد.معاملات آتی سنگ‌آهن در روز پنج‌شنبه ۲۲مه به بالاترین حد خود طی بیش از سه‌ماه گذشته رسید. این اوج‌گیری قیمت را می‌توان به واکنش سرمایه‌گذاران و تجار نسبت داد؛ چراکه سرمایه‌گذاران به دنبال حمایت از اموال چین نسبت به بهبود تقاضا برای سنگ‌آهن خوش‌بین هستند که این موضوع به‌رغم برخورداری بزرگ‌ترین کشور مصرف‌کننده جهان یعنی چین از ذخایر فراوان است. پرمعامله‌ترین قرارداد سنگ‌آهن در سپتامبر در بورس‌کالای دالیان چین (DCE) با ۲.۵درصد افزایش به ۹۱۹یوآن معادل ۱۲۶.۹۵دلار به ازای هر تن رسید که بالاترین قیمت از ماه فوریه ۲۰۱۷ به حساب می‌آید. سنگ‌آهن معیار ژوئن در بورس سنگاپور نیز با ۰.۸درصد افزایش به ۱۲۱دلار به ازای هر تن رسید.جمعه گذشته چین اقدام‌های تاریخی برای تثبیت بخش املاک بحران‌زده خود با کمک بانک مرکزی را در دستور کار قرار داد. به عبارت بهتر، چین یک‌تریلیون یوآن معادل ۱۳۸میلیارد دلار به بودجه افزود و شرایط و قوانین اعطای وام مسکن را تسهیل کرد و با این اقدامات سرمایه‌گذاران به آینده تقاضا برای سنگ‌آهن خوش‌بین شدند.بخش املاک یکی از ستون‌های اصلی مصرف برای فولاد به حساب می‌آید و چشم‌انداز سرمایه‌گذاران را برای مواد تشکیل‌دهنده فولاد افزایش داده است. در روز ۲۲مه قیمت محموله‌های سنگ‌آهن با عیار ۶۲درصد در کانال ۱۱۷دلار به ازای هر تن باقی ماند که از زمان رسیدن به بالاترین قیمت طی دوماه اخیر یعنی ۱۲۰دلار، بیشترین قیمت برای سنگ‌آهن به حساب می‌آید.با توجه به افزایش تقاضا برای محصولات فولادی، معاملات سنگ‌آهن نیز در شرایط نسبتا رقم می‌خورد. این در شرایطی اتفاق افتاده که چین همه تلاش خود را برای حمایت از بازار آشفته املاک به کار گرفته است.موجودی سنگ‌آهن در بنادر اصلی چین که توسط ارائه‌دهنده اطلاعات Mysteel ارزیابی شد، به ۱۴۷.۴میلیون تن رسیده است که ۶درصد افزایش را نسبت به ابتدای مارس افزایش گزارش می‌کند. سایر محصولات فولاد در بورس‌کالای دالیان چین نیز با افزایش قیمت بی‌سابقه همراه بودند.به‌عنوان مثال، زغال‌سنگ کک با ۴.۶درصد رشد و کک با ۴.۴درصد افزایش قیمت همراه بودند. معیارهای فولاد در بورس آتی شانگهای نیز اغلب صعودی بودند.به‌عنوان مثال، میلگرد ۱.۵درصد افزایش قیمت را به ثبت رساند و کلاف نورد گرم ۱.۱درصد و مفتول ۲.۲درصد رشد قیمت را گزارش کردند؛ این در حالی است که فولاد ضدزنگ ۰.۱درصد کاهش داشت.

توقف احتمالی روند بازیابی قیمت فلزات حیاتی؛

بازگشت آرامش به بازار مواد اولیه صنعت باتری

مهدی نجفی

آغاز فرایند ذخیره‌سازی مجدد در انبارها طی سه ماهه ابتدایی سال ۲۰۲۴، آرامش موقتی را در بازار مواد اولیه باتری چین ایجاد کرد و باعث شد روند نزولی قیمت محصولاتی که از اواخر سال ۲۰۲۳ از این مواد در تولید آن‌ها استفاده می‌شد، متوقف شود. شماری از منابع بازار معتقدند که روند بازیابی قیمت فلزات حیاتی در باتری‌ها احتمالا ممکن است در سه ماهه دوم سال جاری میلادی ادامه پیدا نکند. در حال حاضر به نظر می‌رسد برخی از فلزات حیاتی به کار رفته در تولید باتری‌ها، روند نزولی قیمت‌های خود را آغاز کرده‌اند.

بر اساس ارزیابی صورت گرفته توسط موسسه مذکور، قیمت سولفات نیکل با حداقل و حداکثر خلوص ۲۱ درصد و ۲۲/۵ درصد، کبالت ۱۰ قسمت در میلیون با شرط تحویل محموله درب کارخانه تولیدکننده در چین، به طور متوسط حدود ۲۹,۳۷۵ یوان (۴,۰۷۲ دلار) در هر تن در ماه آوریل ۲۰۲۴ اعلام شد. رقم گزارش شده نسبت به میانگین قیمت ۲۵,۵۰۰ یوان در هر تن تعیین شده در ماه دسامبر ۲۰۲۳، حدود ۱۵/۲ درصد افزایش داشت اما نسبت به میانگین قیمت ۲۹,۴۵۰ یوان در هر تن ارزیابی شده در ماه مارس سال میلادی جاری، حدود ۰/۲۵ درصد کاهش را به ثبت رساند.

همچنین ارزیابی ماهانه موسسه «Fastmarkets» برای قیمت سولفات کبالت، با خلوص حداقل ۲۰/۵ درصد کبالت، با شرط تحویل محموله درب کارخانه تولیدکننده در چین، رقمی معادل ۳۲,۸۶۱ یوان در هر تن در ماه مارس سال ۲۰۲۴ را نشان داد که ۳/۷ درصد نسبت به قیمت ۳۱,۶۹۴ یوان در هر تن اعلام شده در ماه دسامبر ۲۰۲۳ افزایش داشت. قیمت محصول مذکور در ماه آوریل ۲۰۲۴ با ۳/۴۲ درصد کاهش نسبت به یک ماه قبل از آن، به ۳۱,۷۳۶ یوان در هر تن رسید.

قیمت کبالت در ماه مارس ۲۰۲۴ به بالاترین میزان خود در این سال رسید

یکی از معامله‌گران باتجربه فلزات باتری‌ها این دیدگاه را که آغاز فرایند ذخیره‌سازی مجدد در سه ماه ابتدایی بر روند افزایشی حجم تقاضای این مواد اولیه حیاتی در صنایع پایین‌دستی به طور موثر تاثیرگذار بوده است، رد کرد.وی عنوان کرد: شیب صعودی حجم تقاضا برای فلزات باتری‌ها از سه ماهه دوم ۲۰۲۴ افزایشی شد و هم‌اکنون به اوج خود رسیده است؛ اگرچه این روند افزایشی احتمالا به زودی کاهشی خواهد شد.بعضی از منابع بازار اظهار داشتند که معمولا هر ساله و در اواخر ماه می و ژوئن، حجم خرید مواد اولیه باتری از بازار روندی افزایشی به خود می‌گیرد اما در سال میلادی جاری، میزان مصرف فلزات باتری در سه ماهه اول سال ۲۰۲۴ به سطحی رسیده بود که معمولا در ماه‌های می و ژوئن به این مقدار و به حد پیک خود می‌رسید. این بدان معناست که در سال ۲۰۲۴، فصل اوج خرید زودتر از موعد که به طور معمول طی ماه‌های می و ژوئن بوده، تغییر یافته است و در نهایت حجم افزایشی تقاضا به شرایط عادی خود باز خواهد گشت.

این معامله‌گر بازار فلزات باتری‌ها تصریح کرد: اگرچه آغاز فرایند ذخیره‌سازی مجدد در انبارها اندکی بر افزایش حجم تقاضا برای خرید فلزات باتری‌ها تاثیرگذار بود اما با این حال، شرایط حال حاضر بازار این فلزات حیاتی تغییر خواهد کرد و به حالت عادی برمی‌گردد. وی افزود: تعدادی از تولیدکنندگان کاتد و باتری از هم‌اکنون فهرست محموله‌های سفارشی مورد نیاز خود را برای ماه‌های آینده کاهش داده‌اند.

رشد تقاضا در چین، به ویژه برای مواد اولیه حیاتی باتری، به دنبال توقف پرداخت یارانه‌ها در پایان سال ۲۰۲۲ از سوی دولت این کشور کاهش یافت اما روند صعودی اخیر در بازار فلزات باتری‌ها، حاکی از افزایش سهم بازار این فلزات در صنایع پایین‌دستی است.

گفتنی است حجم تقاضا برای باتری لیتیوم یون فسفات (LFP) که مدت‌ها در بازار چین به دلیل قیمت رقابتی و مسائل ایمنی روند افزایشی شدیدی را تجربه کرده بود، در سه ماهه ابتدایی ۲۰۲۴ روندی نزولی به خود گرفت و سهم آن در بازار باتری‌ها کاهش یافت. در سه ماهه اول ۲۰۲۴، سهم بازار باتری نیکل کبالت منگنز (NCM) در چین با ۱/۸ درصد افزایش به ۳۶/۷ درصد رسید. در همین حال، بر اساس داده‌های ارائه شده از سوی موسسه تحقیقاتی «Gaogong Industry Institute»، سهم بازار باتری لیتیوم یون فسفات در مدت مشابه با ۲ درصد کاهش به ۶۳ درصد رسید.

▣ افزایش تقاضای نسبی در صنعت باتری

به گفته منابع صنعتی، برخی از عوامل در بهبود نسبی تقاضا در بخش باتری تاثیرگذار بوده است؛ به طوری که برخی از تولیدکنندگان کاتد با ظرفیت ۱۰۰ درصد در حال تولید هستند و شماری دیگر حجم محموله‌های سفارشی خود را کاهش داده‌اند. یکی از فعالان صنعتی مطرح کرد: در حالی شرایط حجم تقاضا برای مواد اولیه حیاتی باتری‌ها از یک تولیدکننده تا تولیدکننده دیگر متفاوت است که برخی از تولیدکنندگان کاتد در ماه مارس ۲۰۲۴ به ظرفیت تولید کامل رسیده‌اند. با این حال، به نظر می‌رسد این شرایط برای تمامی تولیدکنندگان کاتد بدین صورت نبوده است.

از جمله برخی شرکت‌هایی که حجم تقاضا برای فلزات حیاتی باتری‌ها را افزایش دادند، می‌توان به تولیدکنندگان کاتد طرف قرارداد با شرکت‌های شیائومی، هوآوی و «Li Auto» اشاره کرد که اخیرا از مدل خودروهای تولیدی جدید خود رونمایی کردند.بعضی از منابع بازار در مصاحبه با موسسه «Fastmarkets» اعلام کردند که در کنار افزایش نرخ پذیرش خودروهای الکتریکی در بازار، کاهش ثبت تعداد قراردادهای آتی و روند افزایشی رقابت بر سر تعیین قیمت‌ها در میان خودروسازان نیز تا حدودی باعث شد حجم تقاضا برای خرید مواد اولیه حیاتی باتری‌ها روندی صعودی را تجربه کند.لازم به یادآوری است که قیمت سه ماهه نیکل در بورس فلزات لندن در سال ۲۰۲۳ تا ۴۵ درصد کاهش یافت و در روز ۲۹ دسامبر سال مذکور به ۱۶ هزار و ۵۶۰ دلار در هر تن رسید. با این وجود، قیمت این محصول از ۱۶ هزار و ۷۹۵ دلار در هر تن در روز دوم ژانویه ۲۰۲۴، به ۱۸ هزار و ۹۳۷ دلار در هر تن در روز سوم می سال مذکور افزایش یافت.

در همین حال، افزایش رقابت بر سر تعیین قیمت میان خودروسازان در چین از ابتدای سال جاری میلادی، باعث شد قیمت خودروهای الکتریکی (EV) به کمتر از خودروهای با موتورهای احتراق داخلی در این کشور برسد. به گفته شماری از منابع، کاهش شدید قیمت‌ها باعث شد تا بعضی از افراد حجم خرید خودروهای الکتریکی را افزایش دهند. علاوه‌براین، روند نزولی قیمت خودروهای الکتریکی تا حدی به بازار فلزات باتری‌ها سرایت پیدا کرد.

▣ وضعیت بلاتکلیف روند کاهشی قیمت فلزات باتری‌ها

با این حال، با در نظر گرفتن روند نزولی قیمت فلزات باتری‌ها، احتمال ایجاد وضعیت مازاد عرضه بر بازار مواد اولیه باتری را می‌توان در آینده محتمل دانست.یکی دیگر از منابع صنعتی معتقد است در صورتی که تغییری در روند عرضه و تقاضای فلزات باتری‌ها در صنایع پایین‌دستی ایجاد نشود، تاثیر محرک‌های بازار بر قیمت مواد اولیه حیاتی باتری‌ها کوتاه‌مدت خواهد بود.

بازار نیکل همچنان با وضعیت مازاد سالانه عرضه پیش‌بینی‌شده ۴۷ هزار تن در سال ۲۰۲۴ و ۸۶ هزار تن در سال ۲۰۲۵ مواجه است. با این وجود، ارقام ذکر شده نسبت به اعداد ۱۹۴ هزار و ۱۱۸ هزار تنی مازاد سالانه عرضه پیش‌بینی‌شده بر اساس تحقیقات قبلی صورت گرفته فاصله بسیار زیادی دارد.

یکی از تولیدکنندگان قراضه باتری در چین اظهار داشت: این امکان برای تولیدکنندگان باتری به وجود آمده است تا در ماه می سال جاری میلادی، با ظرفیت تولید ۱۰۰ درصدی فعالیت کنند و بر همین اساس و در صورت چنین سناریویی، روند نزولی قیمت‌های برخی مواد اولیه باتری‌ها ادامه خواهد داشت اما به نظر می‌رسد چنین اتفاقی از سوی تولیدکنندگان به ندرت رخ می‌دهد. جدای از موارد مطرح شده، احتمال می‌رود روند صعودی قیمت‌های فلزات باتری‌ها در سه ماهه دوم ۲۰۲۴ تداوم پیدا نکند.

کانادا و مکزیک؛ عمده تامین‌کنندگان شمش روی در بازار وارداتی آمریکا

پرمدار جهان

واردات شمش روی آمریکا طی سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳ دارای فراز و نشیب‌هایی بوده است؛ اما این کشور همواره بیش از ۶۰۰ هزار تن شمش روی و عمدتا از مبدا دو کشور کانادا و مکزیک وارد کرده است؛ بیشینه مقدار واردات در سال ۲۰۲۰ به مقدار ۸۰۵ هزار تن بوده است.

آمریکا از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان و در عین حال مصرف‌کنندگان شمش روی در جهان به شمار می‌رود؛ به‌طوری که علاوه‌بر تولید داخلی، بخشی از تقاضای این کشور از طریق واردات تامین می‌شود.

عمده تامین‌کنندگان شمش روی در بازار وارداتی آمریکا دو کشور کانادا و مکزیک هستند که کانادا با اختلافی چشمگیر بیشترین صادرات را به آمریکا داشته است و در سال ۲۰۲۳ صادرات کانادا به این کشور حدود ۳۵۲ هزار تن بوده است.

فلز روی به ویژه در آمریکا، استرالیا و آسیا به وفور یافت می‌شود؛ لذا می‌توان گفت دسترسی به ذخایر روی در نقاط مختلف جهان وجود دارد.

صنعت فولاد گالوانیزه ۵۰ درصد از تقاضای روی را تشکیل می‌دهد و به همین دلیل کشورهایی همچون کره جنوبی، چین، آمریکا، آلمان و ترکیه از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان این فلز بوده و نقش مهمی در تجارت آن ایفا می‌کنند.

آمریکا با در دست داشتن ذخایر روی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان روی در جهان به شمار می‌رود؛ همچنین این کشور به‌دلیل مصرف فوق‌العاده بالای شمش روی در صنایع مختلف، در زمره بزرگ‌ترین واردکنندگان این فلز نیز قرار می‌گیرد.

▣ واردات شمش روی در آمریکا

همان‌طور که پیشتر ذکر شد، آمریکا از بزرگ‌ترین واردکنندگان شمش روی در جهان است؛ به‌طوری که در سال ۲۰۲۳ با سهم ۱۶ درصدی از کل واردات جهانی، بزرگ‌ترین واردکننده شمش روی جهان بوده است.

مطابق با نمودار ۱ حجم واردات این کشور طی ۱۰ سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳ دارای فراز و فرودهایی بوده است؛ با این حال تولید این کشور با ۸ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۱۴ از میزان حدود ۶۴۷ هزار تن در سال ۲۰۱۴ به میزان حدود ۷۰۰ هزار تن در سال ۲۰۲۳ رسیده است.

در سال ۲۰۲۰ افزایش ۲۴ درصدی واردات شمش روی در آمریکا نسبت به سال ۲۰۱۴ رخ داده و به میزان ۸۰۵ هزار تن رسیده است.

سپس در سال ۲۰۲۱ به‌دلیل رشد تولید شمش روی در آمریکا، واردات شمش روی با کاهش ۲۱ درصدی نسبت به سال گذشته خود مواجه شده و از میزان ۸۰۵ هزار تن در ۲۰۲۰ به میزان ۶۳۰ هزار تن در سال ۲۰۲۱ رسیده است.

در سال ۲۰۲۲، صادرات شمش روی به این کشور با افزایش ۹۵ هزار تنی نسبت به سال ۲۰۲۱ مواجه شده و از میزان تقریبا ۶۳۰ هزار تن در سال ۲۰۲۱ به میزان ۷۲۵ هزار تن در سال ۲۰۲۲ رسیده است و سپس کاهشی به میزان ۲۵ هزار تن در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال گذشته رخ داده است. بیشینه میزان واردات شمش روی در آمریکا در سال ۲۰۲۰ اتفاق افتاده است که حجم واردات آن حدود ۸۰۵ هزار تن و کمینه میزان آن در دو سال ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ رخ داده است که به‌ترتیب حدود ۶۲۶ هزار تن و ۶۳۰ هزار تن بوده است.

دو کشور کانادا و مکزیک از عمده تامین‌کنندگان شمش روی در بازار وارداتی آمریکا بوده‌اند؛ بنابراین افزایش یا کاهش صادرات از این دو کشور به آمریکا تاثیر قابل توجهی بر واردات آمریکا دارد.

امکان تامین روی آمریکا از طریق این دو کشور تاثیر قابل توجهی بر میزان کل واردات آمریکا دارد.

با این حال مهم‌ترین عامل تاثیرگذار در حجم واردات آمریکا میزان تولید داخلی و کسری عرضه داخلی است که تعیین کننده حجم واردات خواهد بود.

▣ بازی‌گران اصلی صادرات به آمریکا

کشورهای برتر صادرکننده شمش روی به آمریکا طی بازه زمانی ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۳ در نمودار ۲ قابل مشاهده است.

اما همچنان این کشور طی دوره ۱۰ ساله با سهم صادرات ۶۶ درصدی به آمریکا، بازار وارداتی این کشور را در دست گرفته است و با اختلاف چشمگیری از سایر کشورهای صادرکننده در صدر لیست تامین‌کنندگان بازار شمش روی آمریکا قرار دارد.

شایان ذکر است کانادا جز بزرگ‌ترین صادرکنندگان شمش روی در جهان نیز به شمار می‌رود که عمده صادرات آن به آمریکا انجام می‌شود.

کاهش صادرات کانادا به آمریکا در سال ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به‌دلیل گسترش کووید-۱۹ بوده است. همچنین در دو سال متوالی ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ کاهش تولید شمش روی در کانادا به‌دلیل تعطیلی دایمی یک کارخانه ذوب روی بوده است که بر تولید و صادرات آن تاثیر داشته است.

کمینه و بیشینه میزان صادرات این کشور به آمریکا به‌ترتیب مربوط به سال ۲۰۲۳ با میزان ۳۵۲ هزار تن و سال ۲۰۱۸ با میزان ۵۲۴ هزار تن بوده است.

مکزیک یکی دیگر از صادرکنندگان شمش روی به آمریکا است که با افزایش ۱۹ درصدی از میزان ۱۱۰ هزار تن در سال ۲۰۱۴ به میزان ۱۳۰ هزار تن در سال ۲۰۲۰ رسیده است و مجدد با کاهش صادرات روبه‌رو شده است و در سال ۲۰۲۳ به میزان ۱۰۹ هزار تن به آمریکا صادرات داشته است و با سهم ۱۶ درصدی از بازار وارداتی آمریکا در رتبه دوم تامین‌کنندگان قرار گرفته است.

بیشینه میزان صادرات مکزیک به آمریکا در سال ۲۰۱۹ با حجم ۱۴۳ هزار تن و کمینه میزان صادرات آن در سال ۲۰۱۷ با حجم ۹۴ هزار تن بوده است.

پرو با داشتن سهم ۷ درصدی از بازار وارداتی آمریکا توانسته رتبه سوم صادرات به آمریکا از آن خود کند. روند صادرات این کشور به آمریکا رشد ناچیزی داشته و از میزان ۴۶ هزار تن به میزان ۶۴ هزار تن در سال ۲۰۲۳ رسیده است.

با توجه به وجود کانادا به‌عنوان یک رقیب قدرتمند با سهم بالا از بازار شمش روی وارداتی آمریکا، افزایش سهم دو کشور دیگر یعنی مکزیک و پرو از این بازار طی سال‌های مورد بررسی رقم نخورده است.

کنگو اولین تامین کننده کبالت و چهارمین تولید کننده مس در جهان

کنگو به‌واسطه دسترسی به ذخایر عظیم مس و عمدتا مس اکسیدی، بزرگ‌ترین تولیدکننده مس آفریقا و سومین تولیدکننده بزرگ مس جهان در سال ۲۰۲۳ است. این کشور همچنین بزرگ‌ترین تولیدکننده جهانی کبالت است که این موضوع تقاضای زیاد اسید سولفوریک این کشور را به دنبال داشته است.

رتبه ۶ ام در واردات جهانی اسید سولفوریک به کنگو تعلق دارد. این کشور ۸۸ درصد از واردات اسید سولفوریک خود را از زامبیا، ۱۰ درصد از این واردات را از آفریقای جنوبی و ۲ درصد باقی‌مانده را از نامیبیا انجام می‌دهد.

اسید سولفوریک، اسید معدنی‌ای قوی و قابل انحلال در آب است. عمده‌ترین کاربرد اسید سولفوریک در تهیه کودهای شیمیایی فسفاته است؛ به‌گونه‌ای که تولید کودهای شیمیایی ۶۰ درصد از بازار مصرف اسید سولفوریک را به‌خود اختصاص داده است. همچنین حدود ۲۰ درصد از بازار مصرف جهانی این اسید سولفوریک متعلق به تغلیظ و استحصال مواد معدنی مختلف است.

موارد کاربرد اسید سولفوریک در صنایع معدنی شامل استخراج و تغلیظ مس، استخراج اورانیوم، وانادیوم و شست‌وشو و آماده‌سازی فلزات برای پوشش‌دهی است. استخراج و تغلیظ سنگ معدن حاوی فلزاتی نظیر مس، سرب و روی غالبا با استفاده از اسیدسولفوریک صورت می‌پذیرد. همچنین در صنایع آهن و فولاد، اسید سولفوریک با ۲ هدف بازیافت گازهای محتوی آمونیاک و به‌دنبال آن تولید سولفات آمونیوم به‌عنوان محصول جانبی صنعت فولاد و دیگری رسوب‌زدایی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

کنگو به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان مس در جهان که برای تامین نیاز واحدهای تولیدکننده مس و همین‌طور کبالت خود نیاز به اسید سولفوریک دارد، به‌عنوان یکی از کشورهای مهم در بازار وارداتی اسید سولفوریک در جهان مطرح است.سهم بزرگی از تجارت مواد شیمیایی صنعتی در بازار جهانی به خرید و فروش اسید سولفوریک اختصاص داده شده است. اسید سولفوریک ۹۸ درصد یکی از متداول‌ترین مواد اسیدی در بازارهای جهانی است و با نام اولئوم نیز شناخته می‌شود. با توجه به نمودار ۱ آمریکا، شیلی، مراکش، هند و فیلیپین به‌ترتیب رتبه‌های اول تا پنجم واردات اسید سوفوریک را در جهان در بازه زمانی فوق به‌خود اختصاص داده‌اند و کنگو ششمین واردکننده برتر اسید سولفوریک در جهان به‌شمار می‌آید. همچنین پس از کنگو، تایلند، ترکیه و برزیل از جمله بزرگ‌ترین واردکنندگان این اسید هستند. لازم به ذکر است که ۳۳ درصد از واردات این محصول در اختیار سایر کشورهای جهان قرار دارد.

کنگو با در اختیار داشتن حدود ۳ درصد از ذخایر مس جهان، در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۲ حدود ۷ درصد از مس معدنی جهان را تولید کرده است و پس از شیلی، پرو و چین، چهارمین کشور برتر و بالاتر از ایالت متحده آمریکا در زمینه تولید مس معدنی در جهان در بازه زمانی فوق بوده است. این کشور در سال‌های اخیر با پشت سر گذاشتن چین به سومین کشور بزرگ تولیدکننده مس در جهان تبدیل شده است.

▣ روند تولید مس و کبالت در کنگو

در سال ۲۰۱۴ به‌دلیل افزایش تولید در معدن Kamoto، تولید معدنی مس نسبت به سال ماقبل خود، افزایشی ۲۲ درصدی را تجربه کرد و به ۱ میلیون و ۱۰۰ هزار تن رسید. پس از آن در سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ تولید مس معدنی در این کشور به‌دلیل تعلیق فرآوری سنگ معدن در Kamoto، روندی نزولی داشت و به ۸۵۰ هزار تن تا پایان این سال کاهش یافت. نهایتا در سال ۲۰۱۸ با شروع مجدد عملیات فرآوری سنگ معدن در معدن مذکور، تولید مس با افزایش ۴۴ درصدی به ۱ میلیون و ۲۳۰ هزار تن تا پایان این سال افزایش یافت.

مقدار تولید این فلز معدنی در سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۰ روند تقریبا ثابتی را طی کرد و این مقدار در سال ۲۰۲۱ با افزایش تولید در معدن متعلق به شرکت Mining Group Zijin، با افزایش قابل توجه ۳۸ درصدی به ۱ میلیون و ۸۰۰ هزار تن رسید. همچنین در سال ۲۰۲۲ با افزایش فعالیت‌های معدنی در این کشور، مس معدنی با افزایش ۲۲ درصدی نسبت به سال پیشین خود به‌مقدار ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن تولید شد.

کنگو بزرگ‌ترین تولیدکننده مس آفریقا است و با دارا بودن بزرگ‌ترین ذخایر کبالت در جهان، بیشترین میزان تولید این ماده معدنی را در دنیا به‌خود اختصاص داده است. میزان تولید کبالت در کنگو همانند تولید مس نوساناتی را تجربه کرده است. روند تولید این فلز در کنگو در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۲ همانند فلز مس بوده است. کمترین میزان تولید این فلز در بازه زمانی مذکور در سال ۲۰۱۵ با ۶۳ هزار تن رقم خورده است. همچنین بیشترین میزان تولید این ماده معدنی در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ به دلیل افزایش فعالیت‌های معدنی در کنگو با مقدار تولید به‌ترتیب ۱۲۰ هزار تن و ۱۳۰ هزار تن اتفاق افتاده است.

▣ روند واردات اسید سولفوریک در کنگو

صنایع استخراج مس و کبالت سهم بزرگی از میزان مصرف اسید سولفوریک را در کنگو به‌خود اختصاص داده‌اند. با توجه به نمودار ۲ روند واردات این محصول در سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵ صعودی بوده است و از ۳۵۸ هزار تن در سال ۲۰۱۳ به ۵۳۰ هزار تن تا پایان سال ۲۰۱۵ رسیده است. در سال ۲۰۱۶ با تعلیق فرآوری مس در معدن Kamoto و همچنین کاهش تولید کبالت، میزان واردات اسید سولفوریک کاهش یافت. در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ مجددا تجارت اسید سولفوریک سیری صعودی را طی کرد و به ۱ میلیون و ۴۶ هزار تن تا پایان این سال رسید.

با شروع همه‌گیری کووید- ۱۹ و محدودیت‌های حمل‌ونقل، تجارت اسید سولفوریک کنگو در سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱ سیری نزولی داشت. با پایان همه‌گیری کووید- ۱۹ و همچنین افزایش فعالیت‌های معدنی در کنگو در سال ۲۰۲۲ میزان واردات این اسید با افزایش ۲۸ درصدی به ۹۲۰ هزار تن تا پایان این سال رسید.

لازم به ذکر است که زامبیا که به‌واسطه وجود واحدهای ذوب مس تولیدکننده اسید سولفوریک است، با در اختیار داشتن سهم ۸۸ درصدی از تامین اسید سولفوریک وارداتی کنگو طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۲۲ بزرگ‌ترین فروشنده محصول مذکور در این کشور به‌شمار می‌آید. آفریقای جنوبی و نامیبیا نیز به‌ترتیب عمده‌ترین صادرکنندگان این اسید به کنگو پس از زامبیا هستند.

پنج عامل مهم در گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر در آمریکا چیست؟

در این گزارش پنج مقوله بسیار مهم و تاثیر آن‌ها در گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر در ایالات متحده آمریکا مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است.ایالات متحده آمریکا قوانین بسیاری مهمی را از جمله قانون کاهش تورم (IRA) و قانون سرمایه‌گذاری و مشاغل زیربنایی آمریکا (BIL) در سال‌های اخیر به تصویب رسانده است. هدف میان‌مدت قانون کاهش تورم آمریکا، کاهش ۴۰ درصدی انتشار گازهای گلخانه‌ای در این کشور تا سال ۲۰۳۰ بوده است اما هدف نهایی و بلندمدت آن پیشبرد رشد اقتصادی، ایجاد شغل و تعیین استاندارد جهانی برای فرایند کربن‌زدایی و ترویج شیوه‌های تولید پایدار در این کشور پیش‌بینی می‌شود.

▣ تاثیر بسزای قوانین (IRA) و (BIL) در ایالات متحده آمریکا

قانون نامبرده یک نقطه عطف در تاریخ قانون‌گذاری آمریکا به شمار می‌رود و موجب هدایت بیش از ۳۶۹ میلیارد دلار سرمایه به سمت ایجاد شغل پایدار در سراسر زنجیره تامین خواهد شد. علاوه‌براین، وزارت انرژی (DOE) به پشتوانه قانون سرمایه‌گذاری و مشاغل زیربنایی آمریکا (BIL) با اختصاص ۹۷ میلیارد دلار مشوق‌های مالی در راستای انرژی پاک از طریق پرداخت وام و اعتبارات مالی در این مسیر پیش قدم شده است. تاکنون ۲۱۰ هزار شغل از طریق قانون کاهش تورم (IRA) و قانون سرمایه‌گذاری و مشاغل زیربنایی آمریکا (BIL) در ایالات متحده آمریکا ایجاد شده که نشان‌دهنده تاثیر قابل توجه هر دو قانون بر ایجاد اشتغال و افزایش حقوق کارگران در این کشور است.اوضاع در بخش وسیله نقلیه الکتریکی مبتنی بر انرژی‌های نو (EV) در آمریکا بسیار مناسب به نظر می‌رسد. علی‌رغم نوسان جزئی در روند پذیرش و فروش خودروهای الکتریکی در ایالات متحده آمریکا، چشم‌انداز رشد بخش نامبرده بسیار مثبت ارزیابی می‌شود و در همین راستا با اعتبارات مالی و بودجه تخصیص داده شده وزارت انرژی آمریکا و سایر مشوق‌های دیگر، از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان باتری و خودروهای الکتریکی حمایت‌های لازم صورت پذیرفته است. راه‌اندازی ۳۰ ابرکارخانه و توسعه آن‌ها، نشان‌دهنده عزم جزم آمریکا در گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر با استفاده از تولید پایدار و فناری‌های مرتبط است.

▣ راه‌اندازی پروژه‌ها با کمترین هزینه و تامین بودجه‌های مورد نیاز

موفقیت در ورود به بازارهای جدید به دو عامل اصلی حضور ژئوپلتیکی و تمایل شرکا برای ایجاد شراکت استراتژیک بستگی دارد. عامل دوم تحت تاثیر جنبه‌هایی مانند برخورداری از یک ساختار حکومتی شفاف و دموکراتیک و آمادگی برای بهبود زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری در کشور هدف قرار دارد. با این وجود، هر دو عامل مذکور در جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI)، امری مهم و حیاتی محسوب می‌شوند.تامین مالی پروژه‌ها در بازارهای نوظهور، مستلزم تغییر روش‌های سرمایه‌گذاری در بازارهای توسعه‌یافته است که نیازمند اقداماتی استراتژیک خواهد بود. مشارکت با ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا و بخش خصوصی این دو منطقه از جهان و استفاده از سرمایه‌گذاری‌های تخصیص یافته در کنار ریسک‌زدایی طرح‌های در درست اجرا، می‌تواند هزینه‌های جانبی مرتبط با سرمایه‌گذاری را کاهش داده و اعتماد شرکای مالی را افزایش دهد. این مسئله نقشی تعیین‌کننده در تغییر نگرش و تشویق به سرمایه‌گذاری در چنین بازارهایی خواهد داشت.

روزگار معدن
دوشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۷ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۲

یادداشت

مالیات چالش اصلی صنعت ریخته‌گری

مختار پاکزاد
فعال صنعت ریخته‌گری

ریخته‌گری به عنوان یک صنعت مادر، از اهمیت بالایی در تولید انواع قطعات مورد نیاز صنایع مختلف همچون خودروسازی، نفت، گاز و پتروشیمی، راهسازی و... برخوردار است. صنعت ریخته‌گری در کشور ما همگام با توسعه صنایع فلزی اعم از آهنی و غیرآهنی، با پیشرفت قابل‌توجهی همراه شده است و برخی قطعات تولید شده با استفاده از روش‌های نوین ریخته‌گری، علاوه بر تامین نیاز داخل در بازارهای صادراتی نیز عرضه می‌شوند.

با این وجود، به دنبال عدم حمایت‌های لازم از فعالان این صنعت و افزایش چالش‌های موجود همچون قطعی برق و گاز کارگاه‌های ریخته‌گری، نه تنها سرمایه‌گذاری جدید در راستای احداث و راه‌اندازی کارخانجات جدید انجام نمی‌شود بلکه شاهد تعطیلی روزافزون کارگاه‌های کوچک ریخته‌گری و حتی تغییر کاربری این واحدها هستیم.

در بخش ریخته‌گری فلزات غیرآهنی پایه آلومینیوم، شمش مورد نیاز خود را از شرکت‌هایی همچون ایرالکو و المهدی خریداری می‌کنیم.

این دو شرکت، جزو بزرگ‌ترین تولیدکنندگان شمش آلومینیومی کشور هستند و شمش خریداری شده از عیار و کیفیت مناسب برای استفاده در کوره‌های ریخته‌گری برخوردار است.

همچنین قراضه آهنی، ماده اولیه مورد استفاده در واحد ریخته‌گری فولاد است که بخش عمده آن، از شرکت‌های تولیدکننده قطعات خودرو مانند شرکت صنعتی حدید مبتکران تامین می‌شود.

ریخته‌گری فلزات آهنی و غیرآهنی با استفاده از کوره‌های القایی انجام می‌شود. در حال حاضر انواع کوره‌های القایی خارجی اعم از چینی، هندی و آلمانی در سطح بازار وجود دارد اما ترجیح ما، استفاده ۱۰۰ درصدی از کوره‌های القایی ساخت داخل است که توسط متخصصان و شرکت‌های دانش‌بنیان کشور بومی‌سازی شده و چه بسا کارکرد بهتری نسبت به نمونه‌های مشابه خارجی دارند.

در سال ۱۳۷۵، گزارشی در یکی از روزنامه‌های دولتی با تیتر «انتقال صنایع مزاحم؛ رانده از شهر، مانده در بیابان» منتشر شد. این گزارش به هیچ وجه مورد تایید نبود و ما اعتراض شدید خود را نسبت به این مسئله در حضور وزیر وقت صنعت کشور مطرح کردیم که البته با دخالت مستقیم شخص وزیر، سوءتفاهم‌های به وجود آمده رفع شد. ریخته‌گری، یک صنعت مادر است که بسیاری از قطعات مهم و پرکاربرد صنایع استراتژیکی مانند فولاد، خودروسازی، نفت، گاز و پتروشیمی، نظامی و... توسط فعالان این صنعت تولید می‌شود. یک مادر، هیچ‌گاه در حق فرزندان خود ظلم نمی‌کند و به عبارتی مزاحم آن‌ها نمی‌شود؛ بنابراین چطور ممکن است که ریخته‌گری به عنوان یک صنعت مادر، بخواهد مزاحمتی برای سایر صنایع ایجاد کند؟

در عین حال، یکی از مهم‌ترین چالش‌های فعالان این صنعت، مالیات بر ارزش افزوده است. عمده کارگاه‌های ریخته‌گری، ضایعات مورد نیاز خود را از انبارهای ضایعاتی و قراضه‌فروشان در سطح شهر خریداری کرده و هیچ فاکتور رسمی از آن‌ها دریافت نمی‌کنند؛ در حالی که تولیدکنندگان موظف به ارائه فاکتورهای رسمی در ازای هرگونه خرید و فروش مواد اولیه و محصول نهایی به سازمان امور مالیاتی کشور هستند. قطعی برق و گاز در روزهای مختلف سال، یکی دیگر از چالش‌های این صنعت است که البته حدود یک هفته پیش، قطعی برق کارگاه‌های ریخته‌گری در تابستان امسال به پایان رسید. با توجه به اینکه ما نیازمند برق کافی جهت استفاده از کوره‌های القایی و همچنین گاز فشار قوی برای پخت ماهیچه‌های ریخته‌گری هستیم، بنابراین معضل قطعی انرژی به شدت عملکرد مجموعه را تحت تاثیر قرار می‌دهد. به همین منظور از ژنراتور برق و کپسول گاز استفاده می‌کنیم که در این زمینه نیز با عدم تامین سوخت گازوئیل و همچنین نبود کپسول گاز طی دو تا سه ماه اخیر مواجه شده‌ایم.

واقعیت امر این است که یک ریخته‌گر باید تمام ذهنیت خود را متمرکز تولید قطعه باکیفیت کند؛ نه اینکه دائما به دنبال تامین برق و گاز و همچنین رفت‌وآمد در سازمان‌های امور مالیاتی، تامین اجتماعی و... باشد. در هیچ منطقه‌ای از جهان، قطعی برق و گاز واحدهای صنعتی را به بخش خانگی ترجیح نمی‌دهند؛ در حالی که متاسفانه در کشور ما به محض ناترازی برق و افزایش مصرف گاز، برق و گاز واحدهای صنعتی قطع می‌شود؛ اگرچه این معضل در دولت قبل کمتر بود و فشار کمتری به تولیدکنندگان وارد می‌شد اما متاسفانه دولت جدید، تامین انرژی مورد نیاز بخش خانگی را در اولویت قرار داده است. در این شرایط، تنها درخواست ما از دولت محترم این است که فعالان صنعت ریخته‌گری را به حال خود رها کند و چوب لای چرخ آن‌ها نگذارد. ما از سال ۱۳۸۱ به بعد، همواره به عنوان یکی از واحدهای برتر صنعتی کشور شناخته شده‌ایم و با کسب تجربیات لازم در این صنعت پس از گذشت ۳۸ سال و عشق و علاقه‌ای که به تولید پیدا کرده‌ایم، به خوبی می‌توانیم مسیر پیش روی خود را طی کنیم و نیازی به حمایت دولت و سازمان‌های ذی‌ربط نداریم.

توسعه بخش معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد در ایران، عقب‌ماندگی‌های موجود در سایر صنایع همچون ریخته‌گری را به خوبی جبران کرده و پیشرفت‌های قابل‌توجهی در صنعت ریخته‌گری کشور طی سالیان اخیر حاصل شده است. بنابراین می‌توان پیش‌بینی کرد که نیاز بخش‌های مختلف به این صنعت، در آینده به شدت افزایش پیدا خواهد کرد. با این وجود، نکته تاسف‌برانگیزی که در حال حاضر با آن مواجه هستیم، عدم سرمایه‌گذاری‌های جدید در صنعت ریخته‌گری است. به دلیل مشکلاتی که پیش‌تر اشاره شد، افراد انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری در این صنعت ندارند و خود را درگیر موانع و معضلات موجود نمی‌کنند؛ در حالی که اگر این چالش‌ها و مشکلات با حمایت دولت و هم‌فکری و مشورت با فعالان بخش خصوصی رفع شود، به جرات می‌توان گفت ایران قابلیت قرار گرفتن در میان سه کشور برتر صنعت ریخته‌گری جهان را دارد. هم‌اکنون بسیاری از کارگاه‌های ریخته‌گری یا تعطیل شده و یا تغییر کاربری داده‌اند و متاسفانه نه تنها به شرکت‌های جدید در این بخش اضافه نمی‌شود بلکه شاهد کاهش روزافزون فعالان این صنعت هستیم. باز هم تکرار می‌کنم که ما هیچ انتظاری از دولت محترم نداریم و می‌توانیم بدون حمایت و دخالت سازمان‌های مربوطه به مسیر توسعه و پیشرفت خود ادامه دهیم.

بازدید مدیرعامل و معاونین فولاد مبارکه از خطوط تولید این شرکت

مدیرعامل و معاونین شرکت فولاد مبارکه به پاس قدردانی از تلاش کارکنان برای تحقق رکوردهای تولید از خطوط تولید این شرکت بازدید کردند.مدیرعامل فولاد مبارکه در ابتدای این بازدید با حضور در ناحیه نورد سرد اظهار کرد: تحول در تولید محصولات فولادی به سمت کیفیت بالا، نشان‌دهنده اهمیت به‌دست آوردن استانداردهای بین‌المللی و استفاده از فناوری‌های پیشرفته است. با بهره‌گیری از روش‌های نوین تولید، مواد اولیه با کیفیت بالا و استفاده از فرآیندهای پیشرفته، قطعاً می‌توانیم محصولات فولادی با کیفیت بالا تولید کنیم. این تحولات منجر به افزایش کارایی و کاهش هزینه‌های تولید شده و در نتیجه محصولات با کیفیت بالا و به قیمت رقابتی را به بازارهای مختلف عرضه خواهیم کرد.طیب‌نیا با حضور در ناحیه نورد گرم بیان کرد: شما تلاشگران باید بدانید کاری که انجام می‌دهید چقدر با ارزش و در اقتصاد کشور اثرگذار است؛ ناحیه نورد گرم یک بخش حساس و کلیدی در فولاد مبارکه به حساب می‌آید و عملکرد آن نیز تکمیل‌کننده محصول صنایع پایین‌دست و بالادست ماست.وی با تأکید بر ضرورت تولید ورق گرم برای تأمین نیازهای داخل کشور افزود: میزان عرضه این محصول در بازار بر اقتصاد کشور تأثیر مستقیم دارد؛ تعمیرات و توقف‌ها در ناحیه نورد گرم باید در کمترین زمان ممکن انجام شوند چراکه این ناحیه برای فولاد مبارکه بسیار حساس است. رکوردزنی تولید در ناحیه نورد گرم صرفاً یک رکورد نیست، بلکه به‌گونه‌ای است که آثار آن در بخش‌های مختلف اقتصادی کشور مشهود خواهد بود.

مدیرعامل فولاد مبارکه در ادامه بازدید خود با حضور در ناحیه فولادسازی و ریخته‌گری مداوم، در جریان آخرین وضعیت تولید در این ناحیه قرار گرفت و تأکید کرد: ماهیت کار فولادسازی با دیگر بخش‌ها متفاوت است و در حوزه تولید پیشتاز رکوردزنی‌هاست؛ رکوردشکنی‌های تولید در ناحیه فولادسازی بسیار ارزشمند است و با رکوردهای قبلی اختلاف قابل توجهی دارد، ما ارزش کار شما عزیزان را درک می‌کنیم و هرکجا که بتوانیم از شما حمایت می‌کنیم.

وی در پایان با حضور در ناحیه آهن‌سازی این شرکت اذعان داشت: امیدواریم با اقدامات و پروژه‌های انجام‌شده در سال جاری بتوانیم محدودیت‌های انرژی را جبران کرده و اجازه ندهیم خدشه‌ای به تولید وارد شود؛ ثبت رکوردهای تولید در فولاد مبارکه منجر به امیدآفرینی در جامعه خواهد شد و بسیار ارزشمند است. رکوردهای تولید بدون برنامه‌ریزی‌های مدون قبلی حاصل نمی‌شود و نیازمند چندین ماه تلاش بی‌وقفه است.

سمنان «معدنی از مزیت سرمایه گذاری»

گروه استان‌ها

استان سمنان معدن بزرگی از ظرفیت ها و مزیت‌های قابل سرمایه گذاری در بخش معادن فلزی و غیرفلزی و همچنین فرآوری است اما در سال‌های اخیر نتوانسته آنچنان در جذب سرمایه موفق عمل کند.

در کشورمان ایران ۷۲ ماده معدنی مهم وجود دارد که اهمیت بسزایی در اقتصاد کشور ایفا می‌کنند مواد معدنی شامل زغال سنگ مس کرومیت منگنز سنگ آهن و غیره که ظرفیت‌های فوق العاده‌ای برای اقتصاد تولید محور و اشتغال محسوب می‌شود.

سمنان یکی از معدود استان‌های کشور است که ۴۲ نوع ماده معدنی موجود در کشور را در درون خود جای داده است به عبارت دیگر نزدیک به ۶۰ درصد مواد معدنی موجود در کشور در استان سمنان یافت می‌شود و این تازه آمار مواد معدنی استخراج شده توسط معادن مجوز دار است و در نتیجه امکان دارد مواد معدنی بیشتری نیز در استان وجود داشته و تاکنون اکتشاف نشده باشند.

مجموعه این عوامل سبب می‌شود تا سمنان به عنوان یک استان معدنی مهم در کشور تلقی شود موضوعی که در توسعه اقتصادی نقش ویژه‌ای دارد معادن همچنین در اشتغال استان هم نقش حیاتی ندارند به طوری که بنا به اعلام سازمان صمت استان سمنان ۳۴ درصد کل اشتغال استان به معادن ارتباط دارد.

اهمیت معادن استان سمنان

یک کارشناس اقتصادی در گفتگو با خبرنگار مهر، ضمن اشاره به داشته‌های معدنی و قابل سرمایه گذاری استان سمنان گفت: در استان نزدیک به ۷۰۰ معدن مجوز دارد اما معادن استان سمنان چهار مشکل اساسی دارند که نخستین آنها خام فروشی است.

محمد رضا باقری که خود سابقه اداره یک معدن را به مدت ۱۴ سال دارد با بیان اینکه در چند در سال‌های اخیر اقداماتی برای فرآوری محصولات معدنی در استان سمنان انجام شده اما کماکان نسبت واحدهای فرآوری معدنی به کل معادن استان بسیار اندک است، بیان کرد: ما در کل استان سمنان نزدیک به ۷۰۰ معدن در بخش‌های مختلف شامل فلزی و غیر فلزی داریم اما مجموع تمام واحدهای فرآوری معدنی استان به ۱۵ واحد هم نمی‌رسد در نتیجه مشکل فرآوری و به صورت کلی خام فروشی کی از مهم‌ترین معضلات معادن استان است.

وی با بیان اینکه خام فروشی یک مشکل اساسی دیگر را هم ایجاد می‌کند و آن هم فقدان ارزش افزوده و همچنین اشتغال متناسب با ظرفیت‌ها در استان سمنان است، افزود: دولت باید شرایط مشوق‌های سرمایه گذاری در بخش فرآوری معدن را دو برابر بخش‌های دیگری مانند صنعت و گردشگری و ... کند تا شاهد تحول خوبی در اقتصاد و اشتغال استان باشیم.

مشکل معادن استان سمنان

این کارشناس با بیان اینکه دومین مشکل بزرگ معادن استان سمنان بروکراسی دولتی است که البته در سال‌های اخیر به مراتب شاهد هستیم که وضعیت بهبود پیدا کرده است، گفت: در بسیاری موارد شاهد هستیم که بزرگ بودن دولت سبب شده تا یک استعلام ساده در یکی از شهرستان‌های استان حتماً منوط به دستور ادارات کل و در مدت بسیار زیادی صورت گیرد که این امر معدن داران و سرمایه گذاران را کلافه کرده است.

باقری سومین مشکل معادن استان را فقدان نگاه زیست محیطی، ناتوانی در ارائه طرح‌های زیست محیطی و بعضاً نداشتن عزم کافی در این ارتباط دانست و تاکید کرد: بسیاری از معادن استان به واسطه هزینه‌ها، ساده‌ترین راه یعنی پاک تراشی را انتخاب می‌کنند که این به محیط زیست ضرر می‌رساند وقتی به محیط زیست ضرر رسید مردم معترض می‌شوند و در نتیجه معادن یا با مشکل یا رو به تعطیلی می‌گذارند و در نتیجه دردسر برایشان درست می‌شود.

وی افزود: چهارمین و آخرین مشکلی که واحدهای معدنی با آن دست به گریبان هستند نیروی کار است شاید باور این موضوع سخت باشد در کشور و استانی که بیکاری بزرگترین معضل است، ما کارگر معدنی نداریم لذا امروز معادن استان سمنان زیر پای کارگران اتباع یا اهالی استان‌های گلستان، مازندران و ... است از طرف دیگر ما با فقدان کارگر ماهر معدنی روبرو هستیم تا جایی که حتی دولت حاضر شده زمین برای خانه سازمانی کارگران معدنی هم بدهد اما کارگر حرفه‌ای برای کار پیدا نمی‌شود.

۱۴ میلیون تن ذخیره جدید

اما ظرفیت‌های استان سمنان در زمینه معدنی آنقدر فراوان هستند که می‌توان از معدن به عنوان یک رکن مهم توسعه اقتصادی در استان یاد کرد. در سال‌های اخیر به خصوص در دولت سیزدهم اقدامات خوبی در زمینه توسعه معادن و سرمایه گذاری معدنی در استان سمنان صورت گرفته که از جمله آنها می‌توان به افزایش مجوزهای اکتشاف و همچنین بهره برداری اشاره کرد.

معاون امور معادن صمت استان سمنان در گفتگو با خبرنگار مهر، ضمن بیان اینکه سال قبل بیش از ۱۴ میلیون تن به ذخایر قطعی معدنی استان از طریق صدور مجوزهای جدید اکتشاف معادن افزوده شده است.

اکبر علیخانی با بیان اینکه نزدیک به هزار میلیارد ریال مجموع سرمایه گذاری پروانه‌های بهره برداری معادن استان است که در سال ۱۴۰۲ از سوی صمت صادر شده است، بیان کرد: این سرمایه گذاری ها در معادن و اقتصاد استان سمنان توانسته تحول خوبی را پدید بیاورد همچنین سال گذشته از سوی سازمان صمت استان سمنان نزدیک به ۱۰۰ مجوز معدنی شامل پروانه بهره برداری، اکتشاف و ... صادر شده که نشان از نگاه دولت به توسعه معادن استان دارد.

حمایت از بهره وری

استاندار سمنان نیز در گفتگو با خبرنگار مهر، ضمن بیان اینکه استانداری در زمینه معادن دو سیاست ارتقا بهره وری و جلوگیری از خام فروشی را اتخاذ کرده است، گفت: در دولت سیزدهم تعداد واحدهای فرآوری معدنی موجود در استان سمنان پنج برابر شده و این نشان از نگاه جدی دولت در زمینه ایجاد ارزش افزوده و اشتغال از معادن استان دارد.

سید محمد رضا هاشمی همچنین از حفظ وضعیت موجود، کمک به واحدهای فعلی و سپس جذب سرمایه گذاری جدید به عنوان دیگر اولویت‌های سیاست‌های معدنی در استان یاد کرد و بیان داشت: سالانه ۲۵ میلیون تن انواع مواد معدنی از ۷۲۰ معدن استان برداشت می‌شود که ظرفیت عظیمی در زمینه تولید و رشد اقتصادی محسوب می‌شود.

وی با بیان اینکه در زمینه کرومیت، گچ، سلیستین، منگنز و ... استان سمنان در زمره استان‌های برتر کشور قرار دارد، افزود: سال گذشته بنا به اعلام سازمان صمت نزدیک به ۱۰۰ مجوز معدنی در بخش‌های مختلف ایجاد شده که نشان از رشد سرمایه گذاری معدنی در استان سمنان دارد.

اعطای زمین و حمایت‌های دولتی

یکی دیگر از اقدامات حمایتی دولت سیزدهم از معادن استان سمنان اعطای زمین در مجاورت معادن برای ساخت خانه‌های مسکونی مورد نیاز کارگران در قالب نهضت ملی مسکن و همچنین خانه‌های سازمانی معدنی است که نمونه این موضوع در عباس آباد میامی برای معدن مس در حال پیگیری است این امر نشان از عزم جدی دولت برای جذب سرمایه گذار معدنی در استان سمنان دارد.

حمایت‌هایی که به زعم بسیاری از کارشناسان اقتصادی و معدنی، نیاز هستند و می‌توانند در زمینه ارتقای اشتغال و تولید در استان بسیار حائز اهمیت باشند اما سوال اساسی اینجا است که علی رغم تمام حمایت‌ها و ظرفیت‌هایی که استان سمنان دارا است، چرا میزان سرمایه گذاری به ویژه در بخش فرآوری معدنی استان چشم گیر نیست.

۲ مانع اساسی سرمایه گذاری

یک کارشناس اقتصادی در این خصوص به خبرنگار مهر، می‌گوید: استان سمنان در این زمینه دو مشکل اساسی دارد نخست کم آبی است که سبب می‌شود سرمایه گذاران در بخش‌های فرآوری معدنی که به خصوص به آب نسبتاً زیادی هم نیاز دارد، دچار تردید شوند و یا دست کم قید دردسرهای تولید در استان کم آب سمنان را بزنند که در این زمینه دولت باید تمهیدات جدی اندیشه کند وگرنه سرمایه گذاران کنونی را هم از دست می‌دهیم.

حسن همتیان با بیان اینکه دومین مانع عدم وجود بسته‌های سرمایه گذاری با احصای نیازها، مزیت‌ها، راه، ابنیه، زیرساخت، آب، گاز، برق، استعلام‌ها، وام‌های بانکی، زمین رایگان و ... است که بتوان آن را به دو الی سه زبان شامل چینی، روسی، انگلیسی، عربی و... ترجمه کرد و در تمام فرصت‌ها آن را برای سرمایه گذاری داخلی و خارجی عرضه داشت، تاکید کرد: ما فقر یک هیأت رایزن سرمایه گذاری را در استان در بخش‌های مختلف احساس می‌کنیم.

وی با بیان اینکه معمولاً شب سفر مقامات خارجی یا داخلی به استان سمنان مسئولان به این فکر می‌افتند که از صنعت معدن و تجارت بخواهند که چه مزیت‌های سرمایه گذاری دارد و معرفی کند در صورتی که ایرادی ندارد ما در طول سال ۲۰، ۳۰ و ۵۰ بسته سرمایه گذاری را تعریف کرده و آماده سازی کنیم، افزود: در این صورت ما در رویدادهایی مانند نمایشگاه‌های بین‌المللی هم با دست خالی شرکت نخواهیم کرد.

مدیرعامل شرکت سنگ آهن مرکزی ایران مطرح کرد:

بهره‌برداری از واحد احیا مستقیم زودتر از زمان مقرر

مدیرعامل شرکت سنگ آهن مرکزی ایران گفت: شرکت سنگ آهن مرکزی ایران به عنوان یکی از بزرگ‌ترین فعالان بخش بالادست زنجیره فولاد، در نظر دارد تا با اجرای طرح‌های توسعه‌ای گامی بلند در راستای تحقق اهداف خود بردارد؛ در همین راستا پروژه احداث کارخانه آهن اسفنجی که یکی از مهم‌ترین اهداف شرکت به شمار می‌آید، تعریف شد. باید توجه داشت که احداث این کارخانه در میزان درآمد، اشتغال‌زایی و تولید شرکت سنگ آهن مرکزی ایران بسیار تاثیرگذار است، بنابراین در تلاش هستیم که بهره‌برداری زودتر از زمان موعد محقق شود.

مجتبی حمیدیان با اشاره به عملکرد این شرکت در زمینه تولید گندله و کنسانتره در سال ۱۴۰۲، بیان کرد: با عنایت به اینکه سال گذشته به نام «رشد تولید و مهار تورم» نامگذاری شده بود، شرکت سنگ آهن مرکزی ایران سیاست‌های درون سازمانی و اهداف خود را به منظور تحقق این شعار تبیین کرد. به همین دلیل با بهره‌مندی از تمام توانمندی‌ها و ظرفیت‌های شرکت، باسرعت در مسیر رشد تولید قدم گذاشتیم و موفق شدیم در سال ۱۴۰۲ رکوردهای خوبی را در زمینه تولید به ثبت برسانیم. به طوری که با همکاری و همدلی تمام کارکنان و مدیران و برنامه‌ریزی‌های دقیق صورت گرفته، از برنامه تولید پیش‌بینی شده برای تولید گندله در ۹ ماهه سال گذشته جلوتر بودیم.

شایان ذکر است که طبق برنامه شرکت، تولید دو میلیون و ۶۱۰ هزار تن گندله در مدت مذکور تعیین شده بود اما میزان تولید کارخانه گندله‌سازی سه چاهون به سه میلیون و ۱۳۷ هزار تن رسید. ضمن اینکه میزان تولید گندله مجموعه در ۶ ماهه نسخت سال ۱۴۰۲ با رشد ۵۷ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن همراه شد. علاوه‌براین، رکورد تولید روزانه کنسانتره نیز که آخرین بار در سال ۱۳۹۸ (۱۷ هزار و ۸۱ تن) به ثبت رسیده بود، در سال ۱۴۰۲ شکسته شد و در روز ۹ آذر ماه موفق به تولید ۱۷ هزار و ۷۱۲ تن و در مجموع موفق به تولید چهار میلیون تن کنسانتره در سال گذشته شدیم. به همین دلیل باید گفت که محدودیت‌ها و برخی از چالش‌های مسیر تولید، تاثیری بر سرعت حرکت شرکت سنگ آهن مرکزی ایران در مسیر رشد و توسعه ندارند و ما بدون لحظه‌ای توقف به فعالیت‌های خود در راستای اعتلای هرچه بیشتر صنعت فولاد کشور ادامه خواهیم داد. در نتیجه در سال جاری هم این روند رو به رشد تداوم می‌یابد و رکوردهای بیشتری در زمینه تولید به ثبت خواهیم رساند.

رشد و توسعه، اهداف نهایی هر سازمان

وی در خصوص طرح‌های توسعه‌ای که در دستور کار شرکت سنگ آهن مرکزی ایران قرار دارد، عنوان کرد: توسعه و گسترش فعالیت‌ها از مهم‌ترین اهداف هر سازمانی محسوب می‌شوند که ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها در راستای رشد تولید، افزایش‌بهره‌وری، افزایش ارزش‌آفرینی برای سهامداران و ذی‌نفعان، رشد اقتصادی منطقه‌ای و کشوری، اشتغال‌زایی، تکمیل زنجیره ارزش، اعتلای صنایع کشور و... است. شرکت سنگ آهن مرکزی ایران به عنوان یکی از بنگاه‌های اقتصادی بزرگ در کشور که نقش و جایگاه آن در ارتقای صنعت فولاد ایران غیرقابل انکار است، در نظر دارد تا با اجرای طرح‌های توسعه‌ای مختلف در سه حوزه معدنی، صنعتی و زیرساختی، به اهداف خود جامه عمل بپوشاند.

مدیرعامل شرکت سنگ آهن مرکزی ایران در رابطه با اقدامات این شرکت در زمینه اکتشافات و بهره‌برداری از معادن جدید سنگ‌آهن، اظهار داشت: در حال حاضر با توجه به لزوم افزایش میزان تولید شرکت‌های فعال در بالادست زنجیره فولاد و نیاز مبرم فولادسازان کشور به مواد اولیه بیشتر در راستای تحقق اهداف کلان تعیین شده در چشم‌انداز صنعت فولاد ایران، بر آن شدیم تا با انجام اقداماتی در زمینه تولید و اکتشافات، به نگرانی فعالان این عرصه در خصوص تامین مواد اولیه پایان داده و تضمینی برای ادامه روند رو به رشد صنعت فولاد کشور باشیم. به همین دلیل عملیات اکتشافی و بررسی معادن ساغند شمالی، ناریگان ۸، ناتک و گیورد در اولویت قرار گرفت که در حال حاضر با پایان اقدامات مربوطه، نقشه بهره‌برداری از این معادن در حال آماده‌سازی است. پیش‌بینی می‌کنیم که در سال جاری عملیات بهره‌برداری از معادن مذکور که ذخیره آن‌ها در مجموع ۲۵۰ میلیون تن برآورد شده است، آغاز شود. البته باید توجه داشت که برداشت‌های سطحی از ذخایر معدن ناریگان ۸ در حال انجام بوده و ما به دنبال این هستیم که پس از تکمیل مطالعات اکتشافی، مدل بهره‌برداری عمیق را ارائه دهیم.

حمیدیان در ادامه به اقدامات شرکت سنگ آهن مرکزی ایران در زمینه تحقیق، پژوهش و نوآوری نیز اشاره کرد و افزود: در کنار افزایش فعالیت‌های اکتشافی، یکی از مسائلی که امروزه در بخش معدن بسیار مورد توجه قرار گرفته، مقوله هوشمندسازی است. شرکت سنگ آهن مرکزی ایران که همواره سعی می‌کند روی لبه فناوری حرکت کرده و جزو سردمداران این زمینه باشد، پیش‌قدم شد تا بهره‌برداری از یکی از معادن زیرنظر خود را به صورت هوشمند انجام دهند. علاوه‌براین، به منظور سرعت‌بخشی به فرایندهای هوشمندسازی و شفاف‌سازی امور، نسبت به تدوین سند تحول دیجیتال نیز اقدام کردیم؛ شایان ذکر است که شرکت سنگ آهن مرکزی ایران، اولین شرکتی به شمار می‌آید که به صورت خودمحور اقدام به تدوین این سند کرده است و اجرای آن صرفه‌جویی سالیانه یک هزار میلیارد تومانی را برای ما به همراه دارد. اگرچه از ظرفیت‌های بالای شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه تحقیق، پژوهش و نوآوری نیز غافل نشده و هم‌اکنون با ۱۲۰ شرکت دانش‌بنیان همکاری داریم. یکی از اقدامات مهمی که در این خصوص صورت گرفت، امضای تفاهم‌نامه همکاری شرکت سنگ آهن مرکزی ایران با پارک علم و فناوری دانشگاه صنعتی شریف در راستای تعریف و اجرای طرح‌های لازم برای رفع نیازهای پژوهشی و فناورانه شرکت است. گفتنی است که در چشم‌انداز شرکت سنگ آهن مرکزی ایران، تامین ۲۰ درصد از درآمد شرکت از حوزه دانش‌بنیان در نظر گرفته شده است که نتیجه این هدف‌گذاری و سایر برنامه‌ریزی‌های انجام شده، در عملکرد آتی شرکت به وضوح مشاهده خواهد شد.

برگ زرینی در دفتر افتخارات شرکت سنگ آهن مرکزی

وی در پایان با اشاره به نقطه عطف طرح‌های توسعه‌ای شرکت سنگ آهن مرکزی ایران، خاطرنشان کرد: در راستای تکمیل زنجیره ارزش و تولید، سودآوری بیشتر برای سهامداران و ذی‌نفعان و همچین رشد اشتغال‌زایی، نسبت به احداث کارخانه تولید آهن اسفنجی با ظرفیت یک میلیون و ۷۰۰ هزار تن در سال اقدام کردیم که فروش شرکت را به دو برابر افزایش می‌دهد. این پروژه یکی از اولین طرح‌هایی محسوب می‌شود که قابلیت تولید سه محصول اعم از آهن اسفنجی داغ (HDRI)، آهن اسفنجی سرد (CDRI) و بریکت داغ (HBI)را دارد و میزان پیشرفت آن تا اوایل اردیبهشت ماه ۱۴۰۳، ۲۵ درصد بوده است.

شایان ذکر است که عملیات اجرایی طرح مذکور در خرداد ماه ۱۴۰۲ آغاز شد و زمان بهره‌برداری از آن، بهمن ماه ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده است اما سعی بر این داریم تا با سرعت بخشیدن به روند اجرای فرایندها، این زمان به حداقل رسیده و هرچه سریع‌تر شاهد بهره‌برداری از کاخانه تولید آهن اسفنجی باشیم. همان طور که پیش‌تر به آن اشاره شد، یکی از اهداف ما از اجرای این پروژه رشد اشتغال‌زایی در منطقه است که خوشبختانه با بهره‌برداری از این کارخانه برای ۳۲۰ نفر به طور مستقیم و بیش از سه هزار نفر به طور غیرمستقیم، زمینه اشتغال فراهم خواهد شد. باید اضافه کنم که شرکت سنگ آهن مرکزی ایران همواره توجه خاص و ویژه‌ای به محیط زیست و انجام اقداماتی در راستای حفاظت از آن دارد که به همین دلیل همگام با احداث کارخانه تولید آهن اسفنجی با تکنولوژی‌های سازگار با محیط زیست، نسبت به کاشت نهال و توسعه فضای سبز در سایت کارخانه مذکور اقدام کردیم.

روزگار معدن
دوشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۳ • ۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵ • ۲۷ مه ۲۰۲۴
سال هفتم • شماره ۱۳۱۲

ضرورت ایجاد و گسترش گفتمان آبی در کشور

سخنگوی صنعت آب کشور با تاکید بر اهمیت ایجاد و گسترش گفتمان آبی در کشور گفت: بر اساس ایده «آب خالص-صفر»، هر مصرف کننده یا استفاده کننده آب به منبع آبی که مصرف می‌کند مدیون می‌شود و مسئولیت جبران آب مصرفی خود را می پذیرد.عیسی بزرگ‌زاده در اجلاس شورای جهانی آب که در کشور اندونزی برگزار شد، گفت: اجلاس شورای جهانی آب، هر سه سال یک‌بار و با مشارکت یکی از کشورهای عضو به گونه‌ای برگزار می‌شود که بخش حاکمیت آب در کشورهای مختلف در کنار سایر بخش‌ها از جمله نهادهای جهانی مانند فائو، یونیسف، یونپ، بانک جهانی، بانک توسعه اسلامی و نیز کارشناسان مستقل از شرکت‌ها، سازمان‌های مردم نهاد و دانشگاه‌های مختلف در آن مشارکت دارند.وی در ادامه گستردگی موضوعی را از جمله ویژگی‌های این اجلاس جهانی عنوان کرد و افزود: از لحاظ جغرافیایی و موضوعی این اجلاس دارای گستردگی است؛ همچنین در این نشست جهانی به موضوعاتی چون مدیریت خشکسالی و سیلاب، مسائل اجتماعی، نحوه تامین مالی، رویکردهای اجتماعی و غیره پرداخته می‌شود.

سخنگوی صنعت آب کشور تاکید کرد: شاید بتوان گفت که شورای جهانی آب، جهانی‌ترین نشست آب از نظر تعداد مشارکت کننده، نحوه مشارکت و نیز موضوعاتی که در آن مطرح می‌شود به شمار می‌رود؛ در این نشست اقدامات سازه‌ای از توجه کمتری برخوردارند و بیشترین تمرکز نشست‌ها و گفت‌وگوها در خصوص ایده‌های سازوکاری و غیرسازه‌ای است که شامل مدیریت سیلاب، خشکسالی و تغییر اقلیم، مدیریت مصرف و تقاضا، مدیریت تامین مالی، مدیریت پروژه، مدیریت ریسک، کمیت و کیفیت آب، مسائل اقتصادی و تعرفه‌ها، مسائل فرهنگی، اجتماعی و زیست بومی می‌شود.

به گفته بزرگ‌زاده، در این نشست به نقش زنان، کودکان، مشارکت مردمی، نقش سامانه‌های هشدار سیل، همراهی و کمک‌های حاکمیت و دولت‌ها تاکید شده است.

بزرگ زاده با بیان اینکه ایده آب خالص- صفر بر چند نکته تمرکز دارد، اضافه کرد: بر این اساس هر مصرف کننده یا استفاده کننده آب به منبع آبی که مصرف می کند مدیون می‌شود و مسئولیت جبران آب مصرفی خود را می‌پذیرد. جامعه، قانون و عرف نیز می پذیرد و وظیفه احیا و برگرداندن منبع آبی مورد استفاده به شرایط اولیه یعنی دقیقا در حدی که مصرف‌شده است به عهده مصرف کننده یا استفاده کننده است. با این تعریف مشخص می شود که این ایده جای کار فراوانی داشته و توان تعریف پروژه‌ها و طرح‌های جدید را براساس معیارهای نو دارد.

استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه تهران مطرح کرد:

سهم ایران از میدان گازی آرش

مهدی کاوه‌ای

مناقشه ایران و کویت بر سر میدان آرش از سال گذشته دوباره از سر گرفته شده و مقامات این دو کشور، واکنش‌های مختلفی درباره این موضوع داشته‌اند.

نزاع جدید دو کشور در خصوص میدان گازی آرش با صحبت‌های مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران در تیر ماه سال‌جاری شروع شد. خجسته مهر گفت: «هم‌اکنون میدان نفتی مشترک تعیین‌تکلیف نشده‌ای بین ایران و عربستان وجود ندارد، از سوی دیگر با توجه به احیای روابط بین دو کشور کارهای مقدماتی برای انجام همکاری دوجانبه آغاز شده است. آمادگی کامل برای آغاز حفاری در میدان مشترک نفتی آرش وجود دارد و منابع قابل‌توجهی را برای اجرای طرح توسعه این میدان در هیات‌مدیره شرکت ملی نفت ایران مصوب کرده‌ایم و با آماده شدن شرایط، حفاری را در میدان آرش آغاز می‌کنیم.»

این صحبت‌ها موضع‌گیری مقامات کویتی را به همراه داشت. سعدالبراک، وزیر نفت کویت با بیان اینکه از ادعای ایران در خصوص بهره‌برداری از میدان آرش غافلگیر شده است گفت: ما به طور قاطع فعالیت‌های ایران در اطراف میدان گازی فراساحلی الدوره را رد می‌کنیم. در آذرماه سال قبل نیز کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در پایان چهل و چهارمین نشست خود در دوحه قطر ادعاهای خود درخصوص پرونده میدان گازی آرش را تکرار کردند. شرکت‌کنندگان در پایان این نشست در بیانیه‌ای مدعی شدند که مالکیت میدان گازی مشترک آرش (الدوره) متعلق به عربستان و کویت است و تنها این دو کشور حق بهره‌برداری از منابع آن را دارند.همچنین در بهمن‌ماه کویت و عربستان سعودی در پایان سفر شیخ مشعل الاحمد الجابر الصباح، امیر کویت به ریاض بیانیه مشترکی منتشر کردند که در بخشی از آن، دو کشور با تاکید بر توافق مجدد در خصوص محتوای بیانیه پیشین دو کشور، بار دیگر بر حق انحصاری دو کشور برای بهره‌برداری از میدان نفت و گاز آرش پافشاری کردند.ناصر کنعانی، سخنگوی وزارت خارجه کشور نیز با اشاره به این موضوع بیان کرده است: در این زمینه مواضع اصولی خود را اعلام کرده‌ایم. تاکنون مرزهای دریایی جمهوری اسلامی و کویت تحدید حدود دقیق نشده است و نمی‌توان نسبت به سهم کشورها بر سر مالکیت میدان آرش سخنی به میان آورد. در این زمینه هر اقدام یک‌جانبه‌ای بدون در نظر داشتن منافع ما در ارتباط با میدان گازی آرش از نظر تهران غیرقابل قبول است و ما از کشور دوست، کویت دعوت می‌کنیم به جای صدور بیانیه‌های غیرسازنده، برای دستیابی به توافقی پایدار که متضمن منافع دو کشور باشد به پای میز مذاکره بیاید.

دکتر حسن مرادی، استاد حقوق بین‌الملل دانشگاه تهران در گفت‌وگویی به ابعاد حقوقی و مناقشات مطرح شده بر سر میدان آرش می‌پردازد.

در خصوص تاریخچه اکتشاف میدان گازی آرش توضیح دهید؟

قدمت میدان آرش یا به تعبیر کویتی‌ها الدوره به کشف آن که گفته شده توسط ایران انجام شد به سال ۱۳۴۶ یعنی ۶۷ سال پیش برمی‌گردد. این میدان در منطقه شمالی خلیج فارس قرار دارد و همان‌طور که می‌دانید ما در حقوق بین‌الملل دریاها تقسیم‌بندی‌های دقیقی داریم، اگرچه در مقام عمل و اجرا با استثنائات و تعاریف و شعبات مختلفی مواجه است، یعنی بحث‌های مختلفی مطرح می‌شود و در برخی از موارد نمی‌شود دقیق گفت که یک محل خاص در آب‌های سرزمینی واقع شده یا در منطقه انحصاری-اقتصادی. بنابراین ما در رژیم حقوقی بین‌المللی مفاهیمی چون آب‌های ساحلی، آب‌های سرزمینی و منطقه انحصاری-اقتصادی داریم که هر کدام در حقوق بین‌المللی دریاها تعاریف خاص خود را دارند. طبق این تعاریف بخش عمده‌ای یعنی بیش از ۴۰درصد میدان آرش در قلمرو دریایی ایران قرار می‌گیرد و طبق قوانین جاری دنیا ایران حق بهره‌برداری و اکتشاف در آن را دارد، منتها با توجه به تاریخ طولانی و عدم‌توافق بر برداشت مشترک از این میدان بین کویت که ادعای بیشتری دارد و ایران در قبل و بعد از انقلاب، این مساله با تعلل و کاستی روبه‌رو بوده است.

عربستان سعودی در این خصوص چه ادعایی دارد؟

از حدود دو سال پیش یعنی سال ۲۰۲۲ میلادی عربستان هم مدعی شده که در این حوزه منافعی دارد و قلمرو دریایی این کشور هم شامل میدان می‌شود. بنابراین عربستان با کویت توافق کردند که بدون در نظر گرفتن سهم ۴۰ درصدی ایران از این حوزه برداشت کنند و از ۲۰ تریلیون فوت مکعب ذخیره گازی این میدان، کویت گویا دو میلیون مترمکعب استخراج می‌کند، در حالی که نیاز گازی این کشور کمتر از این میزان است و به جای اینکه بر سر میز بنشیند و از کارشناسان بین‌المللی درخواست بررسی کند و به حقانیت جمهوری اسلامی ایران پی ببرد، در اتحادیه عرب و در اجلاس‌های مختلف اعلام می‌کند که ایران قصد دارد به ناحق به این منابع دسترسی پیدا و خود را با ما شریک کند. در حالی که ایران از سال ۱۳۴۶ مستحق منافع و مشارکت ۴۰ درصدی در این منابع عظیم بوده است؛ منابعی که علاوه بر ۲۰ تریلیون فوت مکعب گازی که گفتم، مقادیر زیادی نفت و میعانات دیگر را در خودش جای داده و یکی از ذخایر بزرگ استراتژیک منطقه خلیج فارس محسوب می‌شود. از طرفی از بعد سیاسی بعد از هفت سال تنش و بحران در روابط جمهوری اسلامی ایران و دولت سعودی، در دولت مرحوم رئیسی با مذاکراتی که به عمل آمد به این نتیجه رسیدند که مدارا کنند. مدارای دولت شهید رئیسی نه از باب ترس یا خدای نکرده عدم‌حقانیت بود، بلکه مدارا می‌کند که روابط شکننده‌ای که تازه محقق شده از بین نرود. در روزهای اخیر هم با شرکت هیات بحرینی در مراسم تشییع شهید رئیسی ما شاهد تمایل این کشور برای واسطه قراردادن پوتین بودیم تا از این طریق روابط خود را با جمهوری اسلامی ایران حسنه کند. کویت هم در چنین وضعیتی قرار دارد هرچند که روابط ایران و کویت بهتر از عربستان سعودی بوده، اما یک‌جانبه نگری باعث می‌شود که ما هم به عدم‌حسن نیت آنها فکر و تلاش کنیم تا عقاید خود را چه در حوزه سیاسی و چه در محاکم بین‌المللی ثابت کنیم.

ایران در این خصوص چه عملکردی باید داشته باشد؟

در خصوص بهره‌برداری از میادین فوق دکتر دهقان معاون حقوقی ریاست جمهوری در مصاحبه‌ای بر حاکمیت ایران بر حوزه آرش تاکید کرده و گفته است که ما آماده ارجاع پرونده به محاکم داوری و حقوقی منطقه‌ای و بین‌المللی هستیم و بنده هم عرض می‌کنم که به نفع دولت کویت و عربستان است که با توجه به کنارگذاشتن روابط شکننده ۷ سال گذشته و بنا گذاشتن همکاری‌ها، نباید منافع بلندمدت خود را با یک منافع کوتاه‌مدت و برداشت بدون ضابطه خراب کنند. گفته شده که دو میلیون مترمکعب برداشت فعلی کویت از میدان است و در حقیقت برداشت خود را از میدان شروع کرده و همان‌طور که گفتم بیش از دو سال است که عربستان سعودی هم ادعای شراکت در این حوزه را دارد و در حالی که بیش از ۶۰ سال کشور ایران در کشف این میدان هم نقش داشته و انتظار نمی‌رود که فضای حسن همجواری را به خاطر منافع کوتاه‌مدت فراموش کنیم و بنابراین از دولت کویت و عربستان انتظار داریم که در یک تعامل سه‌جانبه با جمهوری اسلامی ایران بنشینند و طبق ضوابط موجود و الگوهایی که در جامعه حقوقی بین‌المللی وجود دارد، اختلاف را حل کنند و اگر قرار نیست به این کار تن دهند از هر ارگان داوری یا حقوقی یا قضایی بین‌المللی برای حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات پیش آمده کمک بگیرند نه اینکه در اجلاس اتحادیه عرب دست به دامن همسایگان عرب ما شوند و از آنها بخواهند که با تهیه اطلاعیه‌ای حقانیت آنها بر میدان فوق را به رسمیت بشناسند. این یک موضوعی نیست که به صورت عام مطرح شود و با آن سیاسی برخورد شود.

پیشنهاد شما چیست؟

ما باید با این موضوع از ابعاد جغرافیایی و مصادیق و معیارهای حقوق بین‌الملل دریاها برخورد کنیم تا به حقانیت جمهوری اسلامی ایران در مشارکت ۴۰ درصدی بر این حوزه استراتژیک صحه بگذاریم. در خصوص حوزه‌ای که از نظر جغرافیایی اهمیت ویژه‌ای برای هر سه کشور دارد، به نفع هر سه کشور است که همت و تلاش کنند که این مشکل را حل کنند و زمینه‌های همکاری در سایر بخش‌ها را وسعت دهند، نه اینکه به دنبال ایجاد اختلاف در این حوزه باشند.

فراز و فرود گاز قاره‌سبز

اتحادیه اروپا میزان خرید و واردات گاز از مبدا روسیه را به طرز چشمگیری کاهش داده‌است، با این حال تنها در چند ماه گذشته، مقادیر قابل‌توجهی گاز روسی وارد این اتحادیه شده‌است. اگرچه توجه به مسیرهای جدید تامین LNG اروپا یک مساله کلیدی است، گاز انتقالی از خطوط لوله کماکان بخشی درخور توجه از سبد انرژی قاره‌سبز را تشکیل می‌دهد. به گزارش دویچه‌وله، با گذشت بیش از دو سال از آغاز تهاجم تمام‌عیار روسیه به اوکراین و تحریم‌های غرب بر انرژی صادراتی روسیه، گاز این کشور همچنان به سمت اروپا جریان دارد؛ این در حالی است که اتحادیه اروپا ادعا می‌کند حجم گاز وارداتی خود از روسیه را به‌شدت کاهش داده‌است. واقعیت این است که هیدروکربن‌ها کماکان انرژی موردنیاز بخش قابل توجهی از خانه‌ها و مشاغل اروپایی را تامین کرده و در نتیجه درآمد نفتی کرملین را تضمین می‌کنند.

چشم‌پوشی اروپا از نفت روسی

هنگامی که جنگ اوکراین آغاز شد، رهبران اروپایی مجبور شدند از وابستگی طولانی‌مدت خود به گاز و نفت روسیه عبور کنند. در این میان، گاز جایگاه ویژه‌ای داشت، زیرا تنها در سال ۲۰۲۱، برابر با ۳۴درصد از گاز مصرفی اتحادیه اروپا از روسیه تامین می‌شد. کشورهای اروپای مرکزی و شرقی به‌ویژه، بیشتر به گاز روسی وابسته‌بودند. زمانی‌که اتحادیه اروپا ممنوعیتی در خرید حامل‌های انرژی با مبدا روسیه را مطرح کرد، صدراعظم آلمان به‌سرعت مخالفت خود را با این طرح اعلام کرد. وی استدلال کرد: «اروپا چاره‌ای ندارد جز آنکه فرآیند تامین انرژی موردنیاز خود را از تحریم‌ها مستثنی کند. در حال‌حاضر تامین انرژی اروپا برای تولید گرما، حمل‌ونقل، تامین برق و انرژی موردنیاز بخش صنعت، به هیچ‌طریق دیگری ممکن به‌نظر نمی‌رسد.»

سودجویی روسیه از نیاز اروپا

در آن‌سوی میدان، ولادیمیر پوتین از این مساله نهایت بهره‌برداری را کرد. در طول سال ۲۰۲۲، روسیه واردات گاز به اروپا را کاهش داد. رهبران اروپایی از کمبود انرژی در زمستان نگران بودند. کمبود سوخت در سطح قاره‌سبز، در مقام عمل اما هرگز محقق نشد، اما مساله مهم‌تر این بود که اتحادیه اروپا هرگز گاز روسیه را به‌صورت صددرصدی، تحریم نکرد. بنجامین‌هیلگنستاک از دانشکده اقتصاد کی‌یف، می‌گوید: «این هرگز یک تحریم به‌حساب نمی‌آید.» او به دویچه‌وله گفت: این تصمیم داوطلبانه کشورها و تصمیمی هوشمندانه بود که عرضه و تقاضا را متنوع کنند تا دیگر مساله انرژی، موضوعی با قابلیت باج‌گیری از سوی روسیه نباشد.

واردات LNG

بر اساس داده‌های رسمی اتحادیه اروپا، سهم واردات گاز کشورهای مشتری خط لوله روسیه از ۴۰درصد کل گاز در سال ۲۰۲۱ به حدود ۸درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافته‌است. گازی که می‌شد آن را با کشتی و در قالبی دیگر نیز حمل کرد، سهم کل گاز صادراتی روسیه در اتحادیه اروپا در سال گذشته، معادل ۱۵درصد بود. یکی از راه‌های اصلی کاهش وابستگی اتحادیه اروپا به گاز روسیه، افزایش واردات LNG از کشورهایی مانند ایالات‌متحده و قطر بود، با این حال این راه‌حل به‌طور ناخواسته منجر به افزایش معنادار LNG صادراتی روسیه به مقصد اروپا و البته با تخفیف‌هایی جذاب شد. با استناد به گزارش موسسه Kpler، روسیه در حال‌حاضر دومین تامین‌کننده LNG اتحادیه اروپا است. واردات LNG از روسیه ۱۶درصد از کل عرضه LNG اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۳ را به خود اختصاص داد که در مقایسه با مقداری که روسیه در سال ۲۰۲۱ به اتحادیه اروپا فروخت، ۴۰درصد افزایش را نشان می‌دهد. حجم واردات LNG در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال ۲۰۲۲ اندکی کاهش‌یافته‌است، اما داده‌های سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد که صادرات LNG روسیه به اروپا نسبت به مدت مشابه سال‌قبل، مجددا ۵درصد افزایش داشته‌است.فرانسه، اسپانیا و بلژیک از بزرگ‌ترین واردکنندگان بوده‌اند. این سه کشور ۸۷درصد از LNG واردشده به اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۳ را به خود اختصاص دادند. واقعیت این است که حجم قابل‌توجهی از این LNG وارداتی، موردنیاز بازار داخلی اروپا نبوده و قبل از صادرات مجدد به کشورهای ثالث در سرتاسر جهان در بنادر اروپایی جابه‌جا می‌شود و در نتیجه در این میان، تنها برخی از دولت‌ها و شرکت‌های اتحادیه اروپا از تجارت این کالای استراتژیک، منتفع می‌شوند. هیلگنستاک گفت: «حجم زیادی از LNG صادراتی روسیه که به اروپا می‌رود، فقط از یک کشتی به کشتی دیگر منتقل می‌شود، بنابراین این موضوع ربطی به تامین گاز طبیعی برای مصرف داخلی اروپا ندارد.» طبق گزارش اخیر مرکز تحقیقات انرژی و هوای پاک (CREA)، حدود یک‌چهارم واردات LNG اروپا از روسیه یعنی معادل ۲۲درصد، در سال ۲۰۲۳ به بازارهای جهانی منتقل شد.پتراس‌کاتیناس، تحلیلگر انرژی در CREA به دویچه‌وله گفت: این LNG بیشتر به کشورهای آسیایی عرضه و فروخته شده‌است، در نتیجه چندین عضو اتحادیه اروپا، مانند سوئد، فنلاند و کشورهای حوزه بالتیک، بر این اتحادیه فشار می‌آورند تا ممنوعیت کامل بر تجارت LNG صادراتی روسیه اعمال کنند، اقدامی که البته مستلزم توافق همه کشورهای عضو است. مذاکرات اتحادیه اروپا در حال‌حاضر بر ممنوعیت صادرات مجدد LNG روسیه از بنادر اروپایی متمرکز است. به گزارش خبرگزاری بلومبرگ، تحریم پروژه‌های کلیدی LNG روسیه مانند قطب‌شمال ۲، پایانه UST Luga LNG و کارخانه مورمانسک نیز در حال بررسی است. هیلگنستاک گفت: «ما باید هرگونه تجارت مرتبط با LNG روسیه را ممنوع کنیم. ما اعتقاد نداریم که LNG روسیه نقش مهمی برای تامین گاز اروپا ایفا می‌کند، در شرایطی که می‌توان آن را به‌راحتی از از منابع دیگر جایگزین کرد.» مطالعه سال ۲۰۲۳ توسط اندیشکده بروگل نیز این تحلیل را تایید می‌کند، با این حال ایسر، نهاد تنظیم‌کننده و ناظر بر انرژی اتحادیه اروپا، اخیرا هشدار داده‌است که هرگونه کاهش واردات LNG از مبدا روسیه باید «به‌صورت تدریجی» انجام شود تا از ورود شوک ناخواسته انرژی به اروپا جلوگیری شود.

ضرر بزرگ ایران در صورت عدم‌حرکت به سمت انرژی‌های تجدیدپذیر!

تنش‌های ژئوپلیتیک در شرق اروپا و خاورمیانه در کنار موارد مهمی همچون شکل‌گیری تورم بی‌سابقه در اروپا و ضعف به جای مانده از دوران همه‌گیری کرونا در قاره سبز، منجر به ایجاد نوعی بحران انرژی در حوزه یورو شده است. از سوی دیگر، تعهدات کشورهای صنعتی بزرگ در خصوص کنوانسیون آب و هوایی پاریس و لزوم کربن‌زدایی از صنایع تولیدی خود نیز منجر به چاره اندیشی بروکسل برای یافتن منابع قابل اعتماد انرژی مانند خورشید، باد، آب و حتی متانول شده است. با وجود این، به نظر می‌رسد هیدروژن منبعی بسیار قدرتمندتر از دیگر انواع انرژی محسوب شود. اما مشکل اصلی در خصوص استفاده از هیدروژن اینجاست که بنا بر فناوری و ظرفیت‌های موجود، تولید این سوخت ارزشمند نیازمند صرف مقادیر قابل‌توجهی از سوخت‌های فسیلی بوده که با این حساب، نمی‌توان تحصیل هیدروژن را کاملا پاک و سبز دانست.

کشف منابع هیدروژن طبیعی در آلبانی

طی ماه‌های گذشته، تحقیقات پژوهشگران برای یافتن منابع زیرزمینی و طبیعی هیدروژن طبیعی یا همان هیدروژن سفید با شدت و قوت خوبی ادامه یافته است.

تاکنون منابع هیدروژن طبیعی در کشورهایی چون استرالیا، عمان، اسپانیا، فرانسه، آمریکا و کشور مالی در آفریقا یافت شده‌اند.

اما معدنکاران آلبانیایی در تازه‌ترین اکتشافات خود در یک معدن کروم در این کشور، به منابع عظیم هیدروژن طبیعی دست یافته‌اند که به گفته آنها، ظرفیت احتمالی استخراج آن بیش از ۲۰۰تن در سال است. اکنون پژوهشگران به این نتیجه رسیده‌اند که سه انفجار شدید رخ داده در معدن مشهور و بزرگ کروم «بولکیز» آلبانی از سال ۱۹۹۲ به این سو، به دلیل نشت هیدروژن از منافذ معدن بوده است.به گزارش بازار ماجرا از این قرار است که کاوشگران در فاصله یک کیلومتری معدن بولکیز، به آب‌های گرم زیر زمینی برخورده‌اند که سرشار از گاز هیدروژن طبیعی بوده است. با این حال، هنوز میزان ظرفیت نهایی این منبع عظیم هیدروژن برآورد نشده است. اما پژوهشگران معتقدند که هیدروژن حاصل از این منبع کاملا به سطح زمین نزدیک بوده و لذا استخراج آن بسیار ساده و کم هزینه به نظر می‌رسد. خروجی این سفره آبی زیرزمینی که از آن با نام «جکوزی» یاد می‌شود، ۱۱ تن در سال بوده که هیدروژن خروجی از آن خلوص ۸۴ درصدی دارد. اما همان‌طور که گفته شد؛ امکان برداشت ۲۰۰ تن هیدروژن طبیعی در سال از این منبع وجود دارد.همچنین، گفته می‌شود ظرفیت هیدروژن معدن مذکور، بیش از هزار برابر منابع کشف شده در کشورهایی چون عمان بوده و بزرگ‌ترین منبع هیدروژن طبیعی حال حاضر جهان به حساب می‌آید. جدا از موارد علمی جذاب مربوط به کشف منابع جدید انرژی‌های تجدیدپذیر آن هم به صورت طبیعی در اقصی نقاط جهان، نکته مهم در این مقوله اینکه در صورت ادامه روند فعلی، کشورهای وارد کننده انرژی دارای پتانسیل استحصال انرژی‌های تجدیدپذیر در شقوق مختلف، می‌توانند در آینده به صادرکنندگان بزرگ انرژی جهان تبدیل شوند.

به عنوان مثال، کشور آلبانی که از جمله کشورهای ضعیف (به لحاظ اقتصادی) در شرق اروپا محسوب می‌شود، در صورت سرمایه‌گذاری مناسب روی ذخایر تازه کشف شده هیدروژن خود، نه تنها از واردات سوخت‌های فسیلی در آینده بی‌نیاز خواهد شد، بلکه به سادگی می‌تواند جای بزرگان اوپک در صادرات انرژی را آن هم در مدت زمان نه چندان دور بگیرد.

موج انرژی

چنبره اژدهای زرد بر نفت عراق

عراق به‌طور فزاینده‌ای به‌دنبال جذب سرمایه‌گذاری از چین برای افزایش ظرفیت تولید نفت‌خام خود است؛ چراکه شرکت‌های غربی روی پروژه‌های سودآورتر متمرکز شده‌اند و تمایلی برای ورود به عراق ندارند. شرکت‌های چینی اکنون بخش قابل‌توجهی از ذخایر و تولید نفت عراق را مدیریت می‌کنند و در حال انتقال فناوری‌های پیشرفته به این کشور عربی نفت‌خیز هستند، با این حال عراق با چالش‌هایی نظیر ظرفیت محدود صادرات، مسائل مربوط به‌دسترسی به آب و اختلافات در منطقه کردستان مواجه است. تلاش‌ها یی برای غلبه بر این موانع شامل بهبود زیرساخت‌ها و تضمین سرمایه‌گذاری خارجی مستمر، به‌ویژه در بصره به‌چشم می‌خورد.

به‌رغم هدف‌گذاری برای تولید ۷میلیون بشکه در روز تا سال ۲۰۲۷، دستیابی به این مقصود به دلیل محدودیت‌های صادراتی و زیرساختی در هاله‌ای از ابهام قرار دارد و قیمت بالای نفت و مدیریت موثر چالش‌های داخلی و خارجی برای ثبات اقتصادی عراق حیاتی است. تلاش‌های بلندپروازانه عراق برای افزایش ظرفیت تولید نفت‌خام، بغداد را به سمت جذب سرمایه‌گذاری از کشورهای شرق آسیا سوق داده، به‌ویژه که شرکت‌های بزرگ نفتی غربی تمرکز خود را به پروژه‌های با بازدهی بیشتر معطوف کرده‌اند. بسیاری از شرکت‌های غربی فعالیت‌های خود در عراق را کاهش داده‌اند و چین فعالانه برای پرکردن این شکاف وارد عمل شده‌است.

شرکت‌های چینی در حال‌حاضر حدود ۳۴درصد از ذخایر ثابت‌شده عراق و دو سوم تولید کنونی آن را مدیریت می‌کنند. سرمایه‌گذاران بزرگ چینی مانند CNPC و CNOOC سهام قابل‌توجهی در میادین نفتی کلیدی دارند و در حال افزایش تدریجی سهم خود هستند. مشارکت شرکت‌های چینی در بخش نفت عراق نه‌تنها تداوم تولید را تضمین کرده، بلکه سرمایه‌گذاری بسیار موردنیاز برای توسعه زیرساخت‌ها و فناوری را نیز به‌همراه داشته‌است. شرکت‌های چینی تکنیک‌های پیشرفته حفاری و روش‌های تولید کارآمد را معرفی کرده‌اند که به تثبیت و افزایش تولید کمک می‌کند.

حضور آنها همچنین فضای رقابتی را تقویت و سایر سرمایه‌گذاران خارجی را وادار به تجدیدنظر در استراتژی‌های خود در عراق کرده‌است، با این حال برنامه‌های توسعه عراق با چالش‌های داخلی متعددی مواجه است. ظرفیت محدود صادرات، مسائل مربوط به‌دسترسی به آب و اختلافات بر سر کنترل تولید در منطقه نیمه خودمختار کردستان، از جمله موانع اساسی به‌حساب می‌آیند. به‌رغم سهمیه‌بندی اوپک، عراق به تعهد خود پایبند نبوده و قرار است تولید خود را تا سال ۲۰۲۷ به ۷میلیون بشکه در روز برساند، با این حال تحلیلگران چالش‌هایی را به دلیل محدودیت‌های صادراتی و مسائل زیرساختی پیش‌بینی می‌کنند. توانایی این کشور برای دستیابی به این هدف بلندپروازانه تا حد زیادی بستگی به غلبه بر معضلات داخلی و تضمین سرمایه‌گذاری مستمر دارد. ظرفیت صادرات عراق به دلیل زیرساخت‌های قدیمی و مناقشه سیاسی و مالی با ترکیه که مانع از صادرات از شمال عراق شده، محدود می‌شود.

خط لوله کرکوک- جیهان

بسته‌شدن خط لوله کرکوک-جیهان در مارس ۲۰۲۳ به میزان قابل‌توجهی بر حجم صادرات تاثیر گذاشته‌است. این خط لوله یک مسیر حیاتی برای نفت‌خام کردستان و کرکوک بود که معمولا حدود ۴۵۰هزار بشکه در روز را حمل می‌کرد. تلاش‌ها برای جبران این خسارات منجر به افزایش تولید از سایر میادین شده، اما مناقشه جاری همچنان حل نشده باقی‌مانده و ظرفیت صادرات و پتانسیل درآمد عراق را به‌شدت محدود کرده‌است. شرکت‌های خارجی فعال در کردستان مجبور به تطبیق با کاهش هزینه‌ها و فروش نفت‌خام در داخل با قیمت‌های تخفیف‌خورده شده‌اند. این رویکرد باعث‌شده تا تولید ادامه یابد، اما اختلافات بر سر مالکیت نفت و گاز در اقلیم کردستان همچنان مانع از سرمایه‌گذاری بلندمدت می‌شود. حکم دادگاه عالی فدرال عراق در سال ۲۰۲۲ مبنی‌بر اینکه دولت اقلیم کردستان (KRG) صلاحیت بازاریابی مستقل نفت و گاز طبیعی خود را دارد یا نه، ابهامات بیشتری ایجادکرده که اعتماد سرمایه‌گذاران را کاهش و چشم‌انداز عملیاتی را پیچیده کرده‌است.

برنامه‌های تولید عراق مستلزم سرمایه‌گذاری خارجی مستمر، به‌ویژه در بصره است که میدان‌های عمده‌ای مانند رمیله، قرنه‌غربی۱، زبیر، مجنون و فاز۲ غربی را در خود جای داده‌است. خروج شرکت‌های غربی مانند ExxonMobil که سهام خود را به شرکت نفت بصره عراق (BOC) منتقل کرد، نفوذ چین در بخش نفت عراق را افزایش داده‌است. نقش چین به‌عنوان بزرگ‌ترین خریدار نفت‌خام عراق، با واردات متوسط یک‌میلیون و ۱۸۰هزار بشکه در روز در سال ۲۰۲۳، اهمیت استراتژیک آن را نشان می‌دهد.

تهاجم روسیه به اوکراین تاثیر قابل‌توجهی بر عملیات انرژی روسیه در عراق نداشته‌است. شرکت‌هایی مانند گازپروم و لوک‌اویل به پروژه‌های خود ادامه می‌دهند و لوک‌اویل اخیرا قرارداد خود را برای میدان غربی قرنه۲ تمدید کرده و قصد دارد تولید خود را دوبرابر کند.

حفظ مشارکت‌های بین‌المللی

این ثبات در مشارکت روسیه، تعهد عراق به حفظ مشارکت‌های بین‌المللی متنوع را برجسته می‌کند. برای جذب سرمایه‌گذاری بیشتر، عراق در حال کار بر روی بهبود دسترسی به آب است که موضوعی حیاتی برای حفظ تولید است.

شرکت فرانسوی TotalEnergies در حال ساخت یک تصفیه‌خانه آب دریا برای تامین آب با هدف تزریق به میدان‌های نفتی است که برای حفظ فشار آنها ضروری است.

این پروژه نشان‌دهنده گامی مهم در جهت رفع کمبود آب است که کارآیی و رشد تولید را فعلا مختل کرده‌است. وابستگی شدید عراق به درآمدهای نفتی و قیمت بالای نفت، سرمایه‌گذاری مستمر خارجی را الزامی می‌کند. به گفته تارنمای S&P Global، قیمت نفت برای حل مشکلات مالی عراق باید بالاتر از سطح فعلی بازار (۸۰ دلار در هر بشکه) باشد که چالشی برای ثبات اقتصادی آینده ایجاد می‌کند. قیمت‌های تعادل مالی عراق در سال ۲۰۲۳، ۱۰۱دلار در هر بشکه، در سال ۲۰۲۴، ۹۷ دلار در هر بشکه و در سال ۲۰۲۵، ۱۰۳دلار در هر بشکه برآورد شده که به‌طور قابل‌توجهی بالاتر از قیمت‌های فعلی است که تحت‌فشار نزولی رشد عرضه غیراوپک و نگرانی‌های اقتصادی جهانی قرار دارند.

این فشار اقتصادی نیاز حیاتی عراق برای مدیریت موثر چالش‌های داخلی و خارجی خود به‌منظور تضمین رشد پایدار و ثبات در بخش نفت خود را برجسته می‌کند.

روزگار معدن

دوشنبه
۷ خرداد ۱۴۰۳
۱۸ ذی القعده ۱۴۴۵
۲۷ مه ۲۰۲۴
سال هفتم
شماره ۱۳۱۲

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و هنری روزگار وصل
مدیر مسئول: مهدی نجفی
سردبیر: شهریار خادمی

آدرس: تهران- خ قائم مقام فراهانی کوچه آزادگان شماره ۲۶
تلفن:۸۲۱۹۰(داخلی-۲۲۷-۱۵۶)
نمابر:۸۲۱۹۰(داخلی-۱۰۴)

تلفن‌سازمان‌آگهی‌ها:۸۸۷۲۲۷۳۲-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امورمشترکین:۸۸۱۰۵۳۰۶
توزیع‌وسازمان‌شهرستان‌ها:۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپخانه:صمیم

www.rouzegaremadan.ir ● www.instagram.com/Madandaily ● www.twitter.com/Madandaily ● https://t.me/rozegarmadan ● E-mail:info@madandaily.com

هفته کم نوسان بورس‌های عربی

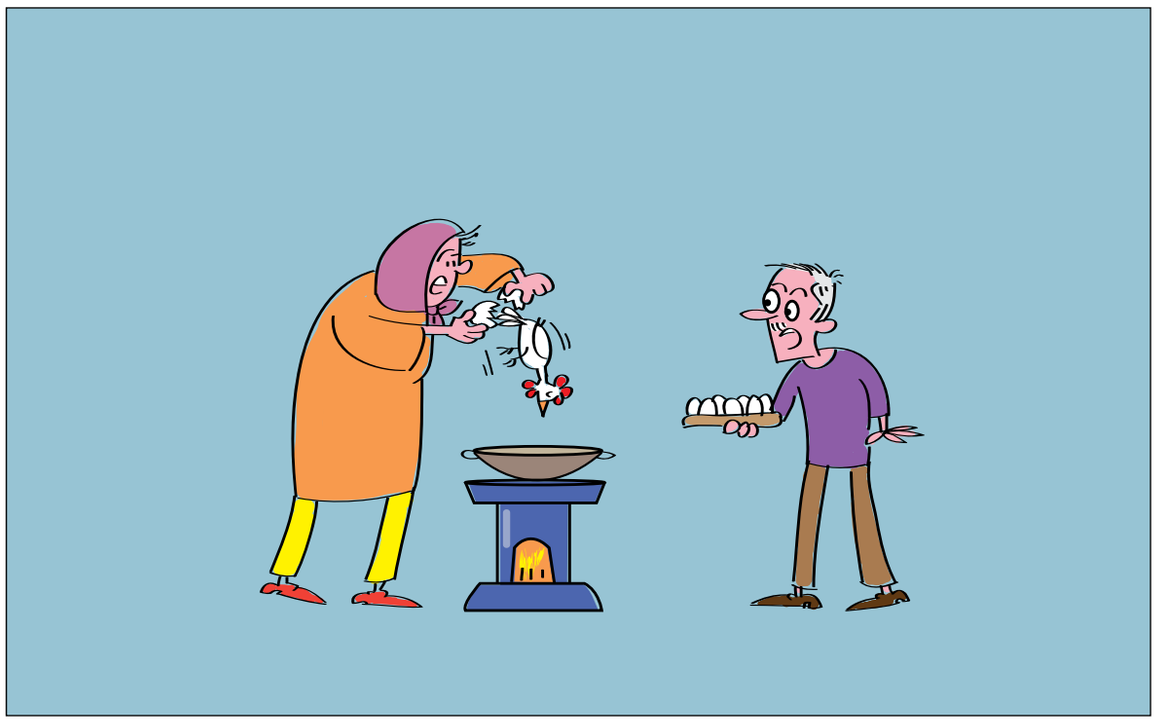
بورس‌های عربی منطقه در هفته‌ای که گذشت، روزهای کم نوسانی را سپری کردند. بورس‌های عربی منطقه در هفته‌ای که گذشت، روزهای کم نوسانی را سپری کردند؛ به طوری که شاخص بورس عراق با افزایش بیش از ۲ درصدی، بهترین عملکرد را در میان شاخص‌های دیگر به خود اختصاص داد.

در همین حال، شاخص بورس اردن بیش از یک و شاخص بورس‌های مصر، قطر و عمان نیز کمتر از یک درصد مثبت شدند.

از سوی دیگر؛ شاخص ۷ بورس کاهشی بود، از این رو، بورس لبنان مانند هفته‌های اخیر با بیش از دو درصد افت، بدترین عملکرد را به خود اختصاص داد. شاخص بورس فلسطین نیز بیش از یک و شاخص بورس‌های عربستان، ابوظبی، دوبی، کویت و بحرین کمتر از یک درصد افت کردند.

این گزارش می‌افزاید؛ بهای نفت خام به دلیل انتشار گزارش‌های متناقض، کم نوسان اما اندکی افزایشی بود. کاهش ارزش دلار، کاهش ذخایر ایالات متحده و اقدامات کشور چین برای تحرک بازار، سیگنال مثبتی به این بازار داد اما یک نهاد بزرگ صنعتی پیش‌بینی تقاضای خود برای سال جاری را کاهش داد.

کارتن

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

سال بد بورس

گروه بورس: بازار سهام دومین هفته خرداد را با دامنه‌نوسان محدود مثبت و منفی ۲ آغاز کرد اما با توجه به عدم‌حمایت‌های دولتی و حاضرشدن حقوقی‌ها در صف‌فروش این محدودیت نیز کمک شایانی به بورس نکرد و بیش از ۹۰درصد نمادهای تابلوی معاملاتی قرمزرنگ بودند. بورس که از ابتدای سال‌جاری با فراز و نشیب‌های زیاد و کلکسیونی از ریسک‌های سیستماتیک و بنیادی روبه‌رو بوده، اخیرا با حادثه سقوط هلی‌کوپتر و شهادت ریاست‌جمهوری و هیات‌همراه با موج جدیدی از ریسک‌ها و ابهامات مواجه شده‌است. ابهاماتی که با غیبت حمایت‌های دولتی این شائبه که آینده برای بازار سهام سخت‌تر خواهد بود یا دست‌کم سیاست‌های اقتصادی کنونی ادامه می‌یابد را پررنگ کرده‌است. تحلیلگران وضعیت کنونی بازار را نامشخص و پرابهام می‌دانند و با توجه به ریسک‌های اساسی از جمله نرخ بهره و نرخ دلار در سامانه نیما راه را بر مولدترین بازار موجود در کشور همچنان بسته می‌بینند.فاطمه حاجعلی، تحلیلگر بازار سرمایه با بیان اینکه بازار در اولین روز هفته‌جاری مات و مبهوت و بلاتکلیف بود و نشان‌داد که تحولات اخیرگذشته و روزهای آتی اتفاقات خیلی مهمی است، گفت: طی روزهای گذشته بالاترین ریسک اصلی بازار سرمایه کاهش نرخ دلار و عدم‌قطعیت‌ها در سیاستگذاری‌های اقتصادی بود. فروردین و اردیبهشت امسال تلخ‌ترین و تاریخ‌سازترین ماه‌ها طی سال‌های گذشته بوده‌اند. تجربه نشان‌داده که طی سال‌های گذشته اردیبهشت‌ماه جزو پرحاشیه‌ترین ماه‌های معاملاتی بازار سرمایه بوده، اما دو ماه ابتدایی سال‌جاری پرحادثه‌ترین بهار تاریخ سیاسی کشور به لحاظ تنش‌های منطقه‌ای و فرود سخت رئیس‌جمهور و تیم همراه بود که باورکردنش بسیار سخت و دشوار است و مجموعه این اتفاقات ریز و درشت اوج چالش‌ها و حاشیه‌ها را برای بازار سرمایه رقم زد. وی ادامه‌داد: بازارسرمایه سال۱۴۰۳ را در حالی آغاز کرد که به‌نظر می‌رسید انتظارات تورمی، سمت و سوی جدیدی به بازارها ببخشد اما همان‌طور که شاهد بودیم، این اتفاق رخ نداد. از قدیم گویند سالی که نکوست از بهارش پیداست، اما امیدواریم که این اتفاقات ناخوشایند و بد بهار امسال در ادامه سال تکرار نشوند. متاسفانه بازار سرمایه روزهایی رمزآلود، عجیب و غیرقابل انتظار را پیش‌رو دارد و نااطمینانی و تردید در معاملات بازار سرمایه افزایش‌یافته و سرمایه‌گذاران در شرایط شک و تردید به‌سر می‌برند و تمایلی برای ورود نقدینگی خود به این بازار ندارند. در حال‌حاضر بزرگ‌ترین ابهام و چالش بازار برای روزهای آینده، انتخابات ریاست‌جمهوری و انتخاب سکاندار دولت چهاردهم است. این انتخابات در سالی رقم می‌خورد که انتخابات آمریکا با حضور ترامپ و حاشیه‌هایش نیز در پیش است و به‌طور قطع تاثیر مثبت و منفی خود را در کشور ما نیز خواهد گذاشت. حاجعلی ادامه‌داد: طی روزهای گذشته شاهد کاهش قیمت ارز در بازار آزاد بودیم که ناظران علت آن را اخبار غیررسمی مذاکرات غیرمستقیم ایران و ایالات‌متحده در عمان می‌دانند. همان‌طور که بارها تاکید شده، دلار یک ابزار هوشمند و بسیار حرفه‌ای در دماسنج اقتصادی و سیاسی کشور است، بنابراین به این نتیجه می‌رسیم که بازار و در کل اقتصاد کشور به هر خبری درباره تحریم و مذاکره واکنش مثبت نشان می‌دهد. متاسفانه تحریم ضربه جبران‌ناپذیری به بدنه اقتصاد کشور وارد کرده و همان‌گونه که متاسفانه شاهد بودیم، حادثه سقوط هلی‌کوپتر رئیس‌جمهور نیز بی‌ارتباط با تحریم نبود که همانا لطمات جبران‌ناپذیری به کشور وارد کرد، بنابراین عاقلانه‌ترین کار در شرایط فعلی سیاسی و اقتصادی کشور، قرارگرفتن در مسیر درست مذاکرات است که اگر این امر منجر به نتایج جدی شود، نه‌تنها بازار سرمایه که کل اقتصاد کشور از آن استقبال خواهد کرد. وی گفت: در حال‌حاضر بازار سرمایه زیرپوشش تحولات سیاسی قرارگرفته و دچار یک شوک و رویدادی شده که عملا آن را فلج کرده‌است. این بازار علاوه‌بر چالش‌های سیاسی، با چالش‌هایی مثل نرخ بهره بانکی، دلار نیمایی، نرخ تسعیر ارز، گزارش عملیاتی وضعیت شرکت‌ها و افت تولید مواجه است که بارها نیز به آن تاکید شده‌است. متاسفانه بازار با یک دوره سخت و طاقت‌فرسا روبه‌روست و طی روزهای آینده حداقل تا ۴۰روز هیچ تصمیم درستی گرفته نخواهد شد و اولویت دولتمردان فقط انتخابات است و حتی این امر در رفتار حقوقی‌های بازار سرمایه نیز تاثیر خواهد گذاشت، چراکه خیلی از مدیران سازمان‌ها و شرکت‌ها از جمله خود سازمان بورس اعتمادی به ماندن در جایگاه خویش نخواهند داشت و تصمیمات درست و به‌جایی نیز شاید گرفته نشود. این تحلیلگر افزود: بازار سرمایه وارد دوره بلاتکلیفی شده که ناگزیر راهی جز تماشاچی‌بودن و تماشاکردن ندارد، اما اینکه آیا شرایط بازار بعد از انتخابات به نفع سهامداران تغییر خواهد کرد فعلا زود است، اما امیدواریم که مدیران سازمان بورس و حقوقی‌های بزرگ، سمت بازار و سهامداران بایستند و این جایگاه را با تحولات سیاسی معامله نکنند. از طرف دیگر تحولات کدال تقریبا در این روزها در اوج خود قرار خواهد گرفت و انتشار گزارش ۱۲ ماهه شرکت‌ها و گزارش ماهانه اردیبهشت در این روزها به شکل جدی دنبال می‌شود اما در نهایت آنچه باعث توجه به بازار و حواس فعالان بازار است موضوع خبرهای سیاسی و انتخابات تیرماه است. حاجعلی گفت: اما با وجود همه این اتفاقات، هنوز اندک امیدواری‌هایی وجود دارد و می‌شود به آن دل بست. محدودیت دامنه‌نوسان طی این مدت بسیار برای جلوگیری از افت بیشتر بازار کارساز بوده که به‌نظر می‌رسد با توجه به ریسک‌ها و تحولات مختلف پیش‌رو و آسیب کمتر به سهامداران، این روند ادامه داشته‌باشد و در صورت بهبود اوضاع، آرام‌آرام افزایش داشته‌باشد.

تشدید ابهامات در بورس

ایمان رئیسی، تحلیلگر بازار سرمایه در این‌خصوص گفت: حال بورس بعد از اینکه از ارتفاع بلند۹۹ سقوط کرد، مدت‌هاست که خوب نمی‌شود، هرچند تسکین موقت را در این مدت تا اردیبهشت سال‌گذشته شاهد بودیم اما همچنان دیوار بی‌اعتمادی در کنار کاهش تقاضا و کوچ سرمایه از بازار را شاهدیم. با گذشت ۲ماه از سال و در کنار حمایت‌های صورت‌گرفته در بازار سهام و خریدهای صندوق تثبیت بازار تحت‌تاثیر اتفاقات دیگری مانند انتشار اوراق گواهی‌سپرده ۳۰درصدی بانک‌ها، افزایش نرخ سودها چه در سپرده و چه در تسهیلات، جهش حق‌انتفاع معادن و ابلاغ قیمت‌گذاری دستوری برای پالایشگاه‌ها قرارگرفت. وی افزود: بیشتر از تاثیرات سیاسی در بازار، مباحث اقتصادی تاثیرگذار بوده و نمونه‌اش وضعیت سهام شرکت‌های پالایشی است که با گزارش اشتباه یک مدیر شوک اساسی به بازار وارد شد و در حال‌حاضر نیز دامنه‌نوسان محدود که بارها در بازار تست شده، همچنان هیجان منفی‌بودن را به بازار القا کرده و باید درنظر داشت تنها نکته مثبت این روزها افزایش ضریب اعتباری است که آن‌هم با این کاهش قیمت‌ها مُسکنی کوتاه‌مدت است مگر اینکه بازارساز در اندیشه دیگری است که ما نمی‌دانیم. رئیسی گفت: اما در این روزهایی که دامنه‌نوسان محدود بود، شاهد فروش حقوقی‌هایی بودیم که سهم‌ها را تا رنج منفی حرکت دادند و این ابهام را ایجاد کردند که اتفاق جدیدی در راه است که سهامدار خرد بی‌خبر است، یا صرفا جهت تامین نقدینگی بوده یا موضوعی دیگر.

با وجود ابهامات کنونی در وضعیت اقتصادی به‌نظر می‌رسد بازار کمی در این محدوده بماند تا گزارش‌های ۳ماهه منتشر شود و شاید همزمان با گزارش‌های ۳ماهه و مشخص‌شدن رئیس‌جمهور، بتوان وضعیت دقیق‌تری از بازار ارائه داد.

سایه سنگین ابهامات روی بازار سهام

همان‌طور که پیش‌بینی شده بود بازار سرمایه در اولین روز کاری هفته سرخ‌پوش شد و بازدهی منفی برای سهامداران بر جای گذاشت. در اولین روز کاری هفته شاخص کل بورس با افزایش ۳ برابری خروج سرمایه روبرو شد و باعث شد سرمایه گذاران بورسی روز تلخی را تجربه کنند.

بسیاری از کارشناسان علت ریزش بورس را شهادت رییس‌جمهور می‌دانند و عقیده دارند این سیگنال منفی باعث شده سهامداران دست نگه دارند تا تکلیف شرایط اقتصادی و سیاسی کشور مشخص شود. براساس اصل ۱۳۱ قانون اساسی «در صورت فوت، عزل، استعفا، غیبت یا بیماری بیش از دو ماه رییس‌جمهوری و یا در موردی که مدت ریاست جمهوری پایان یافته و رییس‌جمهوری جدید بر اثر موانعی هنوز انتخاب نشده یا امور دیگری از این قبیل، معاون اول رییس‌جمهوری با موافقت رهبری اختیارات و مسوولیت‌های وی را برعهده می‌گیرد و شورایی متشکل از رییس مجلس و رییس قوه قضاییه و معاون اول رییس‌جمهور موظف است ترتیبی دهد که حداکثر ظرف مدت پنجاه روز رییس جمهور جدید انتخاب شود. در صورت فوت معاون اول یا امور دیگری که مانع انجام وظایف وی گردد و نیز در صورتی که رییس‌جمهوری معاون اول نداشته باشد مقام رهبری فرد دیگری را به جای او منصوب می‌کند.»

درست است محمد مخبر معاون اول رییس‌جمهور بوده و شرایط سیاسی و اقتصادی تفاوت چندانی نخواهد داشت؛ اما تا برگزاری انتخابات روزهای کمی باقی مانده و همین موضوع می‌تواند به یک شرایط جدید ایجاد کند که سرمایه‌گذاران توان تصمیم‌گیری نداشته باشند و صبر کنند تا شرایط کشور تغییر کند و رئیس جمهور جدید کشور انتخاب شود. پس از روی کار آمدن رئیس دولت جدید و مشخص شدن مواضعان آن زمان میتوان درخصوص بورس و شرایط اقتصادی کشور تصمیم‌گیری کرد تا بهترین سرمایه گذاری در بازارها انجام شود.

دامنه نوسان بورس برقرار است

سازمان بورس و اوراق بهادار شامگاه ۳۱ اردیبهشت با هدف حمایت از حقوق سهامداران و جلوگیری از تداخل در فرآیندهای بازارهای سرمایه که ذی‌نفعان وسیعی دارد، تشکیل جلسه داد.

در این جلسه موضوعاتی از قبیل بررسی درخواست‌های جاری چند نهادهای مالی، موافقت با تغییر سهامداری یک نهاد مالی، اصلاح دستورالعمل مرتبط با صندوق‌های سرمایه‌گذاری مطرح و تصمیمات لازم اتخاذ شد. همچنین در این جلسه، دامنه نوسان معاملات سهام مثبت و منفی دو درصد و صندوق‌های سهامی مثبت و منفی چهار درصد تعیین شد.

اکنون نیز طبق آنچه سازمان بورس اعلام کرده، این دامنه نوسان برای معاملات سهام و صندوق‌های سهامی تا اطلاع ثانوی برقرار است و هرگونه تغییر در این زمینه از سوی سازمان اعلام خواهد شد.

چرا بورس نزولی می‌شود؟

محمد تبرائی، کارشناس بازار سرمایه در صفحه خود نوشت: «بازار سهام روزهای سختی را سپری می‌کند؛ روند نزولی بازار در دو ماه ابتدایی و پر حادثه ۱۴۰۳، سهامداران بسیاری را کلافه کرده است. پس از عبور از شرایط تقابل نظامی با اسرائیل، حالا با یک انتخابات زودهنگام و دوران گذار به دولت جدید مواجه هستیم. طبیعی است که اندک فعالان باقی‌مانده در بازار سرمایه نیز وقتی با چنین شرایط و ابهاماتی مواجه هستند، با احتیاط روند معاملات را پیگیری می‌کنند.

عوامل متعددی دست به دست هم داده تا شرایط به اینجا برسد. نرخ بازده تا سررسید اوراق خزانه به علت عرضه گسترده در این بازار، رشد محسوسی داشته و در محدوده ۳۷درصد قرار گرفته است؛ از سویی دیگر هزینه تامین مالی شرکت‌ها نیز به ارقام بی‌سابقه‌ای رسیده است. در چنین شرایطی تولید کنندگان، به ویژه شرکت‌هایی که با مشکل سرمایه در گردش مواجهند، با فشار مضاعفی روبرو می‌شوند. مشکل اینجاست که مصرف‌کننده نهایی در جامعه تورم را کاملا احساس می‌کند، اما گاهی حتی سود اسمی تولیدکنندگان به سختی رشد می‌کند.

در شرایطی که نرخ بهره حقیقی پس از سال‌ها به محدوده مثبت بازگشته است، ترس فعالان اقتصادی از طولانی بودن دوره رکود در تمام بازارهای دارایی‌های مالی و فیزیکی، کاملا به جا است.

همان‌طور که نرخ بهره حقیقی منفی در حوالی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲ اثرات مخرب خود را نشان داده است، نرخ بهره حقیقی مثبت نیز می‌تواند اثر معکوسی داشته و بنگاه‌های اقتصادی را تحت فشار شدیدی قرار دهد. واقعیت این است که نمی‌توان یک نسخه واحد برای نرخ بهره حقیقی بهینه در اقتصاد ایران صادر کرد؛ اما موضوعی که آشکار است، میل سیاست‌گذار به ایجاد رکود به هر قیمتی در مقطع کنونی است. با توجه به فضای سیاسی کشور و گزینه‌های احتمالی پیش‌روی ریاست جمهوری، به نظر می‌رسد دولت آینده‌ای که بر سر کار بیاید نیز تمایل به کنترل تورم، حتی به قیمت رکود اقتصادی را داشته باشد.

با نگاهی به عملکرد فصلی بسیاری از شرکت‌ها در زمستان ۱۴۰۲ و همچنین دنبال کردن معاملات شرکت‌ها در بورس کالا، اثرات این شرایط انقباضی را می‌توان کاملا مشاهده کرد. زمانی که سرمایه‌گذاران با روند کاهشی حاشیه سود شرکت‌ها و همچنین سیاست‌های مبهم و گاهی غیرشفاف دولت در شرکت‌های بزرگ بازار مواجه می‌شوند، به سمت کسب سود بدون ریسک سوق پیدا می‌کنند. ارزش پایین معاملات و بی‌انگیزگی بسیاری از سرمایه‌گذاران نیز ناشی از همین فضای رکودی در بازار است.»

یادداشت

بندهای مثبت و تاثیرگذار «قانون تامین مالی و زیرساخت‌ها»

علیرضا خان‌محمدی
تحلیلگر ارشد بازار سهام

در سال جدید که ما با تصویب قانون‌هایی بر خلاف شعار سال مواجه بودیم، قانونی تصویب شد که اتفاقات مثبتی در خود دارد که بعضی از آنها شاید قابلیت اجرا نداشته باشند، آن هم به دلیل شرایط کشور؛ اما گام مثبتی در راستای جذب سرمایه و سرمایه‌گذار خارجی در کشور هستند. در وهله اول در راستای توسعه نظام مالی و سنجش اعتبار و ضمانت به جهت تسهیل تامین مالی شرکت‌ها، با برداشتن برخی موانع موجود گام خوبی برداشته شده، زیرا یکی از مشکلات عمده شرکت‌ها در راستای افزایش ظرفیت‌های تولید، مشکل تامین مالی است. لذا در این راستا گام‌های خوبی برداشته شده که می‌توان به تعیین سود متناسب با ریسک طرح، تشکیل صندوق تضامین یا به طور کلی تشکیل شورای ملی تامین مالی و سامانه‌های جامعی که جهت این امر مهم است، اشاره کرد و می‌توان امیدوار بود روند اعتبارسنجی، مجوز انتشار اوراق یا تامین مالی با سرعت بیشتری صورت گیرد.

یکی از نکات مثبت این بخش، خصوصی‌سازی و توجه به بخش خصوصی جهت مشارکت بیشتر در بخش واقعی اقتصاد و کمک به تامین مالی و تشکیل صندوق‌های تضمین است. در بخش بعدی اعطای مجوز به موسسات اعتباری به مشارکت در طرح‌های توسعه‌ای از محل واگذاری اموال مازاد و مجاز کردن صندوق توسعه ملی به تامین مالی بخش غیردولتی قابل‌ذکر است. موضوعی که در این قانون دیده شده فراهم کردن شرایطی جهت جذب سرمایه‌گذاران خارجی است. درست است که شرایط سرمایه‌گذاری در ایران برای آنها با چالش همراه است ولی با تمهیدات لازم می‌توان از ریسک‌های موجود کاست. این قسمت از آن جهت مهم و حیاتی است که رشد اقتصاد، میزان رفاه شهروندان، توسعه شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی نیازمند رشد در تولید و گسترش زیرساخت‌های تولید و توجه ویژه به بخش‌های واقعی اقتصاد است. این امر ممکن نیست مگر با دسترسی به منابع مالی در راستای تولید.

در بخش مربوط به بازار سرمایه قوانین مهم و خوبی وضع شده که در راستای مشارکت هرچه بیشتر عموم جامعه در طرح‌های تولیدی است. یکی از مشکلات بازار سرمایه ایران عدم مشارکت مردم در سرمایه‌گذاری‌های غیرمستقیم است. از موارد مهم فراهم کردن بستری جهت تاسیس صندوق‌های تامین مالی، زمین، ساختمان، املاک و مستغلات است؛ آن هم با انتقال دارایی‌ها با مالیات صفر. در بندهای بعدی می‌توان به معافیت‌ها در نقل‌وانتقال و سود حاصل از نقل‌وانتقال اشاره کرد. معافیت در بخش افزایش سرمایه از طریق صرف سهام با سلب حق تقدم (که من با این روش شدیدا موافقم) و عرضه عمومی که حالا تبدیل به قانون شده هم قابل توجه است. یکی از محل‌هایی که شرکت‌ها برای تامین مالی جهت طرح‌های توسعه یا سرمایه در گردش استفاده می‌کنند، اکنون با تبدیل به قانون شدن مشوقی برای افزایش سرمایه در راستای تولید شده است. در دو مورد که به حق تقدم مربوط می‌شود این کاهش زمان اقدام مثبتی بوده، زیرا در کشور تورمی که قیمت‌ها ثبات ندارند این کاهش زمان به شرکت جهت دسترسی سریع‌تر به منابع مورد نیاز کمک شایانی خواهد کرد.

یکی از مهم‌ترین موارد هم مربوط به بورس کالاست؛ شرکت‌هایی که جهت خرید مواد اولیه از بورس کالا اقدام می‌کنند از این پس برای تامین مالی جهت تولید می‌توانند در بورس کالا از اسناد اعتباری استفاده کنند. در انتشار اوراق بدهی برای شرکت‌هایی که برای اجرای پروژه‌های خود دست به تامین مالی از طریق اوراق بدهی زده‌اند، هزینه‌های مالی برای انتشار اوراق، کارمزد تخصیصی یا پرداختی به شرکت متعهد پذیره‌نویسی جزو هزینه‌های قابل‌قبول مالیاتی خواهد بود. در قسمتی به جذب سرمایه و سرمایه‌گذار خارجی اشاره شد که در فصل پنجم به آن پرداخته شده است.

در این بند فرصت سه‌ماهه به دستگاه‌های مربوطه داده شده که امکانات و زیرساخت‌های لازم اعم از قوانین، سامانه‌ها و همکاری با سایر ارگان‌ها را به جهت جذب سرمایه‌گذار بررسی کنند. یکی از موضوعات مطرح‌شده بسته‌های سرمایه‌گذاری بدون نام است که دستگاه‌های اجرایی نیز می‌توانند در آنها مشارکت داشته باشند. در بخش‌های بعدی به مولدسازی دارایی‌ها و استفاده از تمام ظرفیت‌های ارگان‌ها در جهت مشارکت در طرح‌های توسعه‌ای و زیربنایی از طریق دارایی‌های مازاد پرداخته شده است. به دلیل طولانی شدن مطلب مجال بحث نیست اما به طور کلی استفاده از منابع مازاد غیرمولد گامی مثبت در جهت هدایت نقدینگی به بخش واقعی اقتصاد خواهد بود.

دنیای رمز ارز

رقابت داغ در دنیای میم‌کوین‌ها!

بازار میم کوین‌ها در ماه‌های اخیر رونق گرفته و ارزش کل آن از مرز ۶۰ میلیارد دلار گذشته است. در این میان رقابت داغی بین میم‌های سگ و گربه شکل گرفته است.

با این حال، میم‌های سگی پیشتاز هستند و بازیگرانی مانند دوج‌کوین (DOGE) و شیبا اینو (SHIB) به لطف جامعه قوی و حمایت افراد مشهور، سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند.

در طرف مقابل، میم‌های با تم گربه نیز کم‌کم سر بر می‌آورند. پاپ‌کت (POPCAT)، کت این ا داگ ورلد (MEW) و ماگ کوین (MOG) نمونه‌هایی از این کوین‌ها هستند که به لطف افزایش ارزش و جلب توجه سرمایه‌گذاران، تیتر اخبار شده‌اند.

چت جی‌پی‌تی (ChatGPT)، پیش‌بینی نتیجه این رقابت را به دلیل نوسانات بالای این نوع ارزها، بسیار دشوار می‌داند. نوسانات بالا، نقش جامعه و ترندهای شبکه‌های اجتماعی در محبوبیت این کوین‌ها، این پیش‌بینی را به نوعی گمانه‌زنی تبدیل می‌کند.از نظر چت جی‌پی‌تی، عوامل دیگری مانند پیشرفت‌های تکنولوژی، قوانین و مقررات، همکاری‌های استراتژیک و بازاریابی نیز می‌توانند بر موفقیت میم کوین‌ها تأثیرگذار باشند.در حال حاضر، از نظر ارزش بازار میان برترین میم‌کوین گربه‌ای (پاپ‌کت) و برترین میم‌کوین سگی (دوج‌کوین)، فاصله زیاد ۲۲ میلیاردی وجود دارد، اما ماهیت پویای این بخش، امکان هر گونه غافلگیری را در بر دارد.

فراتر از گربه و سگ، پپه (PEPE)، میم کوین با تم قورباغه نیز در روزهای اخیر توجهات را به خود جلب کرده است. پپه تنها در ۷ روز گذشته بیش از ۵۰ درصد افزایش قیمت داشته ست. روند صعودی اخیر پپه، احتمال صدرنشینی آن در بخش میم‌کوین‌ها تا پایان سال ۲۰۲۴ را پررنگ می‌کند.با این حال به دلیل ماهیت سفته‌بازی و نوسانات شدید در حوزه میم کوین‌ها، برای ورود به این بخش و سرمایه‌گذاری روی میم‌ها، احتیاط لازم را داشته باشید.

تریدرها بیشتر به اتریوم جذب شده‌اند تا بیت‌کوین

ماه می، ماهی پرنوسان برای بازار ارزهای دیجیتال بود. در ابتدای ماه، قیمت‌ها با نگرانی‌های ناشی از هاوینگ بیت‌کوین در ۱۹ آوریل کاهش یافت.اما پس از انتشار خبر چراغ سبز نشان دادن کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا (SEC) به صندوق‌های قابل معامله در بورس (ETF) اتریوم، بازار شاهد افزایش هیجان و جهش قابل توجه قیمت‌ها شد. در این میان، اتریوم با ۲۰ درصد افزایش در یک روز، یکی از درخشان‌ترین عملکردهای خود در ۹ سال گذشته را به ثبت رساند.با این حال، این افزایش قیمت دیری نپایید و بازار بار دیگر فاز نزولی شد. این الگوی "خرید شایعه، فروش خبر" شبیه رویدادهای گذشته مانند ادغام اتریوم و تأیید ETF بیت‌کوین است.به نظر می‌رسد اشتیاق اولیه بازار، اغلب قبل از رویدادهای مهم شکل می‌گیرد و پس از آن شاهد اصلاح قیمت و بازبینی انتظارات از سوی معامله‌گران هستیم. همان‌طور که پلتفرم سانتیمنت (Santiment) اشاره می‌کند، فرصت‌های واقعی خرید زمانی ظاهر می‌شوند که جمعیت آنها را تشخیص نداده باشند.اتریوم، تحت تأثیر اخبار مربوط به تأیید ETF، به‌عنوان برنده این دوره نوسانی شناخته می‌شود. در مقابل، بیت‌کوین راکد باقی ماند و بسیاری از پروژه‌های برتر ۱۰۰ ارز دیجیتال نیز با کاهش قیمت مواجه شدند.جالب توجه است که در این میان، میم‌کوین‌هایی مانند پپه (PEPE) و بانک (BONK) برخلاف روند کلی بازار، رشد قابل توجهی را تجربه کردند و ماهیت غیرقابل پیش‌بینی دنیای ارزهای دیجیتال را به رخ کشیدند.در همین حال بیت‌کوین با کنار رفتن از صدر اخبار و ظهور اصطلاحاتی مانند "روز پیتزا" و "جریان‌های ETF" جای خود را به اتریوم داده است. معامله‌گران اما با فروکش کردن این سروصداها به دنبال جرقه‌ای برای نوسانات بعدی هستند.

نهنگ‌های بیت کوین باز هم خرید کردند!

بیت‌کوین به دنبال شایعات مربوط به تأیید احتمالی صندوق قابل معامله در بورس (ETF) اسپات اتریوم، جهشی به سمت بالاترین قیمت تاریخی خود در ۷۳۷۳۷ دلار کرد ولی نتوانست به بالاتر از آن برسد. با وجود تأیید ETF اسپات اتریوم، قیمت بیت‌کوین کمی کاهش یافت و در حال حاضر زیر ۷۰ هزار دلار قرار دارد.تحلیل‌های درون زنجیره‌ای حاکی از آن است که نهنگ‌های بیت‌کوین (دارندگان ۱۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰ بیت‌کوین) خرید قابل توجهی داشته‌اند.این دسته از سرمایه‌گذاران در روز گذشته بیش از ۲۰,۰۰۰ بیت‌کوین (به ارزش ۱.۳۴ میلیارد دلار) خریداری کرده‌اند که نشان‌دهنده خوش‌بینی آنها به آینده بیت‌کوین است. خرید اخیر موجودی این دسته از نهنگ‌ها را مجموعاً به ۴.۹۶ میلیون بیت کوین می‌رساند.زمان این خرید با توجه به کاهش قیمت بیت‌کوین به ۶۷ هزار دلار، جالب توجه است. علی مارتینز (Ali Martinez)، تحلیلگر برتر بازار، این اقدام نهنگ‌ها را به عنوان خرید در کف قیمتی تفسیر می‌کند. تحلیلگران بر این باورند که خریدهای اخیر نهنگ‌ها سیگنالی برای افزایش احتمالی قیمت بیت‌کوین در آینده است.نهنگ‌ها به دلیل حجم بالای خرید و فروششان، بازیگران کلیدی بازار ارزهای دیجیتال محسوب می‌شوند و فعالیت آنها می‌تواند بر کل بازار تأثیر بگذارد.در زمان نگارش این خبر، قیمت بیت‌کوین با ۲.۶۴ درصد افزایش در ۲۴ ساعت گذشته به ۶۹,۱۶۷ دلار رسیده است. این ارز دیجیتال بزرگ در بازه زمانی یک هفته‌ای، عملکرد بهتری داشته و بیش از ۳ درصد رشد داشته است. با این حال، حجم معاملات روزانه بیت کوین با کاهش ۴۵.۴۶ درصدی به ۲۳.۳ میلیارد دلار رسیده است.